

◆ DOSTIGNUĆA U 2008.:

18,8

.....
milijardi kuna aktive

.....
milijarda kuna osiguranog izvoznog prometa

2,1

56%

.....
povećanje iznosa odobrenih kredita za izvoz

.....
milijarde kuna odobreno malim i srednjim poduzećima

3

9,1

.....
milijarda kuna podrške hrvatskom gospodarstvu

Hrvatska je
zemlja mnogih
moćnosti. Čuvamo
prirodne ljepote i kulturnu
tradiciju, a istovremeno potičemo
društveni i ekonomski razvitak svih
krajeva Republike Hrvatske.
Moćnosti stvaraju
zamisli, a zamisli
omogućavaju
uspjehe.

SADRŽAJ

Pismo predsjednika Nadzornog odbora	6
Pismo predsjednika Uprave	8
Uvod	10
Osnovne informacije	11
Korporativno upravljanje	16
Poslovanje u 2008.	18
Malo i srednje poduzetništvo	20
Poljoprivreda	24
Gospodarstvo i infrastruktura	25
Kreditiranje izvoza	26
Osiguranje izvoza	28
Pribavljanje sredstava	31
Suradnja s EU	34
Ljudski potencijali	36
Upravljanje rizicima	38
Sustav unutarnjih kontrola i unutarnja revizija	41
Ostale aktivnosti	42
Financijsko poslovanje	44
Financijski izvještaji za 2008. godinu	48

PISMO PREDSJEDNIKA NADZORNOG ODBORA

Poštovani,

Proteklu 2008. godinu obilježila je svjetska financijska kriza, inflacijski pritisci, usporavanje gospodarskog rasta, značajne oscilacije na tržištu nafte i ostalih sirovina. Republika Hrvatska se relativno dobro suočila sa širenjem svjetske financijske krize, no nepovoljno makroekonomsko okruženje utjecat će na usporavanje rasta hrvatskog gospodarskog uslijed slabljenja vanjske potražnje i težih uvjeta kreditiranja na međunarodnom financijskom tržištu. U ovakvim makroekonomskim uvjetima fiskalna politika bit će okosnica provođenja sveukupne ekonomske politike Vlade Republike Hrvatske te će i u budućem razdoblju ključna odrednica fiskalne politike biti nastavak fiskalne konsolidacije i ostvarivanje uravnoteženog proračuna.

Jačanje poduzetništva i poboljšanje poduzetničke klime jedna je od ključnih mjera za daljnji razvitak hrvatskog gospodarstva, a značajnu ulogu u ostvarenju ovog cilja ima upravo Hrvatska banka za obnovu i razvitak. Tijekom 2008. godine po posebnim programima odobreno je gotovo milijardu kuna za malo i srednje poduzetništvo, što predstavlja povećanje od 23% u odnosu na 2007. godinu. Kada bi se uzeli u obzir krediti za malo i srednje poduzetništvo po svim HBOR-ovim programima dolazi se do iznosa od preko 3 milijarde kuna kredita u 2008. godini. Ovaj porast potpora posebno je značajan ako u obzir uzmemo činjenicu kako gospodarska kriza najbrže pogađa one najmanje u gospodarstvu koji su istovremeno

i ključ izlaza iz krize jer se mogu brže od velikih prilagoditi promjenama na tržištu. Kako bi HBOR i dalje mogao ispunjavati svoju zadaću, Vlada Republike Hrvatske će i tijekom 2009. nastojati osigurati potrebna sredstva za nesmetanu kreditnu aktivnost banke po svim njenim programima. Sa Europskim investicijskom bankom već je postignut sporazum o zajmu u iznosu od 250 milijuna eura i ta će sredstva biti prvenstveno namijenjena malim i srednjim poduzetnicima. Za ostale segmente kao što su poljoprivrednici, veliki poduzetnici i turistički sektor pregovara se sa Svjetskom bankom i drugim financijskim institucijama.

HBOR kao razvojna i izvozna banka pomaže u stvaranju prepoznatljivog gospodarstva spremnog za ulazak na europsko i svjetsko tržište. Strategija razvoja Hrvatske, a posebice njen izvoz moraju se prije svega temeljiti na inovacijama i znanosti. Hrvatska kao zemlja obrazovanih i stručnih mladih ljudi, a ne zemlja jeftine radne snage, je ono čemu stremimo. Da bi uspješno izvozili, poduzetnicima je nužna opsežna priprema i analiza, kao i jasna strategija te podrška kroz sve korake ovog vrlo složenog poslovnog procesa. HBOR-ova potpora izvoznima, ali i njihov interes za programe Banke tijekom 2008. jasno je vidljiv; najtraženiji program bio je Priprema izvoza po kojemu je odobreno oko 3,3 milijardi kuna. Osiguranje izvoza još je jedan značajan segment kojim HBOR u ime i za račun Republike Hrvatske već godinama podržava hrvatsko

gospodarstvo. Tijekom 2008. godine volumen ukupno osiguranog prometa iznosio je 2,1 milijardu kuna, čime je pokriveno 3% izvoza Republike Hrvatske.

Razvoj ruralnih krajeva i poticanje poduzetništva u poljoprivredi također zauzimaju važno mjesto u gospodarskoj politici. Hrvatska je mala zemlja, ali s dobrim prirodnim predispozicijama i razvojnim potencijalom. HBOR posljednje četiri godine aktivno sudjeluje u provedbi operativnih programa Vlade Republike Hrvatske te provodi kreditiranje razvitka dugogodišnjih nasada, govedarske proizvodnje, svinjogojstva, proizvodnje kulena, obnove i modernizacije ribolovne flote, povrćarstva i povrtlarstva. Možda je i ova krizna situacija pravo vrijeme da Hrvatska kroz jačanje poljoprivredne proizvodnje osigura dostatne količine i za sebe, a zatim i za izvoz. Takvom ujednačenom regionalnom gospodarskom razvoju zasigurno će pomoći i HBOR-ova ulaganja u infrastrukturu koja omogućavaju dodatni rast i razvoj svih gospodarskih subjekata.

U kriznim uvjetima svi moramo preuzeti odgovornost za funkcioniranje gospodarstva, te će u tom smislu država učiniti sve što je u njenoj moći da ublaži negativne efekte krize na domaće gospodarstvo, ali i na stanovništvo. Trenutnu nepovoljnu situaciju treba promatrati kao priliku za restrukturiranje, kao početak stvaranja zdravih osnova za jačanje i razvoj svih naših potencijala.

U ime Nadzornog odbora Hrvatske banke za obnovu i razvitak želio bih istaknuti zadovoljstvo uspješnim poslovanjem HBOR-a u protekloj godini. Banka je još jednom dokazala kako uspješno prati potrebe hrvatskih gospodarstvenika te doprinosi razvoju gospodarstva Republike Hrvatske. Zahvaljujem svim članovima Nadzornog odbora na suradnji te vjerujem da će HBOR i ubuduće nastaviti ostvarivati dobre rezultate kao i do sada.

PRESJEDNIK NADZORNOG ODBORA
IVAN ŠUKER

PISMO PREDSJEDNIKA UPRAVE

Poštovani,

Poslovna 2008. godina po mnogima je bila jedna od financijski najizazovnijih godina - većina gospodarskih vijesti imala je negativan prizvuk, a riječ "kriza" čula se na svakom koraku. U vrijeme ograničene dostupnosti financijskih sredstava nije lako poslovati, no unatoč tome Hrvatska banka za obnovu i razvitak ostvarila je dobre poslovne rezultate.

Potražnja za HBOR-ovim sredstvima tijekom izvještajne godine bila je znatno pojačana u odnosu na prethodne godine. Banka je po prvi puta premašila brojku od tisuću odobrenih kredita tijekom jedne poslovne godine, omogućivši domaćim gospodarstvenicima više od 6,5 milijardi kuna kredita.

Gotovo 4 milijarde kuna, odnosno, preko 60% kredita u 2008. odobreno je za potrebe izvoza što predstavlja porast od 15,5% u odnosu na 2007. godinu. Najaktivniji program kao i zadnjih nekoliko godina, bio je "Priprema izvoza", o čijem značaju za same izvoznike govori i analiza koja pokazuje kako su društva koja su koristila ova HBOR-ova sredstva u 2008. za 15,6 posto povećala svoje prihode od izvoza u odnosu na 2007. godinu.

Značajni su rezultati u 2008. ostvareni i u području osiguranja naplate izvoznih potraživanja, koje HBOR obavlja u ime i za račun Republike Hrvatske. U dijelu kratkoročnog osiguranja osigurali smo izvozni promet u

visini 1,8 milijardi kuna što je za 29% više nego u istom razdoblju 2007. godine.

Najveći broj kredita odobren je malim i srednjim poduzetnicima te je po svim HBOR-ovim programima za potrebe za potrebe ovog dijela gospodarstva odobreno 955 kredita u iznosu od preko 3 milijarde kuna. Jačanje poljoprivrede kao značajne grane gospodarstva izuzetno je važno u vrijeme ulaska Hrvatske u EU, a pogotovo kad se u cijelom svijetu bilježi povećanje cijena prehrambenih proizvoda. Stoga ohrabruje podatak kako je najveći broj kredita odobren upravo po programima kreditiranja poljoprivrede i malog gospodarstva. Tijekom 2008. godine smo za razvoj govedarstva i svinjogojstva, povrćarstvo, podizanje dugogodišnjih nasada te modernizaciju i izgradnju ribarica odobrili 172 milijuna kuna kredita. Velik interes iskazan je i za program "Mikrokreditiranje" po kojem je odobreno 73 kredita u iznosu od oko 26 milijuna kuna.

Višegodišnja uspješna suradnja s međunarodnim financijskim ustanovama poput Europske investicijske banke (EIB), Razvojne banke Vijeća Europe (CEB) i Njemačke kreditne banke za obnovu (KfW), rezultirala je potpisivanjem ugovora o kreditu u lipnju i prosincu 2008. godine. S EIB-om je potpisan Ugovor o Globalnom zajmu u iznosu od 60 milijuna eura, a sredstva zajma namijenjena su financiranju malog i srednjeg poduzetništva te

projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i infrastrukture. U iznosu od 50 milijuna eura potpisan je ugovor o kreditiranju s CEB-om, također za potrebe malog i srednjeg poduzetništva, dok je s njemačkom razvojnom bankom KfW potpisan ugovor u iznosu od 15 milijuna eura za financiranje projekata vodoopskrbe i odvodnje.

Od početka godine HBOR je aktivni član Europske udruge javnih banaka (EAPB). Sa zadovoljstvom možemo reći kako su neki prijedlozi HBOR-a uvršteni u očitovanje EAPB-a na nacrt Priopćenja Europske komisije kojim se uspostavlja okvirni sustav mjera državne potpore s ciljem olakšanja pristupa financiranju u vrijeme financijske krize. HBOR odnedavno, kao jedina članica izvan granica Europske unije, pripada Mreži europskih financijskih institucija za malo i srednje poduzetništvo (NEFI). Početkom izvještajne godine HBOR je potpisao Sporazum o poslovnoj suradnji s Hrvatskom obrtničkom komorom (HOK), po uzoru na već ranije pokrenutu suradnju s HGK. Podrška obrtništvu, malom i srednjem poduzetništvu jedna je od strateških odrednica poslovanja HBOR-a, a suradnja s HOK-om, kao jednim od najznačajnijih gospodarskih udruženja u Hrvatskoj, doprinosi našem nastojanju da obrtnike što kvalitetnije informiramo o HBOR-ovim kreditnim programima, ali i svim drugim oblicima podrške koju im možemo pružiti. Već sedmu godinu za redom Banka je organizirala Međunarodnu konferenciju o poticanju izvoza koja je ove godine po prvi put održana u Splitu.

Viša cijena kapitala, konzervativniji pristup kod odobravanja kredita te znatno restriktivnije upravljanje rizicima bit će okosnica poslovanja bankarskog sektora u 2009. godini, a samim time i HBOR-a. Financijska disciplina i odgovorno ponašanje svih sudionika u financijskom i gospodarskom razvitku bit će od izuzetnog značaja u narednom razdoblju, no vjerujem kako ćemo i u otežanim uvjetima poslovanja uspjeti osigurati kvalitetnu podršku hrvatskom gospodarstvu. I u 2009. godini nastavit ćemo raditi na daljnjem jačanju hrvatskih izvoznih mogućnosti, podupiranju malog i srednjeg poduzetništva te poljoprivrede.

Zahvaljujem Predsjedniku i članovima Vlade Republike Hrvatske te uvaženim zastupnicima Hrvatskog Sabora na potpori koju su nam pružili. Zahvaljujem Predsjedniku i članovima Nadzornog odbora HBOR-a na razumijevanju i pruženoj pomoći u ostvarenju poslovnih rezultata banke. U ime Uprave zahvaljujem svim djelatnicima HBOR-a na ostvarenim dobrim rezultatima i njihovom uspjehima i postignućima tijekom 2008. godine.

PREDSJEDNIK UPRAVE
ANTON KOVAČEV

Uvod

Godišnje izvješće obuhvaća sažetak financijskih informacija, opis poslovanja te revidirana financijska izvješća zajedno s neovisnim revizorskim mišljenjem za godinu koja je završila 31. prosinca 2008. godine.

Pravni status

Godišnje izvješće uključuje godišnja financijska izvješća pripremljena sukladno Zakonu o računovodstvu te revidirana sukladno Međunarodnim revizijskim standardima.

Tečajna lista

U svrhu preračunavanja iznosa u stranim valutama u kunske iznose korišteni su sljedeći tečajevi HNB-a:

31. prosinca 2008. godine	1 EUR = 7,324425 HRK	1 USD = 5,155504 HRK
31. prosinca 2007. godine	1 EUR = 7,325131 HRK	1 USD = 4,985456 HRK

Kratice

AZTN	Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja
CEB	Razvojna banka Vijeća Europe (Council of Europe Development Bank)
DEG	Njemačka razvojna banka (Deutsche Investitions-und Entwicklungsgesellschaft)
EAPB	Europska udruga javnih banaka (European Association of Public Banks)
EIB	Europska investicijska banka (European Investment Bank)
EIF	Europski investicijski fond (European Investment Fund)
EUR	Euro
HAMAG	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HNB	Hrvatska narodna banka
HOK	Hrvatska obrtnička komora
KfW	Njemačka kreditna banka za obnovu (Kreditanstalt für Wiederaufbau)
KN	Kuna
MSP	Malo i srednje poduzetništvo
NEFI	Mreža europskih financijskih institucija za MSP (Network of European Financial Institutions for SMEs)

Osnovne informacije

Osnivanje

HBOR je osnovan 12. lipnja 1992. godine donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). Izmjenama i dopunama Zakona u prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak. U prosincu 2006. godine Hrvatski sabor je donio novi Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak koji je stupio na snagu 28. prosinca 2006. godine.

Strateški ciljevi

HBOR poslovanjem u okviru svojih ovlasti i nadležnosti potiče sustavni, održivi i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak, sukladno općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske.

Glavni pravci aktivnosti

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- financiranje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije,
- osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika.

Revizija

Reviziju Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2008. godinu obavilo je revizorsko društvo Ernst & Young d.o.o. te o tome izdalo pozitivno Izvješće neovisnog revizora.

Kreditni rejting

- A3 rejting agencije Moody's
- BBB rejting agencije Standard & Poor's

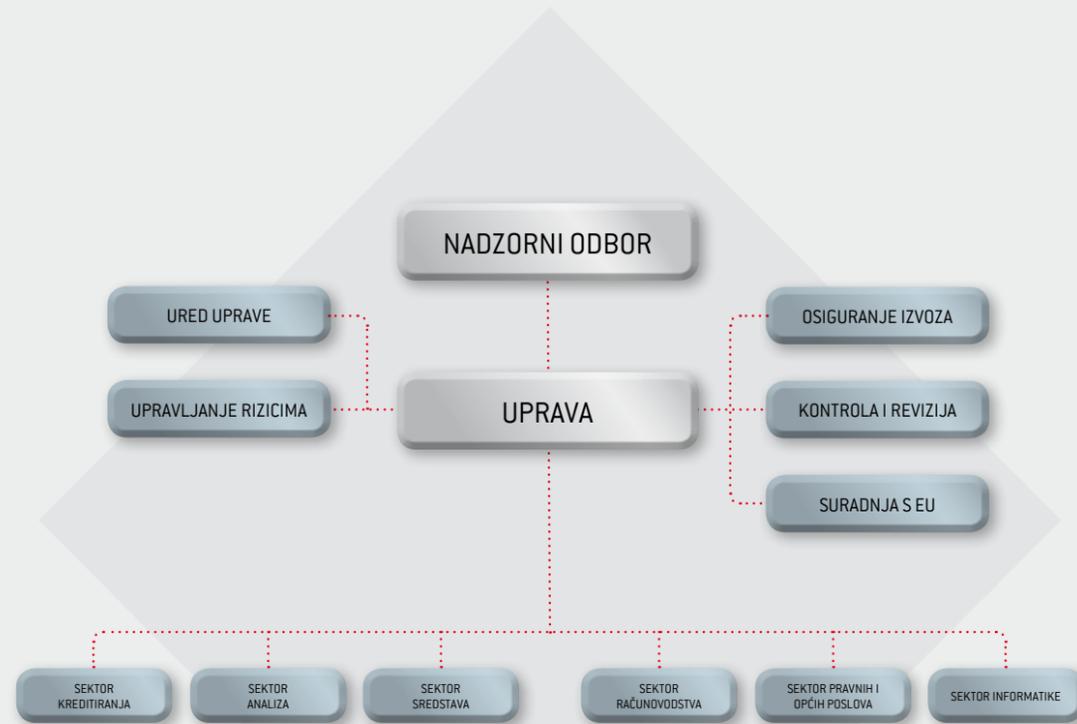
Područni uredi

- Područni ured za Slavoniju i Baranju
- Područni ured za Dalmaciju
- Područni ured za Istru
- Područni ured za Liku
- Područni ured za Primorje i Gorski kotar

Broj zaposlenih

Na dan 31.12.2008. godine u HBOR-u je zaposleno 235 radnika.

Organizacijska struktura HBOR-a

MORE.

Očuvanje prirodnih ljepota hrvatskog Jadrana i tradicionalnih vrijednosti hrvatske kulture i ljudi preduvjet su održivog razvoja turizma, ribarstva i ribogojstva.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

HBOR sustavno prati najbolju praksu na području korporativnog upravljanja te istu ugrađuje u svoje poslovanje sukladno principima i načelima dobrog bankarskog poslovanja.

U HBOR-u se načela korporativnog upravljanja primjenjuju kroz:

Načelo javnosti poslovanja

- Godišnja financijska izvješća Banke utvrđuje Nadzorni odbor i podnose se na odobrenje Hrvatskom saboru.
- Na Internet stranicama Ministarstva financija, Zagrebačke burze d.d. i HBOR-a redovito se objavljuju financijska izvješća Banke.
- Godišnje se provodi ocjena rejtinga Banke od strane dvije međunarodne nezavisne rejting agencije (Standard & Poor's, Moody's).
- Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama godišnje se dostavljaju izvješća o zaprimljenim upitima o poslovanju Banke Središnjem državnim uredu za upravu.

Nadzorni odbor HBOR-a, nadležnost i sastav

- Nadzorni odbor utvrđuje načela poslovne politike i strategije, nadzire vođenje poslova banke, donosi kreditne politike HBOR-a, utvrđuje godišnja financijska izvješća, razmatra izvješća unutarnje revizije, vanjskih neovisnih revizora i izvješća Državnog ureda za reviziju.
- Nadzorni odbor prati i kontrolira zakonitost rada Uprave te imenuje i opoziva predsjednika i članove Uprave.
- Nadzorni odbor čini devet članova i to pet ministara Vlade Republike Hrvatske, tri saborska zastupnika te predsjednik Hrvatske gospodarske komore.
- Nadzorni odbor osnovao je Revizorski odbor u skladu sa Zakonom o reviziji.

Uprava HBOR-a, nadležnost i sastav

- Uprava zastupa, vodi poslove i raspolaže imovinom HBOR-a te je dužna i ovlaštena poduzeti sve radnje i donijeti sve odluke koje smatra potrebnim za zakonito i uspješno vođenje poslova.

- Ovlaštenja Uprave: upravljanje i vođenje poslovanja HBOR-a, donošenje normativnih akata kojima se utvrđuje način rada i unutarnja organizacija HBOR-a, donošenje programa kreditiranja, donošenje pojedinačnih odluka o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova, odlučivanje o imenovanju i opozivu radnika s posebnim ovlaštenjima, odlučivanje o pravima i obvezama radnika te izvješćivanje Nadzornog odbora.
- Uprava se sastoji od tri člana koje imenuje Nadzorni odbor, od kojih jednog imenuje za predsjednika Uprave. Mandat predsjednika i članova Uprave traje pet godina uz mogućnost ponovnog imenovanja. Uprava zastupa Banku skupno, po dva člana.
- Radi osiguranja što efikasnijeg i kvalitetnijeg upravljanja rizicima te svodjenja rizika na najmanju mjeru, pri Upravi Banke osnovana su sljedeća tijela: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Kreditni odbor i Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika.

Sustav unutarnjih kontrola

- S ciljem stalnog mjerenja, procjene i upravljanja svim rizicima kojima je HBOR u svom poslovanju izložen osnovana je samostalna, nezavisna organizacijska jedinica za upravljanje rizicima.
- Provjeru adekvatnosti upravljanja rizicima i sustava unutarnjih kontrola, uključujući i funkciju praćenja rizika i funkciju praćenja usklađenosti sa propisima i pravilima struke te primjenu unutarnjih politika i postupaka Banke, te postupke u svezi sprječavanja pranja novca provodi unutarnja revizija HBOR-a kao neovisna organizacijska jedinica.
- Radi usklađivanja poslovanja s propisima EU, u HBOR-u je ustrojena organizacijska jedinica, Suradnja s EU, čiji je glavni zadatak prilagodba poslovanja HBOR-a pravnoj stečevini EU.

Suradnja Uprave i Nadzornog odbora HBOR-a

- Uprava i Nadzorni odbor ostvaruju uspješnu suradnju koja se očituje u otvorenoj raspravi, a temelj suradnje čini pravodobno podnošenje savjesno pripremljenih izvješća Nadzornom odboru u pisanom obliku.
- Zakonom i Statutom HBOR-a te odlukama Nadzornog odbora određene su vrste poslova koje HBOR obavlja samo uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora.

POSLOVANJE U 2008.

Interes za HBOR-ovim sredstvima tijekom izvještajne godine bio je izuzetan, što se očituje u porastu kako broja odobrenih kredita tako i iznosa odobrenih kredita. Do kraja 2008. godine odobreno je 1.163 kredita u ukupnom iznosu od 6 milijardi i 484 milijuna kuna.

Ovako značajna kreditna aktivnost ima veliku dodanu vrijednost u okolnostima nepovoljnog makroekonomskog okruženja uvjetovanog širenjem svjetske financijske krize kada su sredstva na tržištu bila teško dostupna i uz značajnije veće troškove. U ovakvim okolnostima je HBOR tijekom 2008. godine, a osobito u drugom dijelu poslovne godine, uložio velike napore kako bi osigurao dostatna sredstva za potrebe kreditiranja hrvatskog gospodarstva. U takvom okruženju, kroz 25 kreditnih programa omogućena su ulaganja u projekte malog i srednjeg poduzetništva, izvoza, poljoprivrede, turizma, infrastrukture, zaštite okoliša i energetske učinkovitosti.

Najsnažniju potporu u 2008. godini HBOR je pružio hrvatskim izvoznicima, te je za njihove potrebe odobrio oko 60% ukupno odobrenih sredstva, a najveći broj kredita odobren je za potrebe malog i srednjeg poduzetništva. Upravo ova postignuća pokazuju usmjerenost Banke na poticanje najznačajnijih sektora hrvatskog gospodarstva.

Kreditna aktivnost u 2008.

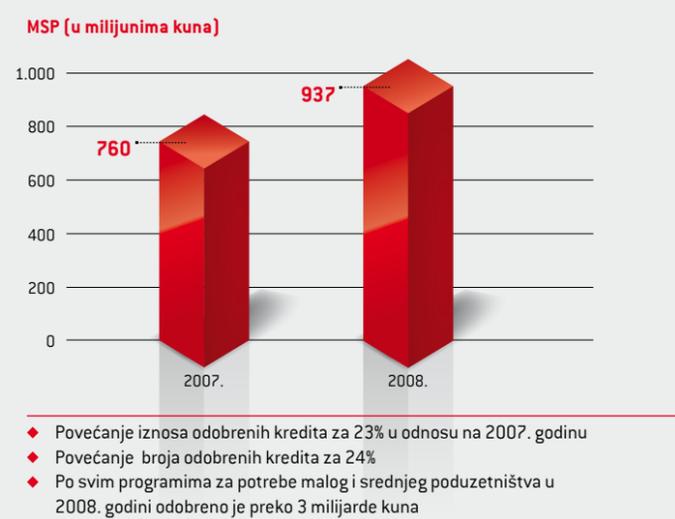
	broj	u 000 kuna
GOSPODARSTVO	92	1.356.564
IZVOZ	480	3.889.445
INFRASTRUKTURA	25	300.670
MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO	566	936.956
UKUPNO	1.163	6.483.635

■ MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO 14%
 ■ GOSPODARSTVO 21%
 ■ INFRASTRUKTURA 5%
 ■ IZVOZ 60%

MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

Jaćanje konkurentske sposobnosti obrtnika, malih i srednjih poduzetnika, ravnomjeran regionalni razvitak i otvaranje novih radnih mjesta ključni su ciljevi koje HBOR ostvaruje kroz kreditne programe poticanja malog i srednjeg poduzetništva. Tijekom 2008. godine po posebnim programima za malo i srednje poduzetništvo (12 programa) odobreno je 937 milijuna kuna što predstavlja povećanje od 23% u odnosu na 2007. godinu. Osim povećanog iznosa odobrenih kredita za ovaj segment gospodarstva zabilježeno je i povećanje broja odobrenih kredita od 24%. Kada bi se uzeli u obzir krediti za malo i srednje poduzetništvo po svim HBOR-ovim programima u 2008. godini (ukupno 25 kreditna programa) riječ je o iznosu od preko 3 milijarde kuna kredita.

Tijekom izvještajne godine uvedena su dva nova kreditna programa s ciljem učinkovitijeg korištenja sredstava pretprikladnih fondova Europske unije. U sklopu programa kreditiranja SAPARD omogućeno je kreditiranje projekata koji će se kandidirati za sufinanciranje sredstvima Posebnog pretprikladnog programa za poljoprivredu i ruralni razvitak - SAPARD. U okviru ovog programa kreditiranja financira se cjelokupna investicija. HBOR je i do uvođenja spomenutog programa, kroz svoje postojeće kreditne programe, kreditirao investitore koji su se sa svojim projektima prijavljivali na natječaj SAPARD-a. Od odobrenih 36 projekata u dosad provedenim natječajima, 15 ih je financirano sredstvima kredita HBOR-a u ukupnom iznosu od 225 milijuna kuna od čega osam u okviru direktnih programa kreditiranja, a sedam u okviru programa kreditiranja koje HBOR provodi u suradnji s poslovnim bankama. Kroz Program kreditiranja projekata PHARE 2006. HBOR kreditira male i srednje poduzetnike koji prijavljuju projekte za korištenje bespovratnih sredstava iz darovnice PHARE 2006.

Tijekom godine započela je i provedba programa Mikrokreditiranje za kojim je iskazan veliki interes poduzetnika te je odobreno 75 kredita u iznosu od 37 milijuna kuna. Program je uveden s ciljem financiranja mikro poduzetnika te malih i srednjih poduzetnika u svrhu samozapošljavanja, osnivanja obrta i trgovačkih društava, modernizacije i proširenja već postojećeg poslovanja te povećanja broja novih radnih mjesta. Program mikrokreditiranja i kreditiranja mikro poduzetnika osmišljen je i provodi se u suradnji s KfW-om, CEB-om i Europskom komisijom koja s bespovratnim sredstvima sudjeluje u provedbi ove linije.

PROMETNA INFRASTRUKTURA.

Povezanost, brzina i sigurnost koju pruža cestovni, morski i zračni promet temelj su uspješne suradnje hrvatskih gospodarstvenika s cijelim svijetom.

POLJOPRIVREDA

U cilju smanjivanja ovisnosti o uvozu te poticanja razvoja ruralnih područja, ulaganja u poljoprivredni sektor predstavljaju jedan od strateških ciljeva kako Vlade Republike Hrvatske tako i HBOR-a. U poticanju poljoprivredne proizvodnje kroz Program kreditiranja poljoprivrede i ujednačenog razvoja u 2008. godini odobrena su 204 kredita u iznosu od 160 milijuna kuna. HBOR posljednje četiri godine aktivno sudjeluje u provedbi operativnih programa Vlade Republike Hrvatske te kreditira ulaganja u dugogodišnje nasade, govedarsku proizvodnju, svinjogojstvo, proizvodnju kulena, obnove i modernizacije ribolovne flote, cvjećarstvo i povrtlarstva. Za ove namjene do kraja 2008. godine odobreno je preko 172 milijuna kuna.

GOSPODARSTVO I INFRASTRUKTURA

Kreditiranjem velikih gospodarskih subjekata i infrastrukturnih projekata HBOR izravno utječe na jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i širenje opsega postojećih poslovnih aktivnosti te na podizanje razine komunalne opremljenosti i životnog standarda hrvatskih građana. Tijekom 2008. godine odobreno je 117 kredita u iznosu od 1,7 milijardi kuna uz napomenu kako je kroz ove aktivnosti osigurano i značajno novo zapošljavanje, kao i očuvanje postojećih radnih mjesta. Učinci ovih ulaganja su multiplikativni i dugoročno nose značajne koristi razvoju ukupnog gospodarstva u RH.

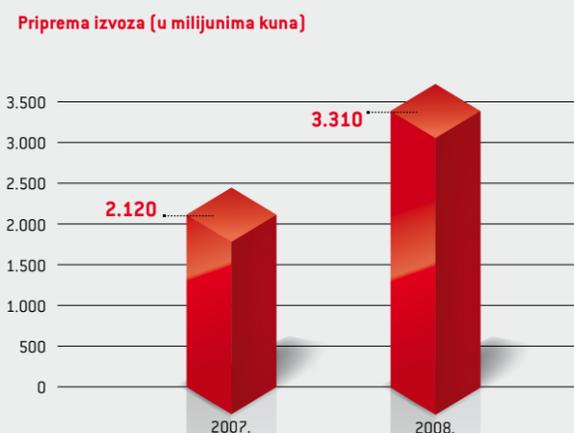

KREDITIRANJE IZVOZA

Izvoz je jedan od najsloženijih poslovnih pothvata svakog poduzeća za koji je potrebna opsežna priprema i analiza, te jasna strategija i snažna podrška u svim fazama. Kroz HBOR-ovu financijsku podršku u vidu kreditnih i garancijskih programa izvoznicima, pokrivene su ključne faze financiranja izvoznog posla - od pripreme proizvodnje do isporuke roba i usluga te same naplate izvoznog posla.

Tijekom 2008. godine najtraženiji program HBOR-a bio je Priprema izvoza po kojemu je odobreno oko 3,3 milijardi kuna. Utjecaj ovog programa na rezultate poslovanja izvoznika razvidan je iz provedene analize koja je pokazala kako su društva koja su koristila HBOR-ova sredstva u 2008. povećala izvoz za 15,6% u odnosu na 2007. godinu. Najzastupljenije djelatnosti koje su financirane po spomenutom programu su: proizvodnja hrane i pića (28,4%), proizvodnja strojeva i uređaja (7,0%), proizvodnja kemikalija i kemijskih spojeva (6,2%), proizvodnja proizvoda od metala (6,2%) i proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (5,8%).

Snaga izvoznika i njihova konkurentna sposobnost u vrijeme pretkvalifikacije ne ovisi uvijek samo o tržišno prihvatljivom proizvodu i prihvatljivoj cijeni, već i o mogućnosti financijskog praćenja projekata. Upravo stoga HBOR hrvatskim izvoznicima omogućuje izdavanje okvirnih ponuda za kreditiranje kupaca u inozemstvu. Tako je u protekloj godini izdano 16 okvirnih ponuda za kreditiranje u iznosu od preko 127 milijuna eura.

- ◆ Povećanje iznosa odobrenih kredita za 56% u odnosu na 2007. godinu
- ◆ Povećanje broja odobrenih kredita za 44%

OSIGURANJE IZVOZA

HBOR je već deset godina kroz osiguranje izvoza uključen u podršku hrvatskom gospodarstvu. Kroz programe osiguranja izvoza moguće je osigurati rizike vezane uz izvoz robe široke potrošnje, opreme i kapitalnih dobara, kao i rizike bankarskih kredita vezanih uz izvozne poslove, kredita namijenjenih proizvodnji robe za izvoz te političke rizike vezane uz ulaganja u inozemstvu.

Kao državna izvozno kreditna agencija, HBOR u ime i za račun Republike Hrvatske osigurava naplatu izvoznih potraživanja od neutrživih rizika, što je u potpunosti usklađeno s pravnom stečevinom EU donošenjem Uredbe o osiguranju izvoza. Neutrživi rizici u Republici Hrvatskoj privremeno obuhvaćaju komercijalne i političke rizike bez obzira na ročnost i zemlju izvoza, budući privatno tržište osiguranja potraživanja nije potpuno razvijeno.

U proteklih deset godina HBOR je osigurao naplatu potraživanja u iznosu od 7,8 milijardi kuna te isplatio odštete i troškove u iznosu od 14,5 milijuna kuna.

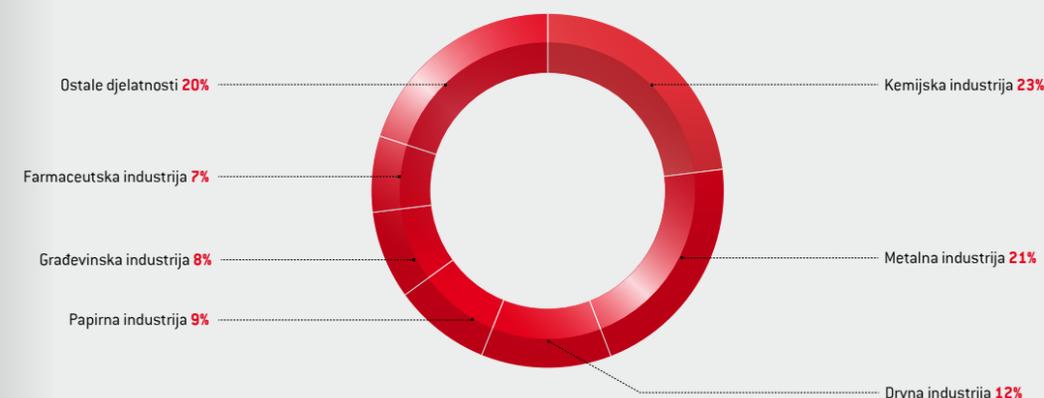
Tijekom 2008. godine volumen ukupno osiguranog prometa iznosio je 2,1 milijardu kuna, što predstavlja porast od 3% u odnosu na prethodnu godinu, a čime je pokriveno 3,1% izvoza Republike Hrvatske. Ukupno naplaćena premija osiguranja u navedenom razdoblju iznosila je 9 milijuna kuna.

U dijelu osiguranja izvoza robe široke potrošnje, kratkoročno osiguranje, ostvaren je rast od 34% pri čemu je osigurano 2 milijarde kuna izvoznih potraživanja te naplaćeno premija osiguranja u iznosu od 6,6 milijuna kuna, odnosno 27% više u odnosu na 2007. godinu. Prema iznosu osiguranog izvoznog prometa najveći udio zauzima kemijska industrija s 23%, metalna s 21% i drvna industrija s 12%.

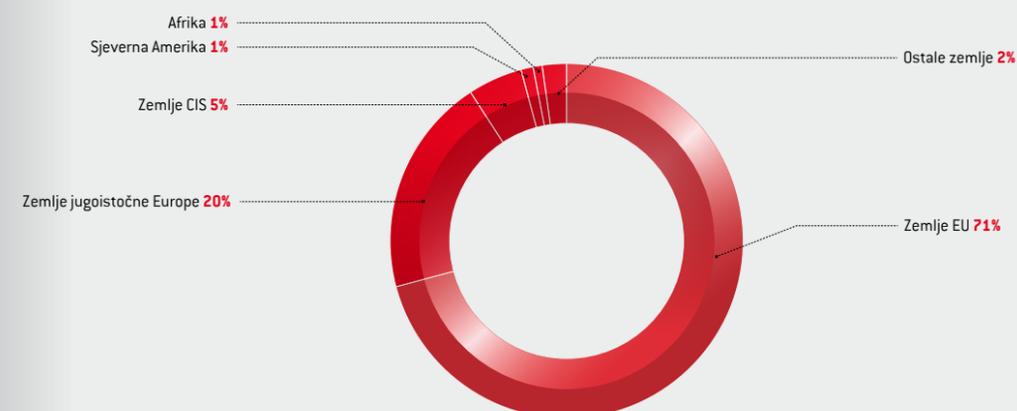
Tijekom 2008. godine odobreno je novih 1.045 kreditnih limita i to najviše prema kupcima iz država članica EU, čiji udjeli iznosi 71%. Oko 20% kreditnih limita odnosi se na zemlje jugoistočne Europe među kojima su najzastupljenije Srbija s 9% te Bosna i Hercegovina sa 7% odobrenih kreditnih limita.

U dijelu osiguranja izvoza kapitalnih dobara osiguran je izvoz u vrijednosti od 42,2 milijuna kuna i to na tržište Srbije, Bjelorusije, Mađarske i Kosova. Riječ je o izvozu opreme za prehrambenu industriju, izvozu opreme za signalizaciju, a na Kosovu je omogućena realizacija projekta izgradnje mosta izvoznika INGRA d.d.

Struktura djelatnosti

Struktura zemalja izvoza

Tijekom 2008. kroz police osiguranja kredita za pripremu izvoza osigurano je 45 milijuna kuna kredita odobrenih izvoznima od strane domaćih banaka za proizvodnju robe za izvoz, što čini povećanje od 138% u odnosu na 2007. godinu. Navedenim programom podržana je proizvodnja prehrambenih proizvoda kao i proizvodnja strojeva za razminiranje za američku vojsku i strojeva za rad u rudnicima u Južnoafričkoj Republici za izvoznika DOK-ING d.o.o.

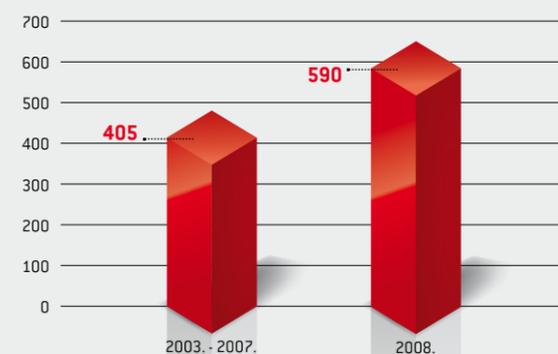
Tijekom izvještajne godine HBOR je u korist njemačke razvojne banke KfW izdao pismo namjere za osiguranje kredita kupcu na iznos od 19,8 milijuna kuna temeljem kojeg je DALEKOVOD d.d. u konzorciju s austrijskim partnerom dobio posao na međunarodnom natječaju za proširenje kapaciteta trafostanica u Crnoj Gori, čija realizacija se očekuje tijekom 2009. godine.

Isplaćeno je 2,3 milijuna kuna odšteta i vezanih troškova što je na razini prethodne godine. Međutim, analizom isplaćenih odšteta (bez troškova koji su uglavnom vezani za odštete iz prethodnih godina), primjetan je porast od 11% u odnosu na 2007. godinu. Prema broju isplaćenih odšteta u 2008. najveći udio od 45% ima drvna industrija, dok se kemijska, metalna i tekstilna industrija kreću na razini od 18%. Prema nastalom riziku u 36% slučajeva riječ je o stečaju, a u 64% slučajeva o produženom neplaćanju. Odštete su isplaćene radi neplaćanja kupaca na tržištima Njemačke, Italije, Bosne i Hercegovine, Slovačke, Francuske i Srbije.

HBOR je u 2008. godini od dužnika regresno naplatio 590 tisuća kuna po ranije isplaćenim odštetama. Naplaćeni iznos u izvještajnoj godini je za 45% veći u odnosu na ukupne regresne naplate u razdoblju od 2003. do 2007. godine.

U narednom razdoblju zbog utjecaja globalne financijske krize na realni sektor predviđa se povećani broj stečajeva i neplaćanja, a s time u vezi i povećani broj odšteta, uz zadržavanje relativno značajnog udjela regresnih naplata u odnosu na ukupno isplaćene odštete i troškove, ali i znatno povećanog interesa izvoznika za proizvodima osiguranja izvoza.

Regresne uplate (u tisućama kuna)

PRIBAVLJANJE SREDSTAVA

Tijekom 2008. godine, HBOR je na financijskim tržištima pribavio više od 450 milijuna eura.

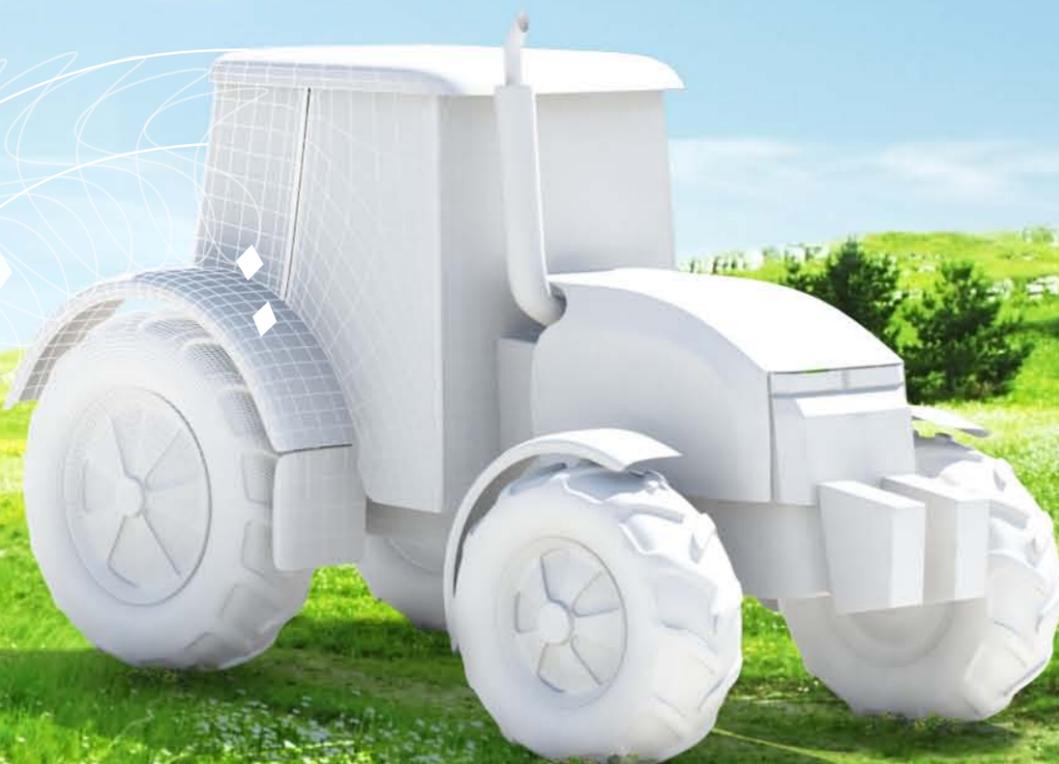
U lipnju 2008. godine, HBOR i sindikat banaka kojeg su predvodili DZ Bank AG, Bank Austria Creditanstalt AG, The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd, Bayerische Landesbank i ING Bank N.V. sklopili su Ugovor o sindiciranom kreditu u iznosu od 230 milijuna eura. Istog mjeseca, zaključen je Globalni zajam s Europskom investicijskom bankom (EIB) u iznosu od 60 milijuna eura za financiranje malog i srednjeg poduzetništva te projekata zaštite okoliša, uštede energije i infrastrukture. U studenom 2008. godine, HBOR i sindikat banaka kojeg čine Erste Group (Erste & Steiermärkische Bank d.d. Zagreb i Erste Group Bank AG), Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d. i Societe Generale - Splitska banka d.d. sklopili su Ugovor o klupskom kreditu u iznosu od 100 milijuna eura.

Suradnja s posebnim financijskim institucijama se nastavila i u prosincu 2008. godine, te je HBOR zaključio dva Ugovora o kreditu s njemačkom razvojnom bankom KfW u iznosu od 12 milijuna i 3 milijuna eura, a sve u okviru Kreditne linije za financiranje projekata vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u Republici Hrvatskoj.

U prosincu je također zaključena okvirna kreditna linija s Razvojnou bankom Vijeća Europe (CEB) u iznosu od 50 milijuna eura, a s ciljem kreditiranja poticanja malog i srednjeg poduzetništva. Potpisivanje spomenutih ugovora još je jedna potvrda, ne samo HBOR-u, već i Republici Hrvatskoj kako međunarodne financijske ustanove imaju povjerenja u hrvatsko financijsko tržište, što se najbolje očituje kroz uvjete odobrenih kredita koji su ostali isti kao i prije pojave globalne financijske krize.

ZEMLJA.

Duga tradicija, ekološka očuvanost te vrijedni ljudi pretpostavka su daljnjeg razvitka hrvatske poljoprivrede.

SURADNJA S EU

Organizacijska jedinica Suradnja s EU osnovana je početkom 2008. godine s ciljem provođenja aktivnosti na prilagodbi poslovanja HBOR-a pravnoj stečevini EU, ispitivanju mogućnosti korištenja i sudjelovanja HBOR-a u korištenju sredstava koja se dodjeljuju kroz fondove EU, i to: pretprijetnih programa pomoći Europske unije, strukturnih fondova Europske unije, te drugih fondova i programa pomoći tijela Europske unije, kao i ostvarenje suradnje s tijelima Europske unije na provedbi naprijed navedenih poslova.

Tijekom 2008. godine došlo je do značajnih promjena u važećim propisima o državnim potporama na području EU koji se posredstvom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju izravno primjenjuju u Republici Hrvatskoj, odnosno na HBOR kao obveznika primjene navedenih propisa. Najvažnije novosti obuhvaćaju uvođenje nove metodologije utvrđivanja referentne kamatne stope za svakog poduzetnika pojedinačno ovisno o njegovom kreditnom rangi i ponuđenim instrumentima osiguranja. S ciljem usvajanja nove metodologije i usklađivanja sa zahtjevima novog propisa HBOR je izradio novi Pravilnik o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope koji je odobren i prihvaćen od Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN).

HBOR je pred AZTN-om pokrenuo i inicijativu za primjenu privremenog umanjenja osnovne stope, a temeljem mogućnosti koje proizlaze iz Priopćenja Komisije od 17. prosinca 2008. o privremenom okviru mjera državne potpore s ciljem olakšanja pristupa financiranju u nastaloj gospodarskoj krizi. Isto tako, u listopadu 2008. godine proveden je postupak obnove klauzule izuzeća na poslove

izvozno kreditnog osiguranja utrživih rizika koje HBOR provodi u ime i za račun Republike Hrvatske za razdoblje od naredne dvije godine, odnosno do 14. listopada 2010. godine.

Tijekom prve godine rada ove organizacijske jedinice došlo je do bitnih pomaka aktivnosti vezanih uz pretprijetne fondove EU, koji se ponajprije očituju u donošenju dva posebno prilagođena kreditna programa: Program kreditiranja projekata kandidata za SAPARD i Program kreditiranja projekata kandidata za PHARE 2006.

Uspostavljena je uspješna suradnja s mjerodavnim tijelima državne uprave, brojnim regionalnim razvojnim agencijama te ostalim udrugama i organizacijama aktivnim po pitanju pretprijetnih fondova EU. Osim što objedinjuje i sažima sve relevantne informacije vezane uz pretprijetne fondove i mogućnosti koje se kroz njih nude, HBOR djelomično ostvaruje savjetodavnu ulogu te nudi financijsku uslugu i podršku mogućim korisnicima EU fondova, na taj način pružajući cjelovit paket usluga u ovom području. U tom smislu, HBOR je postao prepoznatljiva financijska institucija i referentni centar za kvalitetne i ažurne informacije te kvalitetan i pouzdan partner u korištenju EU fondova.

Organizacijska jedinica Suradnja s EU redovito organizira interne radionice i provodi obuku djelatnika vezano uz primjenu novih propisa o državnim potporama i mogućnostima koje se pružaju kroz pretprijetne fondove EU.

LJUDSKI POTENCIJALI

HBOR pridaje veliku pozornost praćenju potreba svojih zaposlenika i njihovom razvoju u skladu s ciljevima upravljanja ljudskim potencijalima, ali i banke u cjelini.

Tijekom 2008. provedeno je sustavno ispitivanje zadovoljstva poslom putem standardiziranog upitnika, a dobiveni rezultati, dostupni svim zaposlenicima, poslužili su kao osnova za niz mjera kojima je cilj još više povećati zadovoljstvo zaposlenika banke. Kvalitetu upravljanja ljudskim potencijalima u HBOR-u najbolje oslikava posjedovanje Certifikata Poslodavac Partner koji dodjeljuje grupa Selectio i internetski portal MojPosao kao priznanje izvrsnosti u upravljanju ljudskim potencijalima. HBOR prolazi i proces recertifikacije, iz godine u godinu dobivajući sve bolje ocjene.

Nakon uspješne prošlogodišnje humanitarne akcije u sklopu koje su zaposlenici HBOR-a obnovili Područnu školu „Zagorje“ u Gornjem Zagorju u okolici Ogulina i ove godine su djelatnici banke bili jedinstveni u želji da svoja zajednička druženja oplemene humanitarnim radom. Ovaj puta pomoć je pružena socijalno ugroženim građanima Zagreba, koji se nalaze u evidenciji Crvenog križa, kroz pripremu dodatnih obroka i paketa s osnovnim namirnicama.

Na kraju izvještajne godine u HBOR-u je bilo zaposleno 235 djelatnika od kojih je 79,15% visokoobrazovano. Prosječna starost zaposlenika je 40 godina.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Temeljem Zakona o HBOR-u, Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja. Banka u procesu upravljanja rizicima kontinuirano obavlja mjerenje, procjenu i upravljanje svim rizicima kojima je u poslovanju izložena. Kriterij, način, postupci mjerenja i procjene upravljanja rizicima propisani su općim aktima Banke. U svakodnevnom poslovanju Banka upravlja kreditnim, tržišnim i operativnim rizicima putem politika, procedura, limita, odbora, te kontrola.

Banka ima funkcionalno i organizacijski odvojenu organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Upravljanje rizicima odgovorno je za identifikaciju, mjerenje, procjenu, nadzor i kontrolu svih rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena. Svoju funkciju Upravljanje rizicima ostvaruje procjenom i mjerenjem izloženosti Banke kreditnim i nekreditnim rizicima, razvojem procedura i metodologija vezanih za rizike, davanjem prijedloga limita, ocjenjivanjem kvalitete kreditnog portfelja, izvješćivanjem Uprave i odbora o rizicima i sl.

Za mjerenje i praćenje rizika Banka koristi različite metode mjerenja temeljene na povijesnim podacima, planovima poslovanja, tržišnim uvjetima i specifičnostima Banke kao posebne financijske institucije. Za praćenje i kontrolu rizika utvrđen je sustav limita za upravljanje kreditnim

rizikom i tržišnim rizicima. HBOR redovito provjerava propisane kvantitativne metode procjene i mjerenja rizika. Razvijaju se sustavi proaktivnog upravljanja rizicima radi sprječavanja nastupa potencijalnih rizika.

Uprava HBOR-a odgovorna je za uspostavljanje i provođenje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Za ostvarenje svoje funkcije Uprava je delegirala svoja ovlaštenja na dva odbora za upravljanje rizicima:

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom - upravlja tržišnim rizicima (rizik likvidnosti, kamatni rizik i valutni rizik) u okviru propisanih politika i procedura upravljanja aktivom i pasivom; Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika - prati kvalitetu aktive, upravlja kreditnim rizikom u okviru limita utvrđenih politikama, procedurama i ostalim internim aktima vezanim uz kreditni rizik te razmatra predložene rezervacije.

Strategija upravljanja rizicima je usmjerena na pripremu za primjenu naprednih metoda izračuna kapitalnih zahtjeva za rizike prema preporukama „Basela II“, za svako područje rizika zasebno, uvažavajući preporuke i podzakonske akte Hrvatske narodne banke te dobru bankarsku praksu.

Kreditni rizik

Pod kreditnim rizikom podrazumijeva se gubitak do kojeg dolazi uslijed potpunog ili djelomičnog neispunjenja odnosno nepravovremenog ispunjenja financijske obveze po dospijeću od strane klijenta.

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika i propisanih procedura rada u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja na rizik.

Uprava HBOR-a vodi konzervativnu politiku upravljanja kreditnim rizikom. Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike HBOR-a i bitan je činitelj njezine strategije poslovanja zbog čega je ovo područje regulirano posebnim aktom Procedure upravljanja kreditnim rizikom, koji se primjenjuje na sve faze procesa (od razvoja novih bankarskih proizvoda, zahtjeva za kredit do konačne otplate kredita). Procedure upravljanja kreditnim rizikom su sveobuhvatan dokument koji obuhvaća zasebne metodologije namijenjene ocjeni različitih ciljnih skupina klijenata.

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika i smanjenja troškova poslovanja, a sukladno Zakonu o HBOR-u, dio svojih plasmana Banka odobrava putem poslovnih banaka koje snose rizik povrata plasmana krajnjeg korisnika. Svi izravni plasmani uglavnom su osigurani hipotekom na nekretninama te, ako je to moguće, kao osiguranje od kreditnog rizika Banka pribavlja garanciju HAMAG-a, te ostale prvorazredne garancije i jamstva. Ovisno o vrsti instrumenta osiguranja, kreditnom programu, općim uvjetima osiguranja ili odluci nadležnog tijela, Banka je odredila potreban omjer plasmana i osiguranja.

Banka kroz razvojne programe kreditiranja obuhvaća područje cijele Republike Hrvatske s naglaskom na područja posebne državne skrbi. Kreditni rizik je diverzificiran po geografskim područjima te kreditnim programima razvoja. Razvojem novih kreditnih programa (proizvoda) Banka nastoji izbjeći pretjeranu koncentraciju kreditnog rizika i ravnomjerno razviti geografska područja Republike Hrvatske u skladu s državnom strategijom razvoja pojedinih djelatnosti.

Tržišni rizik

Kroz djelovanje Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Banka osigurava kvalitetno upravljanje tržišnim rizicima. Upravljanje tržišnim rizicima podrazumijeva svodenje kamatnog rizika, valutnog rizika i rizika likvidnosti na najmanju mjeru. Sve organizacijske jedinice Banke su uključene u rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom čime se nastoji osigurati integritet, sveobuhvatan sustav upravljanja rizicima.

Kao tehniku upravljanja tržišnim rizicima HBOR koristi promjenu jednog ili više faktora rizika te procjenu njihovih potencijalnih učinaka na financijsko stanje. Tehnika se primjenjuje kroz analizu scenarija i analizu osjetljivosti u uvjetima stresa i redovnog poslovanja.

HBOR kao posebna financijska ustanova nije profitno orijentiran te se ne bavi trgovanjem derivatima. Derivate može koristiti samo u svrhu zaštite svojih pozicija. HBOR u svom portfelju ne drži financijske instrumente namijenjene isključivo trgovanju.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik financijskog gubitka koji nastaje ako banka nije u mogućnosti ispuniti sve svoje dospjele obveze. Temeljna načela i principi upravljanja likvidnošću HBOR-a utvrđeni su Procedurama upravljanja rizikom likvidnosti te odlukama Nadzornog odbora, Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Banka ima propisane limite upravljanja likvidnošću za rad s poslovnim bankama.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka održava potrebnu razinu rezerve likvidnosti, kontinuirano prati tekuću likvidnost, osigurava dostatna kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza i za namjenske isplate po odobrenim kreditima. Trenutni višak raspoloživih sredstava plasira se u brzo unovčive vrijednosne papire, kratkoročne kredite (domaćim bankama i državi) i depozite kod prvorazrednih domaćih i inozemnih banaka. Kod dugoročne likvidnosti Banka prati usklađenost izvora i plasmana prema ročnosti dospjeća te mogućnost financiranja dugoročne aktive uz maksimalnu

ročnu usklađenost s izvorima. Praćenje rizika likvidnosti Banka provodi i kroz izradu analiza scenarija i analizu osjetljivosti. Scenariji se izrađuju u slučajevima redovnog poslovanja i pogoršanja tržišnih uvjeta.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je financijski rizik koji nastaje zbog kamatne neusklađenosti u vrijednosti i dospijeću kamatno osjetljive aktive, pasive te izvanbilančnih stavki.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja kamatnim rizikom na način da prati usklađenost kamatnih stopa aktive i pasive putem analize kamatnog jaza. Kamatni jaz izrađuje se za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa i prikazuje osjetljivost Banke na te promjene. Ovisno o njegovoj razini Odbor odlučuje o vrsti kamatne stope budućih zaduženja i plasiranih kredita, s ciljem svodenja jaza na najmanju razinu. Izrađuje se i detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope. Pored usklađivanja kamatnih stopa aktive i pasive prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

Valutni rizik

Valutni rizik je rizik gubitka vrijednosti financijskog instrumenta koji nastaje uslijed promjena tečajeva valuta. Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka prati otvorenost devizne pozicije. Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka koristi metodologiju izračuna propisanu od strane HNB-a - jednostavnu metodu izračuna vrijednosti i prilagođenu delta metodu. Izvješće o otvorenoj deviznoj poziciji izrađuje se dnevno. Ukupnu otvorenu deviznu poziciju Banke (uključujući i poziciju u opcijama) čini apsolutni iznos zbroja svih dugih ili zbroja svih kratkih pozicija po svim valutama, ovisno o tome koji je od tih dvaju zbrojeva veći. Osim dnevnog praćenja ukupne devizne pozicije, Banka valutni rizik prati kroz propisan limit i kroz usklađenost aktive i pasive po valutama. HBOR većinu svojih kredita plasira uz valutnu klauzulu i na taj način, u kumulativu, se štiti od izloženosti valutnom riziku.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka koji nastaje iz neadekvatnih unutarnjih procesa, ljudskih pogrešaka ili vanjskih događaja. Banka nastoji operativni rizik svesti na najmanju mjeru uvođenjem kontrola u procedure rada i izgradnjom jedinstvenog i sveobuhvatnog informatičkog sustava. Banka primjenjuje smjernice Basela II i dobre prakse upravljanja informatičkim sustavom. Stalnim edukacijama djelatnika, praćenjem učestalosti pogrešaka i prevencijom nastoji se smanjiti izloženost ovom riziku.

SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA I UNUTARNJA REVIZIJA

Kontrola i revizija dio je sustava nadzora HBOR-a zadužena za praćenje ukupnog poslovanja temeljenog na zakonitosti, primjeni hrvatskih standarda interne revizije te internih akata HBOR-a. Kontrola i revizija organizacijski je nezavisna u obavljanju poslova te samostalno određuje način rada, izvještavanja, nalaza, mišljenja i preporuka. Za svoj rad odgovara izravno Upravi, Revizorskom i Nadzornom odboru HBOR-a koje izvješćuje tromjesečno odnosno polugodišnje. O obavljenim revizijama tijekom 2008. godine izrađena su pojedinačna izvješća koja su predložena Upravi i Nadzornom odboru u okviru redovitog izvještavanja. Djelatnici Kontrole i revizije članovi su strukovnih institucija - Hrvatske revizorske komore i Hrvatskog instituta internih revizora.

OSTALE AKTIVNOSTI

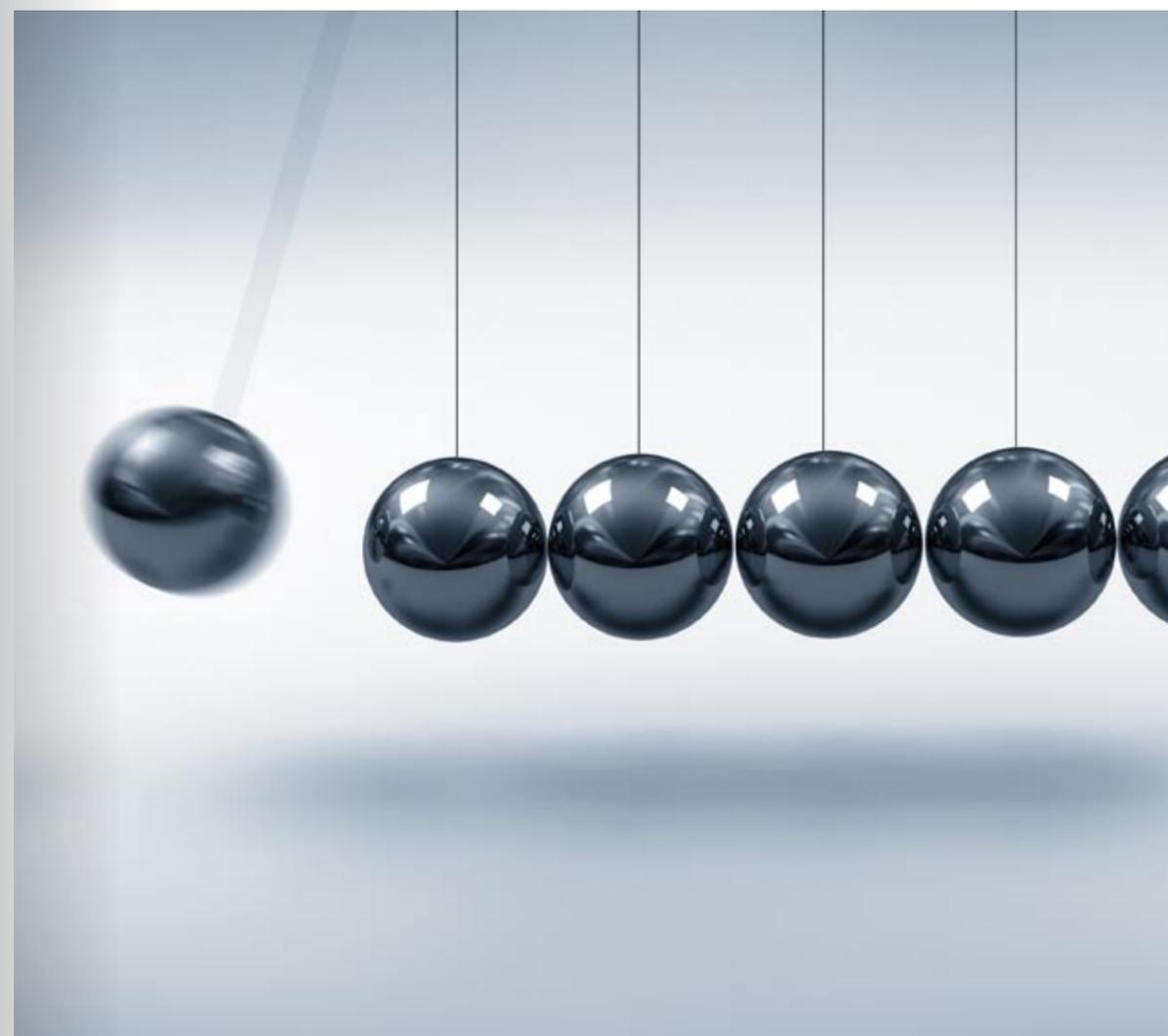
U siječnju izvještajne godine HBOR je postao aktivni član Europske udruge javnih banaka (EAPB), ugledne udruge koja zastupa interese svojih članova u odnosu na zakonodavstvo Europske Unije i Europskog parlamenta. EAPB okuplja izvozne i razvojne banke i agencije te poslovne banke i ostale financijske ustanove iz Europske Unije, Švicarske, zemlje Europske ekonomske zajednice, a odnedavno i iz zemalja kandidata u kojima država ima udio u vlasništvu. HBOR je prva financijska ustanova iz Hrvatske koja je dobila poziv za članstvo u EAPB-u. Aktivno sudjelovanje u radu udruge potvrđuje i činjenica kako su neki HBOR-ovi prijedlozi uvršteni u očitovanje EAPB-a na nacrt Priopćenja Europske komisije kojim se uspostavlja okvirni sustav mjera državne potpore s ciljem olakšanja pristupa financiranju u vrijeme financijske krize.

Početkom godine potpisan je Sporazum o poslovnoj suradnji s Hrvatskom obrtničkom komorom s ciljem snažnije podrške obrtništvu i malom poduzetništvu kroz kvalitetnije informiranje obrtnika o HBOR-ovim kreditnim programima i svim ostalim oblicima podrške koju im Banka može pružiti.

Kao i dosadašnjih godina tako je i u rujnu 2008. godine HBOR organizirao svoju sedmu međunarodnu konferenciju o poticanju izvoza koja je po prvi puta održana u Splitu. Glavne teme konferencije na kojoj se okupilo oko dvjesto

sudionika bile su pospešenje izvoza i internacionalizacija poslovanja, suradnja izvoznika, poslovne banke i izvozno-kreditne agencije te upravljanje rizicima u međunarodnoj trgovini.

Krajem godine, HBOR je prihvatio ponudu za članstvo u Mreži europskih financijskih institucija za MSP (NEFI). Ova neformalna organizacija okuplja 13 financijskih institucija s područja država EU, a HBOR će od 1. siječnja 2009. godine biti jedina pridružena članica izvan granica Europske unije.

FINANCIJSKO POSLOVANJE

Ukupna bilančna suma na dan 31. 12. 2008. godine iznosi 18.751,7 milijuna kuna te je u odnosu na početak godine povećana za 8%.

Novčana sredstva i depoziti kod drugih banaka

Stanje novčanih sredstava i depozita kod drugih banaka na dan 31. 12. 2008. godine iznosi 833,9 milijuna kuna i čini 4% ukupne aktive.

Kreditni bankama i ostalim korisnicima

Ukupni neto krediti na dan 31. 12. 2008. godine iskazani su u iznosu od 17.635,8 milijuna kuna te čine 94% ukupne aktive, a u odnosu na početak godine veći su za 7%.

Ukupni bruto krediti iskazani su u iznosu od 19.717,7 milijuna kuna i veći su za 8% u odnosu na početak godine.

Plasmani bankama po osnovi kreditnih aktivnosti povećani su za 14% bruto u odnosu na početak godine što je najvećim dijelom rezultat isplata po programima kreditiranja gospodarstva, pripreme i naplate izvoznih poslova i turističkog sektora te programima namijenjenih kreditiranju malog i srednjeg poduzetništva.

Plasmani ostalim korisnicima smanjeni su za 2% bruto.

Imovina koja se drži do dospelosti

U imovinu koja se drži do dospelosti bile su raspoređene amortizirajuće obveznice Republike Hrvatske stečene u zamjenu za potraživanja od Dubrovačke banke d.d., Dubrovnik. Obveznice su u cijelosti realizirane o redovnom dospelosti 17. studenoga 2008. godine.

Imovina raspoloživa za prodaju

Imovinu raspoloživu za prodaju čine prvenstveno dužnički i manjim dijelom vlasnički vrijednosni papiri.

Ova stavka je iskazana u iznosu od 164,9 milijuna kuna i manja je za 14% u odnosu na početak godine.

Na smanjenje ove stavke utjecale su sljedeće okolnosti:

- prijevremeni otkup obveznice Plive d.d., Zagreb (RHPLVA-0-115A) od strane izdavatelja u iznosu 2,0 milijuna eura,
- kretanje tečaja i „fair“ vrijednosti vrijednosnih papira na domaćem tržištu kapitala, a učinci navedenih kretanja priznati su u računu dobiti i gubitka i na kapitalu.

U 2008. godini HBOR je stekao i dionice trgovačkog društva Brodogradilišta Viktor Lenac d.d., Rijeka. Naime,

po otvaranju stečaja nad društvom Brodogradilište Viktor Lenac d.d., Rijeka u prosincu 2003. godine, HBOR je za cjelokupni iznos potraživanja od društva obavio 100%-tno umanjenje vrijednosti na teret prihoda zbog procijenjene nenadoknadivosti plasmana te ga klasificirao kao sumnjivo i sporno potraživanje.

Okončanjem stečajnog postupka u travnju 2008. godine, temeljni kapital Brodogradilišta podijeljen je na 12.407.813 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kuna, izdanih u postupku okončanja stečajnog postupka unosom prava - potraživanja u novcu. HBOR je unio dio utvrđene tražbine iz stečajnog postupka u iznosu od 13.673 tisuće kuna u temeljni kapital dužnika čime je HBOR stekao 11,0194% udjela u temeljnom kapitalu društva. Pretvaranje dijela potraživanja u temeljni kapital u navedenom iznosu evidentirano je i iskazano uz 100%-tno usklađenje vrijednosti.

Ulaganja u pridružena društva

Ulaganja u pridružena društva sastavni su dio Programa ulaganja u temeljni kapital trgovačkih društava - malih i srednjih poduzetnika te su po trošku stjecanja iskazana u iznosu od 26,2 milijuna kuna (u 2007. godini 26,2 milijuna kuna).

Vrijednost ulaganja ispravljena je u 100%-tnom iznosu zbog procijenjene nenadoknadivosti iznosa ulaganja.

Ukupne obveze

Stanje ukupnih obveza na dan 31. 12. 2008. godine iznosi 12.467,9 milijuna kuna i čini 66% ukupne pasive.

Ukupne obveze povećane su za 7% u odnosu na početak godine zbog novih zaduženja HBOR-a u zemlji i inozemstvu i to:

- za opće namjene u iznosu od 340,0 milijuna eura te
- od posebnih financijskih institucija u iznosu od 125,0 milijuna eura, povlačenjem sredstava po kreditima ugovorenim s Europskom investicijskom bankom u iznosu od 100,0 milijuna eura i CEB-om u iznosu od 25,0 milijuna eura.

Kapital

Od ukupnog iznosa pasive na kapital s garantnim fondom odnosi se 6.283,8 milijuna kuna ili 34% ukupne pasive.

Ukupni kapital HBOR-a čine osnivački kapital uplaćen iz proračuna Republike Hrvatske, zadržana dobit formirana iz ostvarene dobiti u prethodnim godinama, ostale rezerve, dobit tekućeg razdoblja te dopunski kapital.

U izvještajnom razdoblju iz Proračuna je u osnivački kapital uplaćeno 334,0 milijuna kuna.

Ukupno uplaćeni kapital iz Proračuna Republike Hrvatske iznosi 4.297,1 milijuna kuna, revalorizacijske rezerve 426,6 milijuna kuna, zadržana dobit i rezerve iznose 1.378,5 milijuna kuna, garantni fond iznosi 12,4 milijuna kuna, dobit tekućeg razdoblja 174,9 milijuna kuna.

USPJEŠNOST POSLOVANJA

U razdoblju od 01. 01. do 31. 12. 2008. godine HBOR je ostvario ukupne prihode u iznosu od 964,7 milijuna kuna, rashode u iznosu od 789,8 milijuna kuna i pozitivan financijski rezultat u iznosu od 174,9 milijuna kuna.

Neto prihodi od kamata

Neto kamatni prihodi ostvareni su u iznosu od 405,7 milijuna kuna i u odnosu na ostvarenje prethodne izvještajne godine niži su za 9%.

Prihodi od kamata ostvareni su u iznosu od 920,2 milijuna kuna i veći su za 6% u odnosu na prethodnu godinu, što je rezultat povećanja obujma kreditne aktivnosti.

Rashodi od kamata ostvareni u iznosu od 514,5 milijuna kuna i veći su za 22% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Na ovakav trend utjecao je rast referentnih kamatnih stopa na svjetskim tržištima tijekom deset mjeseci 2008. godine te novih zaduženja tijekom izvještajne godine.

Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti

Neto prihode/(rashode) od financijskih aktivnosti čine neto tečajne razlike po glavnici potraživanja i obveza, neto prihodi ili troškovi nastali temeljem ugovora o kreditu s ugrađenom „call opcijom” i realizirani dobitak/(gubitak) od vrijednosnog usklađenja imovine koja se iskazuje po „fair“ vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te realizirani dobitak/(gubitak) od imovine raspoložive za prodaju.

U izvještajnom razdoblju ostvareni su neto prihodi od financijskih aktivnosti u iznosu od 17,3 milijuna kuna, dok su u istom razdoblju protekle godine ostvareni neto rashodi u iznosu od 2,3 milijuna kuna.

Na godišnjoj razini, hrvatska kuna je u odnosu na euro aprecirala za 0,01%, a u odnosu na američki dolar je deprecirala za 3,4%.

Sredstva i izvore sredstava koji su izraženi u stranim sredstvima plaćanja ili su izraženi s valutnom klauzulom, HBOR preračunava u kunsku protuvrijednost po tečaju koji je važeći kod Hrvatske narodne banke na dan Balance.

Prihodi i rashodi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju iskazuju se u Računu dobiti i gubitka u neto iznosu.

Operativni troškovi

Operativni troškovi obuhvaćaju opće i administrativne troškove te ostale troškove poslovanja i ostvareni su u iznosu od 87,2 milijuna kuna, što je 5% niže u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

HBOR sukladno propisima i općim aktima utvrđuje iznos gubitka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja i održava ga na razini koju smatra dovoljnom za pokriće mogućih budućih rizika. U izvještajnom razdoblju ostvaren je neto trošak od umanjenja vrijednosti plasmana u iznosu od 186,8 milijuna kuna.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
ZA 2008. GODINU
ZAJEDNO S IZVJEŠĆEM
NEOVISNOG REVIZORA

SADRŽAJ

Odgovornost za financijske izvještaje ·····	50
Izvešće neovisnog revizora ·····	51
Račun dobiti i gubitka ·····	52
Bilanca ·····	53
Izvešće o novčanom tijeku ·····	54
Izvešće o promjenama na kapitalu ·····	55
Bilješke uz financijske izvještaje ·····	56

ODGOVORNOST ZA FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE

Sukladno Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Banke je dužna osigurati da financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu sastavljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje objavljuje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, tako da pružaju objektivan pregled stanja u Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak ("Banka"), kao i njenih rezultata poslovanja za navedeno razdoblje.

Uprava razumno očekuje da Banka ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima i
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Banka nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Banke. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Banke te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Potpisao u ime Uprave:

Anton Kovačev

Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Strossmayerov trg 9
10 000 Zagreb

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Ernst & Young d.o.o.
Mirova Sachsa 1, 10 000 Zagreb
Croatia
M.B. 1646281
Tel: +385 1 2480 555
Fax: +385 1 2480 556
www.ey.com/hr

Izvešće neovisnog revizora

Vlasniku Hrvatske banke za obnovu i razvitak

Obavili smo reviziju priloženih financijskih izvještaja („financijski izvještaji“) Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje: „Banka“ ili „HBOR“) koja uključuju bilancu na dan 31. prosinca 2008. godine, račun dobiti i gubitka, izvještaj o promjenama kapitala i izvješće o novčanom tijeku za godinu tada završenu, te sažetak značajnih računovodstvenih politika i bilježaka, koja su prikazana na stranicama 4 do 85.

Odgovornosti Uprave

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz ovih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Odgovornosti Uprave uključuju: utvrđivanje, uvođenje i održavanje internih kontrola važećih za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvještaja u kojima neće biti značajnih pogrešnih prikaza uzrokovanih prijevarom ili pogreškom; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; i utvrđivanje razumnih računovodstvenih prosudaba primjerenih u danim okolnostima.

Odgovornost revizora

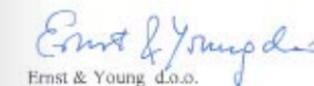
Naša odgovornost je izraziti mišljenje o tim financijskim izvještajima na osnovi obavljene revizije. Reviziju smo obavili sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju pridržavanje etičkih pravila od strane revizora, te planiranje i provođenje revizije do razine koja je potrebna za postizanje razumnog uvjerenja o tome da u financijskim izvještajima nema značajnih pogrešnih iskaza.

Revizija uključuje provođenje postupaka radi pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama prikazanim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka ovisi o prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika značajnih pogrešnih prikaza u financijskim izvještajima uzrokovanih prijevarom ili pogreškom. U procjenjivanju tih rizika, revizor razmatra interne kontrole važeće za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvještaja koje sastavlja Banka kako bi odredio odgovarajuće revizorske postupke u danim okolnostima, ali ne i za izražavanje mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke. Revizija također uključuje procjenjivanje primijenjenih računovodstvenih politika i primjerenost utvrđenih računovodstvenih procjena Uprave, kao i ocjenu cjelokupnog prikaza financijskih izvještaja.

Vjerujemo da su nam pribavljeni revizorski dokazi dostatni i čine razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju financijski izvještaji prikazuju realno i objektivno, u svim značajnim aspektima financijski položaj Banke na dan 31. prosinca 2008. godine, rezultate njezina poslovanja te novčane tokove za godinu tada završenu sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Ernst & Young d.o.o.

Anka Gospodinović

Zagreb, 31. ožujka 2009. godine

RAČUN DOBITI I GUBITKA

Za 2008. godinu

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2008. 000 kuna	2007. 000 kuna
Prihodi od kamata	3	920.219	868.590
Rashodi od kamata	4	(514.549)	(423.228)
Neto prihod od kamata		405.670	445.362
Prihodi od naknada	5	21.904	20.887
Rashodi od naknada	5	(1.249)	(797)
Neto prihod od naknada		20.655	20.090
Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti	6	17.278	(2.299)
Ostali prihodi		5.339	5.076
		448.942	468.229
Operativni troškovi	7	(87.204)	(92.236)
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	8	(186.832)	(135.078)
Dobit prije oporezivanja		174.906	240.915
Porez na dobit	2	-	-
Dobit nakon oporezivanja		174.906	240.915

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog računa dobiti i gubitka.

BILANCA

Na dan 31. prosinca 2008. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2008. 000 kuna	2007. 000 kuna
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi kod banaka	9	14.020	24.660
Depoziti kod drugih banaka	10	819.837	584.630
Kreditni bankama	11	11.987.708	10.523.533
Kreditni ostalim korisnicima	12	5.648.101	5.932.731
Imovina koja se drži do dospelja	13	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	14	164.913	191.220
Ulaganja u pridružena društva	15	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	16	66.091	49.052
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	17	41.441	50.267
Ostala aktiva	18	9.603	6.797
UKUPNA AKTIVA		18.751.714	17.402.051
PASIVA			
Obveze po depozitima	19	439.017	558.550
Obveze po kreditima	20	5.020.121	3.795.359
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	21	5.868.681	6.012.845
Ostale obveze	22	1.140.055	1.255.918
Ukupna pasiva		12.467.874	11.622.672
Kapital			
Osnivački kapital		4.723.739	4.389.737
Zadržana dobit i rezerve		1.378.526	1.137.611
Ostale rezerve		(5.754)	(1.869)
Neto dobit tekuće godine		174.906	240.915
Ukupni kapital bez garantnog fonda		6.271.417	5.766.394
Garantni fond	23	12.423	12.985
Ukupni kapital s garantnim fondom		6.283.840	5.779.379
UKUPNA PASIVA I UKUPNI KAPITAL S GARANTNIM FONDOM		18.751.714	17.402.051

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijska izvješća sastavni su dio ove bilance.

Potpisali u ime Hrvatske banke za obnovu i razvitak na dan 31. ožujka 2009. godine:

Irena Adžić-Jagodić

Irena Adžić-Jagodić
Direktorica Sektora računovodstva

Anton Kovačev

Anton Kovačev
Predsjednik Uprave

IZVJEŠĆE O NOVČANOM TIJEKU

Za 2008. godinu

[Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna]

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Poslovne aktivnosti		
Dobit prije oporezivanja	174.906	240.915
<i>Usklađenje na neto novčana sredstva ostvarena i uporabljena za poslovne aktivnosti:</i>		
Amortizacija	5.922	6.181
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	186.832	135.078
Obračunane kamate	24.605	44.665
Odgođene naknade	8.406	13.582
Dobit iz poslovnih aktivnosti prije promjena radnog kapitala	400.671	440.421
<i>Promjene u poslovnim sredstvima i izvorima:</i>		
Neto (povećanje) depozita kod drugih banaka, prije rezerviranja za moguće gubitke	(237.685)	(181.363)
Neto (povećanje) kredita bankama, prije rezerviranja za moguće gubitke	(1.586.717)	(2.655.227)
Neto smanjenje kredita ostalim korisnicima, prije rezerviranja za moguće gubitke	109.053	168.253
Neto (povećanje) ostale imovine, prije rezerviranja za moguće gubitke	(2.852)	(1.849)
Neto smanjenje/(povećanje) imovine namijenjene prodaji	8.826	(14.836)
Neto (smanjenje)/povećanje depozita banaka i trgovačkih društava	(119.736)	40.212
Neto (smanjenje)/povećanje ostalih obveza, prije rezerviranja	(35.128)	56.859
Neto novčana sredstva uporabljena za poslovne aktivnosti	(1.463.568)	(2.147.530)
Ulagateljske aktivnosti		
Povećanje imovine raspoložive za prodaju	-	(12.087)
Smanjenje imovine raspoložive za prodaju	22.100	36.530
Smanjenje imovine koja se drži do dospelja	38.103	36.292
Prodaja ulaganja u pridružena društva	-	2.100
Neto (nabave) materijalne i nematerijalne imovine	(22.961)	(3.124)
Neto novčana sredstva ostvarena u ulagateljskim aktivnostima	37.242	59.711
Financijske aktivnosti		
Neto povećanje osnivačkog kapitala	334.002	215.000
Povećanje obveza po kreditima povlačenjem sredstava kredita	3.569.236	924.993
(Smanjenje) obveza po kreditima otplatom glavnice kredita	(2.363.936)	(823.593)
Povećanje obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire izdavanjem obveznica	-	1.832.538
(Smanjenje) obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire amortizirajućom otplatom	(142.406)	-
Povećanje garantnog fonda	-	2.186
Smanjenje garantnog fonda	(556)	(201)
Neto novčana sredstva ostvarena financijskim aktivnostima	1.396.340	2.150.923
Učinci promjene tečajeva na novac i novčane ekvivalente		
Tečajne razlike	15.730	(50.963)
Smanjenje/(povećanje) diskonta po izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima	3.627	(7.219)
Neto gubitak od ulaganja u imovinu raspoloživu za prodaju	(144)	(81)
Neto učinak	19.213	(58.263)
Neto (smanjenje)/povećanje novca i novčanih ekvivalenata	(10.773)	4.841
Stanje na dan 1. siječnja, prije rezerviranja	24.835	19.994
Neto (smanjenje)/povećanje novca	(10.773)	4.841
Stanje na dan 31. prosinca, prije rezerviranja	14.062	24.835
Dopunski podaci - poslovne aktivnosti		
Plaćene kamate	498.688	374.970
Primljene kamate	749.168	672.323

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvješća o novčanom tijeku.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU

Za 2008. godinu

[Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna]

	Osnivački kapital	Zadržana dobit i rezerve	Ostale rezerve	Neto dobit tekuće godine	Ukupni kapital bez garantnog fonda	Garantni fond	Ukupni kapital s garantnim fondom
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja 2007. godine	4.174.737	957.296	7.098	180.315	5.319.446	11.018	5.330.464
<i>Povećanje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju</i>	-	-	1.238	-	1.238	-	1.238
<i>Smanjenje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju</i>	-	-	(10.103)	-	(10.103)	-	(10.103)
<i>Negativne tečajne razlike po vlasničkim vrijednosnim papirima</i>	-	-	(20)	-	(20)	-	(20)
<i>Prijenos realizirane dobiti u RDG</i>	-	-	(2.045)	-	(2.045)	-	(2.045)
<i>Prijenos realiziranog gubitka u RDG</i>	-	-	1.963	-	1.963	-	1.963
Ukupni prihodi i rashodi razdoblja priznati direktno u kapital	-	-	(8.967)	-	(8.967)	-	(8.967)
Dobit	-	-	-	240.915	240.915	-	240.915
Ukupni prihodi i rashodi razdoblja	-	-	(8.967)	240.915	231.948	-	231.948
Uplate iz proračuna	215.000	-	-	-	215.000	2.186	217.186
Otpis	-	-	-	-	-	(201)	(201)
Neto tečajne razlike	-	-	-	-	-	(18)	(18)
Prijenos dobiti iz 2006. godine u zadržanu dobit	-	180.315	-	(180.315)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2007. godine	4.389.737	1.137.611	(1.869)	240.915	5.766.394	12.985	5.779.379
<i>Povećanje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju</i>	-	-	8.250	-	8.250	-	8.250
<i>Smanjenje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju</i>	-	-	(11.994)	-	(11.994)	-	(11.994)
<i>Pozitivne tečajne razlike po vlasničkim vrijednosnim papirima</i>	-	-	3	-	3	-	3
<i>Prijenos realizirane dobiti u RDG</i>	-	-	(3.245)	-	(3.245)	-	(3.245)
<i>Prijenos realiziranog gubitka u RDG</i>	-	-	3.101	-	3.101	-	3.101
Ukupni prihodi i rashodi razdoblja priznati direktno u kapital	-	-	(3.885)	-	(3.885)	-	(3.885)
Dobit	-	-	-	174.906	174.906	-	174.906
Ukupni prihodi i rashodi razdoblja	-	-	(3.885)	174.906	171.021	-	171.021
Uplate iz proračuna	334.000	-	-	-	334.000	-	334.000
Ostale uplate	2	-	-	-	2	-	2
Otpis	-	-	-	-	-	(556)	(556)
Neto tečajne razlike	-	-	-	-	-	(6)	(6)
Prijenos dobiti iz 2007. godine u zadržanu dobit	-	240.915	-	(240.915)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2008. godine	4.723.739	1.378.526	(5.754)	174.906	6.271.417	12.423	6.283.840

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvješća o promjenama na kapitalu.

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE

Za 2008. godinu

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. Opći podaci

1.1. Osnutak, sjedište i vlasništvo

Hrvatska banka za obnovu i razvitak („HBOR“ ili „Banka“) osnovana je 12. lipnja 1992. godine donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). U prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak.

Sjedište Banke je u Zagrebu, Strossmayerov trg 9, Zagreb, Hrvatska.

Osnivač i 100%-tni vlasnik HBOR-a je Republika Hrvatska.

Republika Hrvatska jamči za obveze Hrvatske banke za obnovu i razvitak bezuvjetno, neopozivo i na prvi poziv te bez izdavanja posebne jamstvene isprave. Odgovornost Republike Hrvatske kao jamca za obveze HBOR-a je solidarna i neograničena.

Novim Zakonom o HBOR-u iz prosinca 2006. godine temeljni kapital HBOR-a utvrđen je u visini od 7 milijardi kuna čija se dinamika uplate za pojedinu godinu utvrđuje državnim proračunom.

Na dan 31. prosinca 2008. godine HBOR ima 235 zaposlenika (31. prosinca 2007. godine bilo je 232 zaposlenika).

1.2. Djelatnost Banke:

Glavne poslovne djelatnosti Banke odnose se na:

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potporu razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- poticanje zaštite okoliša,

- kao i osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika u ime i za račun Republike Hrvatske.

HBOR može obavljati i druge financijske poslove sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske ako ona ocijeni da je to u interesu Republike Hrvatske.

1.3. Tijela Banke:

Nadzorni odbor

Nakon provedenih izbora za zastupnike Hrvatskog sabora (24. i 25. studenoga i 9. prosinca 2007. godine) i konstituiranja Hrvatskog sabora (konstituirajuća sjednica održana je 11. siječnja 2008. godine), Vlada Republike Hrvatske je na sjednicama održanima 21. i 29. veljače 2008. godine donijela Rješenja o imenovanju predsjednika, zamjenika predsjednika i dijela članova Nadzornog odbora HBOR-a, a također je i Hrvatski sabor na sjednici održanoj dana 14. ožujka 2008. godine donio Odluku o imenovanju članova i zamjenika članova Nadzornog odbora HBOR-a.

1. Opći podaci (nastavak)

1.3. Tijela Banke (nastavak):

Slijedom toga, Nadzorni odbor je od 14. ožujka 2008. godine djelovao u sljedećem sastavu:

- Ivan Šuker, ministar financija - po položaju predsjednik Nadzornog odbora,
- Damir Polančec, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva - po položaju zamjenik predsjednika Nadzornog odbora,
- mr. sc. Božidar Pankreć, ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,
- Damir Bajs, ministar turizma,
- Božidar Kalmeta, ministar mora, prometa i infrastrukture,
- Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore,
- dr. sc. Goran Marić, zastupnik u Hrvatskome saboru,
- prof. dr. sc. Dragan Kovačević, zastupnik u Hrvatskome saboru,
- Dragica Zgrebec, zastupnica u Hrvatskome saboru.

Do imenovanja novog sastava Nadzornog odbora, isti je djelovao u sljedećem sastavu:

- Ivan Šuker, ministar financija - po položaju predsjednik Nadzornog odbora,
- Branko Vukelić, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva - po položaju zamjenik predsjednika Nadzornog odbora,
- Božidar Kalmeta, ministar mora, turizma, prometa i razvitka,
- Petar Čobanković, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva,
- Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore,
- Šime Prtenjača, zastupnik u Hrvatskom saboru,
- Gordan Jandroković, zastupnik u Hrvatskom saboru,
- Željko Pecek, zastupnik u Hrvatskom saboru.

Uprava

U 2008. godini, Uprava je djelovala u sljedeće sastavu:

- Anton Kovačev, predsjednik Uprave,
- Ružica Adamović, članica Uprave,
- Emilija Nagj, članica Uprave od 01. veljače 2008. godine.

Revizorski odbor

Odlukom Nadzornog odbora HBOR-a od 02. ožujka 2006. godine osnovan je Revizorski odbor HBOR-a.

Dana 19. ožujka 2008. godine, Nadzorni odbor utvrdio je novi sastav Revizorskog odbora:

- Ivan Šuker, ministar financija, predsjednik Revizorskog odbora,
- Nadan Vidošević, član Revizorskog odbora,
- Mladen Kober, član Revizorskog odbora.

Revizorski odbor je u navedenom sastavu djelovao cijelu 2008. godinu.

Prije imenovanja novog sastava, Revizorski odbor je radio u sljedećem sastavu:

- Ivan Šuker, ministar financija, predsjednik Revizorskog odbora,
- Verica Čirjak, članica Revizorskog odbora,
- Nadan Vidošević, član Revizorskog odbora.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika**2.1. Računovodstvene politike**

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave dana 19. veljače 2009. godine te se podnose Nadzornom odboru na odobrenje i Hrvatskome saboru na potvrđivanje.

Osnovne računovodstvene politike primijenjene pri sastavljanju ovih financijskih izvještaja sažete su u nastavku.

Računovodstvene politike su dosljedno primijenjene na sva razdoblja iskazana u ovim financijskim izvještajima.

Osnove vođenja računovodstva

Banka vodi svoje poslovne knjige u hrvatskim kunama sukladno hrvatskim propisima i računovodstvenim načelima i praksi kojih se pridržavaju financijske institucije u Republici Hrvatskoj.

Osnova sastavljanja financijskih izvještaja

Ovi financijski izvještaji sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde. Financijski izvještaji su sastavljeni primjenom konvencije povijesnog troška, prepravljeni revalorizacijom financijske imovine i financijskih obveza.

Financijski izvještaji sastavljeni su po načelu nastanka događaja kao i pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Priloženi financijski izvještaji sastavljeni su temeljem računovodstvenih evidencija Banke i uključuju odgovarajuća usklađenja i reklasifikacije koje su potrebne u svrhu istinitog i objektivnog prikaza u skladu s MSFI-ima.

Izvještajna valuta

Financijski izvještaji Banke su iskazani u hrvatskim kunama kao funkcionalnoj i izvještajnoj valuti Banke.

Iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću, osim ako nije drugačije navedeno.

Tečaj kune na dan 31. prosinca 2008. godine bio je 7,324425 kuna za 1 euro i 5,155504 kuna za 1 američki

dolar (31. prosinca 2007. godine tečaj kune je bio 7,325131 kuna za 1 euro i 4,985456 kuna za 1 američki dolar), osim ako nije drugačije ugovoreno.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojemu su nastali.

Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u računu dobiti i gubitka za sve kamatonosne instrumente po načelu obračunanih kamata primjenom efektivne kamatne stope kojom se procijenjena buduća plaćanja ili naplate diskontiraju tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta ili tijekom kraćeg razdoblja, kad je to primjereno. Prihod od kamata uključuje kupone zarađene od ulaganja u vrijednosnice s fiksnim prinosom.

Naknade koje čine kamatni prihod, a vezane su uz nastajanje određenog plasmana te obračunane i naplaćene pri odobravanju, plasiranju sredstava kredita ili tijekom trajanja ugovora o kreditu, odgađaju se te priznaju kao ispravak stvarnog prinosa na kredit.

Kamata na kredite kod kojih postoji umanjenje vrijednosti i na ostalu financijsku imovinu se priznaje na osnovi stope korištene za svodenje budućih novčanih primitaka na njihovu sadašnju vrijednost.

Prihodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija se uglavnom sastoje od naknada zaračunanih pravnim osobama za izdavanje garancija za druge pružene usluge Banke, provizija za upravljanje sredstvima pravnih osoba, te od naknada za obavljena inozemna i domaća plaćanja. Naknade se priznaju u prihod kad je obavljena povezana usluga.

Naknade po izdanim financijskim/platežnim garancijama odgađaju se te priznaju i iskazuju u računu dobiti i gubitka na vremenski proporcionalnoj osnovi tijekom razdoblja trajanja garancije.

Trošak mirovine i zdravstvenog osiguranja

U skladu s važećim zakonskim propisima, Banka ima obavezu plaćanja doprinosa hrvatskim zavodima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Ova obaveza odnosi se na stalne zaposlenike, a osigurava plaćanje doprinosa na teret poslodavca u određenom postotku na bruto plaću:

	2008. godina	2007. godina
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	15,00%	15,00%
Doprinosi za Fond za zapošljavanje	1,60%	1,60%
Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	0,20%	0,20%
Doprinosi za ozljede na radu	0,50%	0,50%

Banka je također obavezna obračunati i uplatiti doprinose iz bruto plaće zaposlenika u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Obvezni mirovinski fond.

Doprinosi iz plaća i na plaće obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojemu su nastali.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Transakcije u inozemnim valutama i uz valutnu klauzulu

Sredstva i izvori sredstava izraženi u inozemnim sredstvima plaćanja preračunavaju se u kunsku protuvrijednost po tečaju Hrvatske narodne banke važećem na datum bilance. Prihodi i rashodi u inozemnim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju knjiže se u računu dobiti i gubitka.

Banka posjeduje imovinu nastalu u kunama koja je jednosmjernom valutnom klauzulom vezana za inozemnu valutu. Zahvaljujući toj klauzuli, Banka ima mogućnost revalorizacije aktive primjenom deviznog tečaja važećeg na dan dospijea koji je povoljniji za Banku u usporedbi s tečajem koji je na snazi na dan nastanka imovine.

Banka ima imovinu nastalu u hrvatskim kunama koja je dvosmjernom valutnom klauzulom vezana za inozemnu valutu. Ova se imovina preračunava u kune kao imovina nominirana u inozemnoj valuti.

Valutni tečajevi osnovnih valuta koje su korištene u sastavljanju Bilance i koje je objavila Hrvatska narodna banka na izvještajni datum su:

31. prosinca 2008. godine	1 EUR = 7,324425 HRK	1 USD = 5,155504 HRK
31. prosinca 2007. godine	1 EUR = 7,325131 HRK	1 USD = 4,985456 HRK

Oporezivanje

Temeljem članka 9. Zakona o HBOR-u Banka nije obveznik plaćanja poreza na dobit.

Novac i novčani ekvivalenti

U svrhu izvješćivanja o novčanim tijekovima, stavka novac i ekvivalenti novca uključuje novčana sredstva i sredstva na tekućim računima kod Hrvatske narodne banke i kod drugih banaka, umanjena za rezerviranja za smanjenje vrijednosti i nenaplative iznose.

Razlika između prihoda od kamata i primljenog odnosno naplaćenog iznosa kamatnih prihoda (vidi Izvješće o novčanom tijeku) najvećim se dijelom odnosi na prihode s osnova subvencionirane kamatne stope čiji tijek novca se bilježi u trenutku uplate. Diskontirani iznos

subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda (veza bilješka 22. Ostale obveze) i priznaje se u računu dobiti i gubitka na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Prihod od subvencionirane kamate u 2008. godini iznosi 193.502 tisuća kuna (2007. godine: 188.608 tisuća kuna).

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Novac i novčani ekvivalenti (nastavak)

Nadalje, razliku između prihoda od kamata i naplaćenog iznosa kamatnih prihoda čini i iznos naknada po kreditima te iznos obračunate nedospjele kamate. Naknade se u cijelosti naplaćuju pri odobravanju kredita, a u računu dobiti i gubitka priznaju se na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Nedospjela kamata priznaje se u računu dobiti i gubitka za pripadajuće razdoblje, a naplaćuje se o dospijecu.

Razlika između rashoda od kamata i plaćenih obveza (vidi Izvješće o novčanom tijeku) najvećim se dijelom odnosi na promjenu iznosa nedospjele kamate u odnosu na prethodnu godinu kao i na promjenu iznosa diskonta po izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima.

Financijski instrumenti

Financijska imovina i obveze prikazane u bilanci uključuju novac i novčane ekvivalente, tržišne vrijednosnice, potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima, dugoročne zajmove i najmove, depozite i ulaganja.

Banka razvrstava financijske instrumente u posjedu u sljedeće kategorije:

- financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- financijsku imovinu raspoloživu za prodaju,
- financijsku imovinu koja se drži do dospijea,
- zajmove i potraživanja.

Financijski instrumenti razvrstavaju se u navedene kategorije u ovisnosti o namjeri s kojom su stečeni. Razvrstavanje financijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja te računovodstvene metode praćenja ovih instrumenata određeni su Računovodstvenim politikama koje donosi Uprava.

Osnovna razlika između kategorija je u pristupu mjerenja financijske imovine i priznavanja fer vrijednosti u financijskim izvještajima, što je objašnjeno dalje u tekstu.

Sve vrijednosnice u posjedu Banke priznaju se na datum namire i početno iskazuju po fer vrijednosti, uključujući direktne transakcijske troškove kada se ulaganja ne

vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Uprava je odredila da se Banka ne bavi stjecanjem vrijednosnih papira i ulaganja radi kratkoročnog stjecanja dobiti/(gubitka) od aktivnosti trgovanja.

a) Financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka odnosi se na financijsku imovinu kojom se aktivno ne trguje, a Banka ju je svrstala u imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Ova imovina stečena je prvenstveno u svrhu održavanja rezerve likvidnosti i upravljanja kratkoročnom likvidnošću.

Nakon početnog priznavanja, financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka obračunava se i iskazuje po fer vrijednosti, koja je približna cijeni koja kotira na tržištu ili koja je određena primjenom prihvatljivih modela procjene vrijednosti. Banka nerealiziranu dobit i nerealizirane gubitke iskazuje u okviru neto prihoda/(rashoda) od financijskih aktivnosti.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**Financijski instrumenti (nastavak)****b) Imovina raspoloživa za prodaju**

Imovina raspoloživa za prodaju obuhvaća financijsku imovinu koja je raspoređena kao raspoloživa za prodaju, a nije raspoređena u imovinu koja se drži do dospijeca ili u imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili zajmove i potraživanja.

Ovaj portfelj obuhvaća ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima pribavljene u svrhu održavanja rezerve likvidnosti, upravljanja rizicima ili pribavljene radi plasmana slobodnih sredstava do trenutka daljnjeg plasmana u dugoročno kreditiranje s izvornim rokom dospijeca dužim od jedne godine koja se drže na neodređeno vrijeme.

Imovina raspoloživa za prodaju se nakon početnog priznavanja ponovno mjeri po fer vrijednosti na temelju kotiranih cijena ili iznosa izvedenih iz modela novčanog tijeka. Ako kotirane tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost dužničkih vrijednosnica procjenjuje se koristeći sadašnju vrijednost budućih novčanih tijekova, dok se fer vrijednost nekotiranih vlasničkih instrumenata procjenjuje na temelju važećih omjera između cijene i zarade ili cijene i novčanog tijeka razrađenih na način da odražavaju specifične okolnosti izdavatelja.

Nerealizirani dobiti i gubici nastali promjenama fer vrijednosti vrijednosnih papira iz portfelja raspoloživih za prodaju priznaju se izravno u kapitalu do trenutka prodaje ili umanjenja financijske imovine, a nakon toga se ostvareni dobiti ili gubici iskazuju u okviru računa dobiti i gubitka razdoblja.

Gubici od umanjenja po osnovi imovine raspoložive za prodaju iskazuju se u računu dobiti i gubitka. U slučaju povećanja fer vrijednosti vlasničkih instrumenata u narednom razdoblju, povećanje fer vrijednosti će se priznati u kapitalu, a ranije provedeno umanjenje vrijednosti ostaje iskazano kroz račun dobiti i gubitka. U slučaju povećanja fer vrijednosti dužničkih instrumenata iz ovog portfelja u narednom razdoblju, ako se povećanje fer vrijednosti može objektivno povezati s događajem nakon priznavanja gubitaka od umanjenja, gubici od umanjenja se ukidaju priznavanjem prihoda u računu dobiti i gubitka.

Ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju priznato izravno u kapitalu te postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti te imovine sukladno odredbama MRS-a 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, kumulativni gubitak koji je priznan izravno u kapitalu uklanja se iz kapitala i priznaje u računu dobiti i gubitka, čak i u slučaju da se takva financijska imovina nije prestala priznavati.

Kamata zaradena u razdoblju držanja dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju obračunava se svakodnevno i iskazuje u računu dobiti i gubitka u okviru prihoda od kamata.

Tečajne razlike po vlasničkim instrumentima u stranim valutama iz portfelja raspoloživog za prodaju iskazuju se u kapitalu, zajedno s dobitima i gubicima od promjene fer vrijednosti, sve do prodaje instrumenta. Tečajne razlike po dužničkim instrumentima iz portfelja raspoloživog za prodaju denominiranima u stranoj valuti iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**Financijski instrumenti (nastavak)****c) Financijska imovina koja se drži do dospijeca**

Ovu kategoriju čini financijska imovina s fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja se mogu utvrditi te financijska imovina s fiksnim rokovima dospijeca koje Banka ima namjeru i sposobna je držati do dospijeca. Ovaj portfelj obuhvaća trezorske zapise i dužničke vrijednosnice. Financijska imovina koja se drži do dospijeca iskazuje se po amortiziranom trošku ulaganja, primjenom metode stvarnog prinosa, umanjenom za iznos rezerviranja za umanjenje vrijednosti.

Banka redovito preispituje postoje li objektivni dokazi o eventualnom umanjenju ulaganja u posjedu do dospijeca. Financijski instrument je umanjen ako je njegov knjigovodstveni iznos veći od njegovog procijenjenog nadoknadivog iznosa, koji je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih tijekova diskontiranih primjenom izvorne efektivne kamatne stope tog financijskog instrumenta. Gubici od umanjenja vrijednosti za imovinu koja je knjižena po amortiziranom trošku izračunavaju se kao razlika između knjigovodstvenog iznosa sredstva i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tijekova koji su diskontirani primjenom izvorne efektivne kamatne stope tog instrumenta. Nakon što je utvrđeno umanjenje imovine, Banka iskazuje rezerviranja u računu dobiti i gubitka u okviru gubitaka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

d) Krediti bankama i ostalim korisnicima

Iznosi koje je HBOR doznačio primatelju kredita priznaju se u trenutku povlačenja i iskazuju po amortiziranom trošku metodom efektivne kamatne stope i umanjenom za rezerviranja radi smanjenja vrijednosti.

Iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika sukladno Programu povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama i priznaje se u računu dobiti i gubitka na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Sukladno tome krediti su iskazani po amortiziranom trošku, korištenjem kamatne stope bez uvažavanja efekata subvencija uplaćenih od države.

Svi krediti i predujmovi se priznaju kad su sredstva doznačena primatelju kredita.

Rezervacija za smanjenje vrijednosti kredita utvrđuje se ako postoji objektivni dokaz da HBOR neće moći naplatiti cjelokupno nastalo potraživanje. Pri određivanju razine potrebnih rezervacija Uprava HBOR-a razmatra brojne faktore, strukturu kreditnog portfelja te prethodna iskustva.

Iznos rezerviranja predstavlja razliku između knjigovodstvenog i nadoknadivog iznosa, koja predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tijekova, uključivši nadoknadive iznose po jamstvima i osiguranjima, diskontiranih primjenom efektivne kamatne stope.

Rezervacija za smanjenje vrijednosti kredita pokriva i gubitke utvrđene na temelju objektivnih dokaza njihovog postojanja u pojedinim komponentama kreditnog portfelja na datum bilance. Ti gubici su procijenjeni na osnovi povijesnog modela gubitka (u svakoj komponenti kreditnog razvrstavanja klijenata odražavajući njihove tekuće ekonomske uvjete poslovanja).

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

d) Krediti bankama i ostalim korisnicima (nastavak)

Ako se utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o umanjenju određenog financijskog sredstva, bilo ono značajno ili ne, spomenuto financijsko sredstvo svrstava se u skupinu financijske imovine sličnih obilježja kreditnog rizika, te se sva sredstva u istoj skupini podvrgavaju zajedničkoj procjeni u svrhu umanjenja vrijednosti. Ugovorni novčani tijekovi i iskustvo povijesnog gubitka za imovinu su sličnim obilježjima kreditnog rizika grupi imovine koja se zajednički procjenjuje čine osnovu procjene očekivanih novčanih tijekova. Imovina kod koje se umanjenje procjenjuje pojedinačno i kod koje se gubici od umanjenja priznaju, odnosno nastavljaju priznavati, ne uključuje se u zajedničku procjenu umanjenja vrijednosti.

Nenaplativi zajmovi otpisuju se u visini utvrđenih rezerviranja za smanjenje vrijednosti. Naknadne naplate takvih kredita uključuju se u račun dobiti i gubitka.

e) Ugovori o obrnutom reotkupu

Vrijednosnice kupljene temeljem ugovora o kupnji i ponovnoj prodaji (obrnuti repo ugovori) iskazuju se kao imovina u Bilanci u okviru potraživanja po danim kreditima bankama. Kamata zarađena u razdoblju kupnje vrijednosnica do ponovne prodaje obračunava se svakodnevno i iskazuje u Računu dobiti i gubitka u okviru prihoda od kamata.

Na kraju 2008. godine Banka je za obrnute repo poslove u iznosu od 73.244 tisuća kuna (2007. godine: 1.112.823 tisuća kuna) preuzela vrijednosne papire u iznosu od 74.492 tisuća kuna (2007. godine: 1.134.024 tisuća kuna).

Ulaganja u pridružena društva

Ulaganja u pridružena društva se odnose na ulaganja kod kojih HBOR ima između 20 i 50% glasačkih prava i koja su pod značajnim utjecajem, ali ne i kontrolom.

Pridruženo društvo je subjekt u kojem Banka ima značajan utjecaj, ali koji nije ni ovisno društvo niti zajedničko ulaganje. Značajan utjecaj je moć sudjelovanja u odlukama o financijskim i poslovnim politikama subjekta koji je

predmet ulaganja, ali nije i kontrola niti zajednička kontrola nad tim politikama.

Rezultati, imovina i obveze pridruženih društava u ovim su financijskim izvještajima iskazani primjenom metode udjela. Po metodi udjela, ulaganja u pridružena društva iskazuju se po trošku ulaganja usklađenom za promjene udjela Banke u neto imovini pridruženog društva nakon stjecanja i eventualno umanjenje vrijednosti pojedinačnog ulaganja. Gubici pridruženog društva iznad udjela Banke u njemu (koji uključuju sva dugoročna potraživanja koja su u suštini sastavni dio neto ulaganja Banke u pridruženo društvo) se ne priznaju.

Svaki višak troška stjecanja iznad udjela Banke u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obveza i nepredviđenih obveza pridruženog društva koji su priznati na datum stjecanja priznaje se kao goodwill. Goodwill se iskazuje u okviru knjigovodstvenog iznosa ulaganja i testira se na umanjenje kao sastavni dio ulaganja. Svaki višak udjela Banke u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obveza i nepredviđenih obveza se nakon procjene priznaje izravno kroz račun dobiti i gubitka.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina iskazani su po nabavnoj vrijednosti. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine obračunava se po proporcionalnoj metodi primjenom godišnjih stopa od 3,03% do 33,3% pomoću kojih se nabavna vrijednost imovine otpisuje tijekom njenog procijenjenog vijeka trajanja.

Procijenjeni vijek trajanja je:

	2008.	2007.
	godine	godine
Građevinski objekti	33	33
Računala	3	3
Namještaj i oprema	5 - 8	5 - 8
Motorna vozila	3	3
Ostala nespomenuta imovina i ulaganja	5	5
Nematerijalna imovina	3 - 5	3 - 5

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina u pripremi se ne amortiziraju sve dok nisu spremna za upotrebu. Održavanje i popravci iskazuju se na teret troškova u računu dobitka i gubitka kada nastanu, a izdaci koji povećavaju buduće koristi postojećih sredstava (poboljšanja) se kapitaliziraju.

Smanjenje vrijednosti imovine

Na datum bilance obavlja se procjena financijske imovine da bi se utvrdio objektivni dokaz njene smanjene vrijednosti. Ako takav dokaz postoji, procijenjeni nadoknadivi iznos te imovine i iznos smanjenja, izračunan kao neto sadašnja vrijednost budućih novčanih priljeva, uključujući predvidive iznose jamstava i osiguranja, diskontirane izvornom efektivnom kamatnom stopom, knjiže se u računu dobiti i gubitka.

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina ocjenjuju se radi utvrđivanja smanjenja vrijednosti u slučajevima kad okolnosti ukazuju na činjenicu da se knjigovodstvena vrijednost imovine neće moći nadoknaditi. Kad knjigovodstvena vrijednost imovine premaši nadoknadivi iznos iskazuje se gubitak u računu dobiti i gubitka po stavkama nekretnina, postrojenja i opreme

i nematerijalne imovine koja je proknjižena po trošku stjecanja, ili se tretira kao smanjenje revalorizacijske rezerve imovine knjižene po revaloriziranom iznosu ako gubitak nastao smanjenjem vrijednosti ne premašuje iznos njezine revalorizacije. Ovisno o tome koji je veći, nadoknadivi iznos je ili iznos neto prodajne cijene imovine ili njegova upotrebna vrijednost.

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji obuhvaća nekretnine, postrojenja i opremu koju je Banka preuzela u zamjenu za nenaplaćena i druga potraživanja. Banka očekuje da će tako preuzeta dugotrajna imovina biti nadoknađena prvenstveno putem prodaje, a ne daljnjim korištenjem.

Banka vrednuje ovu imovinu po nižoj vrijednosti usporedbom knjigovodstvene i fer vrijednosti (utvrđene od strane neovisnog procjenitelja) umanjene za troškove prodaje.

Amortizacija navedene imovine se ne obračunava.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Imovina namijenjena prodaji (nastavak)

Gubici od umanjena vrijednosti uključuju se u račun dobiti i gubitka, kao i dobiti/gubici utvrđeni naknadnim mjerenjima, odnosno prodajom imovine.

Fer vrijednost financijske imovine i obveza

Fer vrijednost predstavlja iznos po kojem se imovina može razmijeniti ili podmiriti neka obveza u najboljem interesu svih strana. Ako ne postoji aktivno tržište za financijsku imovinu i obveze, ili ako se zbog bilo kojeg drugog razloga fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti na temelju tržišne cijene, Uprava određuje fer vrijednost korištenjem tehnika procjene. One uključuju korištenje cijena ostvarenih u nedavnim transakcijama pogodbe između obaviještenih i spremnih strana, pozivanje na druge u suštini slične instrumente, analizu diskontiranih novčanih tijekova, pri tome maksimalno koristeći podatke s tržišta te se oslanjajući na specifičnosti subjekta.

Knjigovodstveni iznosi novca i stanja na računu kod Hrvatske narodne banke općenito su iskazani po njihovim fer vrijednostima.

Procijenjena fer vrijednost depozita kod drugih banaka približna je njihovim knjigovodstvenim iznosima, s obzirom da svi iznosi dospijevaju najkasnije do 90 dana.

Kreditni i predujmovi bankama i ostalim klijentima su iskazani u neto vrijednosti, odnosno umanjeni za iznos rezerviranja radi umanjena vrijednosti. Njihova procijenjena fer vrijednost predstavlja diskontirani iznos procijenjenih očekivanih budućih priljeva novca. Prilikom sagledavanja fer vrijednosti uzima se u obzir i subvencioniranu kamatu koja je u diskontiranom iznosu prikazana kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama. Kod kredita nastalih u kunama koji su jednosmjernom valutnom klauzulom vezani za stranu valutu, pri procjeni fer vrijednosti ove opcije primjenjuje se postupak opisan pod „Transakcije u stranim valutama i uz valutnu klauzulu“ ove bilješke.

Imovina koja se drži do dospijeća sastoji se od nekotirajućih obveznica Republike Hrvatske koje je HBOR stekao u zamjenu za potraživanja od Dubrovačke banke d.d. Dubrovnik. Fer vrijednost navedenih obveznica predstavlja amortizirani trošak iskazan u bilanci. Obveznice su izdane

uz amortizirajuću otplatu, a zadnji rok dospijeća bio je 17. studenoga 2008. godine.

Tržišne cijene za dugoročne kredite koje je Banka primila nisu dostupne te se njihova fer vrijednost procjenjuje kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tijekova diskontiranih primjenom važećih kamatnih stopa na datum bilance za nove kredite sa sličnim uvjetima i preostalim dospijećem. Isto tako, s obzirom da dugoročni krediti odobreni Banci nose promjenjivu stopu, nema značajne razlike između njihovih fer vrijednosti i knjigovodstvenih iznosa.

Fer vrijednost obveznica izdanih od strane HBOR-a na dan 31. prosinca 2008. godine iskazana je u bilješki 21.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Osnivački kapital i pričuve

Zakonom o HBOR-u propisani osnivački kapital treba iznositi 7.000.000 tisuća kuna uplatama iz proračuna te iz ostalih izvora temeljem pojedinačnih zakona.

Na dan 31. prosinca 2008. godine uplaćeni kapital iznosi 4.297.107 tisuća kuna te je za uplatu iz Državnog proračuna Republike Hrvatske do Zakonom propisanog iznosa kapitala preostao iznos od 2.702.893 tisuća kuna.

Plan godišnjih iznosa i vremenski okvir uplata iz Državnog proračuna nije unaprijed određen, već, sukladno Zakonu, dinamiku uplata u osnivački kapital određuje Hrvatski sabor donošenjem Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Banka je računovodstvenim politikama odredila osnovne ciljeve upravljanja kapitalom, kategoriju kapitala kojom Banka upravlja, kao i mjere ostvarivanja i praćenja politike upravljanja kapitalom. Upravljanje kapitalom se obrazlaže i iskazuje u bilješki 28.

Obveze po kreditima i obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire

Obveze po kreditima i obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire iskazuju se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope. Banka priznaje rashode od kamata vezane za kredite u računu dobiti i gubitka.

Državne potpore

Korisnicima koji ostvaruju pravo na subvenciju kamatne stope po Programu povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a, Programu razvoja i zapošljavanja, Programu regionalnog razvoja, Modelu financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote te po kreditima odobrenim poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone, kamatna stopa je subvencionirana za cijelo vrijeme trajanja otplate kredita od strane Republike Hrvatske, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva rada, prometa i infrastrukture i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Diskontirani iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama i priznaje se u računu dobiti i gubitka na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Sukladno tome krediti su iskazani po amortiziranom trošku, korištenjem kamatne stope bez uvažavanja efekata subvencija uplaćenih od države.

Garancije i ostale preuzete obveze

U okviru redovnog poslovanja Banka izdaje financijske garancije, uključujući akreditive koji se knjiže izvanbilančno. Ugovori o financijskim garancijama početno se vrednuju po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, vrednuju se po fer vrijednosti u iznosu koji je viši od iznosa obveze temeljem ugovora ili početno priznatog iznosa umanjenog za akumuliranu amortizaciju priznatu u skladu s politikama priznavanja prihoda.

Potencijalne obveze po garancijama najvećim su dijelom pokrivena jamstvima Republike Hrvatske, a akreditivi su u cijelosti pokriveni depozitima.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Garancije i ostale preuzete obveze (nastavak)

Rezervacija za moguće gubitke po preuzetim obvezama za odobrene, a neisplaćene kredite i izdane garancije održava se na razini za koju Uprava HBOR-a vjeruje da je dovoljna za pokriće mogućih gubitaka.

Rezerviranja se iskazuju kad Banka ima trenutačnu zakonsku ili ugovornu obvezu koja je rezultat prošlih događaja, kad je vjerojatnost da će odljev sredstava vezanih uz ekonomske koristi biti potreban kako bi se podmirile obveze i kad je moguće pouzdano procijeniti visinu obveze.

Poslovi u ime i za račun trećih strana

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG) koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka.

Ti iznosi ne predstavljaju aktivu HBOR-a te su isključeni iz Bilance.

Prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca, a Banka po tim poslovima ne snosi druge obveze i rizike. Za svoje usluge Banka po određenim programima naplaćuje naknadu, dok određene programe vodi bez naknade (vidi Bilješku 25).

2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja zahtijeva od Uprave obavljanje procjena i pretpostavki koje utječu na iskazane iznose imovine i obveza te objavu potencijalne imovine i potencijalnih obveza na datum financijskih izvještaja, kao i na iskazane prihode i rashode tijekom izvještajnog razdoblja. Procjene se temelje na informacijama koje su bile dostupne na datum sastavljanja financijskih izvještaja te se stvarni iznosi mogu razlikovati od procijenjenih.

Uprava koristi prosudbe i procjene prilikom primjenjivanja Računovodstvenih politika koje je Banka prihvatila kako bi odredila iznose koje će prikazati u financijskim izvještajima. Najznačajnije prosudbe i procjene su:

a) Fer vrijednost financijskih instrumenata

Ako ne postoji aktivno tržište za određeni financijski instrument, ili se fer vrijednost financijski imovine i financijskih obveza iskazanih u bilanci iz bilo kojeg drugog razloga ne može pouzdano izmjeriti temeljem tržišne cijene, Banka određuje fer vrijednost korištenjem različitih tehnika vrednovanja uključujući korištenje matematičkih modela. Ulazne informacije za ove modele uzimaju se s drugih promatranih tržišta kad god je to moguće, a u slučajevima kad to nije moguće, kod utvrđivanja fer vrijednosti potreban je određeni stupanj procjene.

2 Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

b) Rezerviranja za umanjenje vrijednosti kredita

Banka redovito pregledava dane kredite i potraživanja kako bi utvrdila potrebno umanjenje vrijednosti imovine. Banka koristi svoje iskustvene prosudbe kako bi procijenila vrijednost gubitka od umanjenja vrijednosti u slučajevima kada je dužnik u financijskim problemima, a postoji nekoliko raspoloživih izvora povijesnih podataka koji se odnose na slične dužnike.

Slično tome, Banka procjenjuje promjene budućih tijekova novca koristeći se podacima koji upućuju na nepovoljne promjene platežne moći dužnika u skupini te nacionalnim ili lokalnim uvjetima koji imaju slične karakteristike kao imovina u skupini.

Uprava koristi procjene temeljene na iskustvu povijesnog gubitka na imovini s obilježjima kreditnog rizika te nepristranim dokazima umanjenja vrijednosti sličnima onima u skupini kredita i potraživanja. Banka koristi iskustvene procjene kako bi prikupljene podatke o skupini kredita i potraživanja prilagodila trenutnim tržišnim uvjetima.

c) Rezerviranja po sudskim sporovima

Banka provodi klasifikaciju rizika sudskih sporova uzimajući u obzir pravnu osnovu zahtjeva, sudsku praksu, mišljenje važećih internih pravnih stručnjaka, mišljenje vanjskih odvjetnika i vlastito iskustvo.

Banka izdvaja rezervacije za one sporove kod kojih, prema mišljenju Uprave, postoji iznadpolovična veća vjerojatnost da će Banka izgubiti spor nego da će ga dobiti. Prilikom procjene rezervacija, uzima se u obzir propisani pravni postupak u Republici Hrvatskoj koji u određenim slučajevima dopušta višestruki žalbeni postupak.

d) Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade

Kod izračuna potrebnih rezervacija za otpremnine i jubilarne nagrade, Banka obavlja diskont očekivanih budućih novčanih tijekova koji proizlaze iz navedenih obveza uz primjenu diskontnih stopa koje, prema mišljenju Uprave, najbolje predstavljaju vremensku vrijednost novca.

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

U tekućoj godini, Banka je usvojila sve nove i izmijenjene standarde i tumačenja koje su izdali Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC) pri IASB-u, koji su relevantni za poslovanje, i primjenjuju se na financijske izvještaje za 2008. godinu, i to:

- Izmijenjeni MRS 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje i MSFI 7 Financijski instrumenti: objavljivanje - Reklasifikacija financijske imovine (izmjene) (na snazi za razdoblje koje započinje od ili nakon 01. srpnja 2008. godine), čime se dozvoljava reklasifikacija:
 - nederivativne financijske imovine (izuzev one koja je označena kao financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka nakon početnog priznavanja) iz kategorije po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u određenim okolnostima; i

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

- financijske imovine raspoložive za prodaju u kategoriju zajmovi i potraživanja za financijsku imovinu (izuzev one koja nije određena kao raspoloživa za prodaju) koja zadovoljava definiciju zajmova i potraživanja ako subjekt ima namjeru i mogućnost držati financijsku imovinu radi predvidljive budućnosti.

Banka je procijenila kako navedeni standardi nemaju utjecaj na financijski rezultat Banke za 2008. godinu.

- Tumačenje (IFRIC) 11 MSFI 2 Grupa i transakcije u vlastitim dionicama (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju od ili nakon 01. ožujka 2007. godine) koji zahtijeva da se isplate s temelja dionica, pri čemu društvo prima proizvode ili usluge u zamjenu za vlastite vlasničke instrumente, priznaju kao isplate s temelja dionica koje se podmiruju vlasničkim instrumentima, neovisno o tome na koji će način potrebni vlasnički instrumenti biti stečeni. Također daje smjernice treba li u financijskim izvještajima društva isplate s temelja dionica dobavljačima proizvoda i usluga društva, u kojima oni dobivaju dionice vlasnika društva, priznati kao transakcije koje se namiruju u novcu ili u vlasničkim instrumentima. Obzirom na strukturu vlasništva HBOR-a tumačenje nije primjenjivo na Banku i nema utjecaja na financijsku poziciju Banke.
- Tumačenje (IFRIC) 12 Ugovori o koncesijskim uslugama (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju od ili nakon 01. ožujka 2008. godine) koje se primjenjuje na operatere koncesija i objašnjava računovodstveni tretman preuzetih obveza i prava iz ugovora. Ovo tumačenje neće utjecati na Banku.
- Tumačenje (IFRIC) 14 Ograničenja na imovinu od definiranih primanja, Minimalni zahtjevi financiranja i njihovi međudnosi i izmjena MRS 19 Nagrađivanje zaposlenika (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju od ili nakon 01. siječnja 2008. godine) koje pojašnjava kako procijeniti ograničenja viškova u vezi s imovinom od definiranih primanja koji mogu biti priznani kao imovina sukladno MRS-u 19 Nagrađivanje zaposlenika. Banka ne očekuje da će ovo tumačenje imati utjecaja na financijski položaj ili poslovanje Banke.

Banka je uzela u obzir standarde i tumačenja koje su izdali Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC) pri IASB-u, koji se primjenjuju se na financijske izvještaje za 2009. godinu, i nakon toga, i to:

- Izmijenjeni MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja - Trošak ulaganja u ovisno društvo, zajednički poduhvat ili pridruženo društvo (izmjene) (na snazi za razdoblje koje započinje od ili nakon 01. siječnja 2009. godine) kojim se subjektu dozvoljava da u odvojenim financijskim izvještajima utvrdi trošak ulaganja u ovisno društvo, zajednički poduhvat ili pridruženo društvo (u početnim financijskim izvještajima) na način utvrđen MRS-om 27 ili po fer vrijednosti ulaganja na datum prijelaza na MSFI-e, sukladno MRS-u 39. Navedeno određenje obavlja se za svako ulaganje. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na financijski rezultat Banke.
- MSFI 2 Isplate na temelju dionica - Uvjeti stjecanja prava i otkazivanje prava (na snazi za razdoblje koje započinje od ili nakon 01. siječnja 2009. godine) koji pojašnjava uvjete određenja o tome prima li subjekt usluge koje suprotnoj strani daju pravo na novac, ostalu imovinu ili glavni instrument subjekta i njihovo otkazivanje.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

Obzirom na strukturu vlasništva HBOR-a standard nije primjenjiv na Banku i neće utjecati na financijsku poziciju Banke.

- Dopunjeni MSFI 7 Poboljšanje objava o financijskim instrumentima (na snazi za razdoblja koja počinju od ili nakon 01. siječnja 2009. godine) uveo je redosljed objave „fair“ vrijednosti u tri razine u kojem se mjerenje „fair“ vrijednosti razlikuje prema značajnosti ulaznih podataka koji su pri tome korišteni. Dodatno, dopune poboljšavaju zahtjeve za objavom prirode i obima rizika likvidnosti koji proizlaze iz financijskih instrumenata kojima je subjekt izložen. Banka je procijenila kako navedene dopune neće imati utjecaj na financijski rezultat Banke.
- MSFI 8 Poslovni segmenti (na snazi za razdoblje koje započinje od ili nakon 01. siječnja 2009. godine) koji uvodi upravljački pristup izvještavanju po segmentima. Standard zahtijeva prikazivanje informacija po segmentu na temelju internih izvještaja, koje redovno pregledava glavni donositelj operativnih odluka za subjekt kako bi procijenio rezultat poslovanja svakog segmenta i kako bi se svakom segmentu alocirala odgovarajuća imovina. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na financijski rezultat Banke.
- Revidirani MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2009. godine) koji poboljšava korisnost informacija prezentiranih u financijskim izvještajima. Neke od glavnih promjena odnose se na Izvještaj o promjenama na glavnici koji uključuje samo transakcije s vlasnicima, dok se transakcije s ne-vlasnicima iskazuju u glavnici kao zasebna linija s detaljima koji su uključeni u zasebni izvještaj. Nadalje, Standard uvodi novi izvještaj koji kombinira sve stavke prihoda i rashoda priznatih u računu dobiti i gubitka zajedno s dobicima i gubicima priznatim izravno u glavnici. Standard pojašnjava kako iznosi reklasificirani u račun dobiti i gubitka koji su prethodno bili priznati

kao dobitak ili gubitak izravno u glavnici moraju biti zasebno objavljeni, bilo u zasebnom izvještaju ili u bilješkama. Isto tako, subjekti trebaju objaviti porez na dobit koji se odnosi na svaku stavku dobitka priznatog izravno u glavnici. U slučaju prepravljanja financijskih izvještaja ili ranije primjene nove računovodstvene politike, mora se prezentirati početna bilanca najranijeg komparativnog razdoblja s pripadajućim bilješkama.

Dividende dioničara mogu se prikazati jedino u izvještaju o promjenama glavnice ili u bilješkama. Standard uvodi i novu terminologiju te naziv „bilanca“ zamjenjuje naziv „izvještaj o financijskom položaju“, a „izvještaj o novčanom tijeku“ naziv „izvještaj novčanih tijekova“. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na financijski položaj i rezultat Banke već sadržaj i obim samih financijskih izvještaja.

- Revidirani MRS 23 Troškovi prosudbe (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2009. godine) koji ukida mogućnost priznavanja troškova posudbe kao rashod razdoblja i zahtijeva da subjekt kapitalizira troškove posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji i proizvodnji kvalificirane imovine kao dio troška nabave. Kvalificirana imovina je imovina kojoj je potrebno znatno vremensko razdoblje da bi bila spremna za namjeravanu upotrebu ili prodaju. U skladu s prijelaznim odredbama standarda, Banka će ovo primijeniti u budućem razdoblju, tj. s datumom početka nakon 1. siječnja 2009. godine. Za troškove posudbe nastale do tog datuma koje su knjižene kao trošak neće biti izmjene.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

- Revidirani MRS 27 Konsolidirani i zasebni financijski izvještaji - Trošak ulaganja u ovisna društva, zajednička ulaganja i pridružena društva (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2009. godine) kojim se ukida metoda troška, a sve dividende priznaju se u računu dobiti i gubitka, a plaćanje takve dividende zahtijeva od subjekta razmatranje postojanja indikatora za umanjenje. Standard također utvrđuje i tretman u slučaju reorganizacije kada dosadašnje matično društvo postaje dio grupe. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na financijski rezultat Banke.
- Izmijenjeni MRS 27 Konsolidirani i zasebni financijski izvještaji (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. srpnja 2009. godine) kojim će se promjena vlasničkog udjela u ovisno društvo tretirati kao transakcija na glavnici i neće utjecati na goodwill ili na povećanje dobitka ili gubitka. Gubici ovisnog društva bit će podijeljeni između kontrolirajućeg i nekontrolirajućeg udjela čak i ako su gubici veći od nekontrolirajuće glavnice ulaganja u ovisno društvo. Svaki preostali udio u slučaju gubitka kontrole nad ovisnim društvom bit će ponovno vrednovan po fer vrijednosti što će utjecati na dobitke ili gubitke priznane nakon prestanka priznavanja. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na financijski rezultat Banke.
- Revidirani MRS 32 Financijski instrumenti: Objavlivanje i prezentiranje i MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja - Opcijski financijski instrumenti i obveze proizašle iz likvidacije (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2009. godine) kojim se određuje da će opcijski financijski instrumenti biti priznani kao glavnica u slučaju ispunjenja standardom određenih slučajeva. Standard od subjekta također zahtijeva da se instrumenti koji predstavljaju obvezu izvršenja „pro rata“ dijela subjektive neto imovine zbog likvidacije razvrstaju kao glavnica ako udovoljavaju uvjetima koji su utvrđeni za opcijske

financijske instrumente. Takva će se obveza pojaviti kada je likvidacija izvjesna i izvan kontrole subjekta, ili je neizvjesna i u okviru kontrole imatelja takvog instrumenta. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na njezin financijski rezultat.

- Izmijenjeni MSFI 3 Poslovne kombinacije (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. srpnja 2009. godine) kojim je proširen broj transakcija na koje se standard mora primijeniti, uključujući kombinacije zajedničkih subjekata i kombinacije bez obveza (npr. dvostruko kotirane dionice). Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na njezin financijski rezultat.
- Izmijenjeni MRS 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje - Prihvatljive stavke zaštite (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. srpnja 2009. godine) odnosi se samo na određene rizika jedne strane stavke zaštite i na određene inflacije kao rizika zaštite. Standard pojašnjava kako se subjektu dozvoljava određenje dijela promjene fer vrijednosti ili promjenjivosti novčanog tijeka financijskog instrumenta kao zaštićene stavke. Standard između ostaloga indicira kako inflacija nije odvojeno prepoznatljivi rizik i ne može se odrediti kao rizik koji se štiti osim ako ne predstavlja ugovoreno specifičirani novčani tijek. Banka je procijenila kako navedeni standard neće utjecati na njezin financijski rezultat.

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

- Tumačenje (IFRIC) 13 Program odanosti kupaca (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju od ili nakon 01. srpnja 2008. godine) koje pojašnjava računovodstveni pristup subjekata koji obavljaju ili na drugi način sudjeluju u programima odanosti svojih kupaca. Ovo se odnosi na programe odanosti kupaca u kojima kupac može iskoristiti bodove za nagrade kao što su besplatne ili snižene usluge i dobra. Tumačenje postaje obvezno za financijske izvještaje u 2009. godini. Banka procjenjuje kako tumačenje neće utjecati na njezine financijske izvještaje Banke budući da takav program trenutno ne postoji.
- Tumačenje (IFRIC) 15 Ugovori o izgradnji nekretnina (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju od ili nakon 01. siječnja 2009. godine) koje pojašnjava u kojem slučaju će se ugovor o izgradnji nekretnina tretirati u okviru MRS-a 11 Ugovori o izgradnji, a kada u okviru MRS-a 18 Prihodi. S obzirom da je ovo tumačenje zajedno s pripadajućim standardima namijenjeno graditeljima nekretnina, ono neće imati utjecaj na financijski položaj niti na rezultat Banke.
- Tumačenje (IFRIC) 16 Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju od ili nakon 01. listopada 2008. godine) koje daje smjernice u vezi s tretmanom zaštite od tečajnih dobitaka i gubitaka od neto ulaganja u inozemno poslovanje. Tumačenje pojašnjava u kojem slučaju će se subjekt zaštititi od tečajnih dobitaka i gubitaka po navedenim ulaganjima koji proizlaze iz razlika u funkcionalnoj valuti inozemne djelatnosti i funkcionalne valute izravne matice ili bilo koje matice posrednika ili krajnje matice. Zaštićena stavka može biti iznos neto imovine jednak ili manji od iznosa neto imovine inozemnog poslovanja u konsolidiranim financijskim izvještajima. Kao i kod drugih odnosa zaštite, niti ova izloženost ne može se dvostruko zaštititi. Odnos zaštite određen od strane matičnog subjekta ne treba se održavati na razini konačnog matičnog subjekta. Banka je procijenila kako ovo tumačenje neće imati utjecaj na financijsku poziciju niti na rezultat Banke.

- Tumačenje (IFRIC) 17 Raspodjela nenovčane imovine vlasnicima (na snazi za razdoblja koja počinju od ili nakon 01. srpnja 2009. godine) odnosi se na nepovratnu raspodjelu imovine subjekta njegovim vlasnicima koji djeluju sukladno svojim ovlastima: raspodjelu nenovčane imovine i raspodjelu koja vlasnicima daje mogućnost izbora primanja nenovčane imovine ili alternative novcu. Banka je procijenila kako ovo tumačenje neće imati utjecaj na financijsku poziciju niti na rezultat Banke.
- Tumačenje (IFRIC 18) Prijenos imovine klijenata (treba ga primjenjivati na prijenose imovine klijenata primljene od ili nakon 01. srpnja 2009. godine) primjenjuje se na računovodstvo onih subjekata koji od svojih klijenata prime nekretnine, postrojenja i opremu. Banka je procijenila kako ovo tumačenje neće imati utjecaj na financijsku poziciju niti na rezultat Banke.

3. Prihodi od kamata

Prihodi od kamata po korisnicima:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Javni sektor	53.123	76.895
Državna trgovačka društva	130.876	139.163
Strane pravne osobe	9.110	4.170
Ostala trgovačka društva	318.649	329.955
Domaće banke	348.007	263.330
Inozemne banke	13.180	14.823
Ostalo	34.763	29.168
Zatezne kamate	12.511	11.086
	920.219	868.590

Prihodi od kamata po vrstama plasmana:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Kamate po kreditima		
· dugoročni krediti	886.938	829.242
· kratkoročni krediti	2.500	1.424
	889.438	830.666
Plasmani u vrijednosne papire	11.251	15.537
Depoziti	19.530	22.387
	920.219	868.590

4. Rashodi od kamata

Rashodi od kamata prema primateljima:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Trgovačka društva	-	3
Domaće banke	11.479	33
Inozemne banke	503.065	423.186
Ostalo	5	6
	514.549	423.228

Rashodi od kamata prema vrstama obveza:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Obveze po kreditima	220.085	164.639
Dužnički vrijednosni papiri	292.369	255.146
Depoziti	2.095	3.443
	514.549	423.228

5. Neto prihodi od naknada

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Prihodi od naknada:		
<i>Po izdanim garancijama</i>	12.768	11.921
<i>Po poslovima u ime i za račun</i>	7.364	7.385
<i>Po osnovi platnog prometa</i>	1.750	1.553
<i>Ostalo</i>	22	28
	21.904	20.887
Rashodi od naknada	[1.249]	[797]
Neto prihodi od naknada	20.655	20.090

6. Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova imovine nominirane u stranoj valuti:		
<i>Novčana sredstva, računi i depoziti kod banaka</i>	(8.677)	868
<i>Kreditni bankama i ostalim korisnicima</i>	37.665	(76.903)
<i>Imovina koja se drži do dospelosti</i>	(718)	(152)
<i>Imovina raspoloživa za prodaju</i>	(327)	(602)
<i>Ostalo</i>	4.312	5.337
	32.255	(71.452)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova obveza nominiranih u stranoj valuti:		
<i>Obveze po depozitima</i>	(866)	13.637
<i>Obveze po kreditima i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima</i>	(14.601)	51.929
<i>Ostalo</i>	(49)	2.537
	(15.516)	68.103
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova imovine i obveza nominiranih u stranoj valuti	16.739	(3.349)
Dobitak od imovine koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz RDG i realizirani dobitak po imovini raspoloživoj za prodaju	539	1.050
Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti	17.278	(2.299)

7. Operativni troškovi

Operativni troškovi mogu se prikazati kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Opći i administrativni troškovi:		
Troškovi osoblja	51.642	52.977
Amortizacija	5.922	6.181
Troškovi administracije	8.697	12.619
Utrošeni materijal i usluge	16.109	16.981
	82.370	88.758
Ostali troškovi:		
Porezi i doprinosi	251	226
Ostali rashodi	4.583	3.252
	4.834	3.478
	87.204	92.236

8. Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke, garancije i preuzete obveze mogu se prikazati kako slijedi:

Promjene na rezerviranjima povećanje/(smanjenje)	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Rezerviranja za moguće gubitke po računima kod banaka	(133)	43
Rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	2.363	1.978
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima bankama	119.542	24.079
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamata	146.142	105.108
Ukidanje rezerviranja zbog prodaje udjela u pridruženim društvima	-	(2.100)
Rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj aktivi	46	(518)
Ukupno povećanje rezerviranja za moguće gubitke po stavkama aktive	267.960	128.590
Rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	(85.754)	4.795
Rezerviranja za ostale obveze	4.626	1.693
Ukupno (smanjenje)/povećanje rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama i ostalim obvezama	(81.128)	6.488
Ukupno povećanje rezerviranja	186.832	135.078

9. Novčana sredstva i računi kod banaka

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Sredstva izdvojena na računu kod Hrvatske narodne banke	9.870	8.303
Devizni tekući računi - domaće banke	170	74
Devizni tekući računi - inozemne banke	4.022	16.458
	14.062	24.835
Rezerviranja za moguće gubitke	(42)	(175)
	14.020	24.660

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po računima kod banaka mogu se prikazati kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	175	132
Rezerviranja za moguće gubitke	(133)	43
Stanje 31. prosinca	42	175

10. Depoziti kod drugih banaka

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Depoziti kod inozemnih banaka	661.029	494.558
Depoziti kod domaćih banaka	167.140	95.926
Obračunata kamata	101	216
	828.270	590.700
Rezerviranja za moguće gubitke	(8.433)	(6.070)
	819.837	584.630

U okviru depozita kod domaćih banaka iskazana su i sredstva ograničenog depozita u iznosu od 15.300 tisuća kuna uplaćena u temeljni kapital budućeg osiguravajućeg društva. Naime, HBOR je u postupku osnivanja društva za kreditno osiguranje te je uputio HANFA-i, kao nadzornom tijelu za poslove osiguranja u Republici Hrvatskoj zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja. Nakon ishoda dozvole i registracije društva, ovo ulaganje iskazivat će se na poziciji ulaganja u ovisna društva budući će udio HBOR-a u temeljnom kapitalu novog društva iznositi 51%.

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka mogu se prikazati kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	6.070	4.092
Rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	2.363	1.978
Stanje 31. prosinca	8.433	6.070

11. Krediti bankama

Kreditni bankama umanjani za rezerviranja za moguće gubitke dani su kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Kreditni s dospeljem do 1 godine	4.945.198	3.801.130
Kreditni s dospeljem preko 1 godine	7.769.986	7.325.999
Obračunata kamata	33.295	26.603
Odgođena naknada po kreditima	(47.264)	(37.572)
	12.701.215	11.116.160
Rezerviranja za moguće gubitke	(713.507)	(592.627)
	11.987.708	10.523.533

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima bankama mogu se prikazati kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	592.627	569.138
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima bankama	119.542	24.203
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	1.338	(714)
Naplata izvanbilančnih potraživanja	-	(124)
Donos rezerviranja sa izvanbilančne evidencije	-	124
Stanje 31. prosinca	713.507	592.627

11. Krediti bankama (nastavak)

Kreditni bankama umanjani za rezerviranja za moguće gubitke prema namjeni kreditnih programa dani su kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti	4.739.149	3.670.417
Financiranje izvoza	5.484.318	4.803.461
Program obnove i razvitka infrastrukture u Republici Hrvatskoj	284.922	103.866
Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	1.636.277	1.108.311
Program kreditiranja ratom oštećenih i razrušenih stambenih i gospodarskih objekata	23.474	25.651
Ostalo	547.044	1.415.423
Obračunata kamata	33.295	26.603
Odgođena naknada po kreditima	(47.264)	(37.572)
	12.701.215	11.116.160
Rezerviranja za moguće gubitke	(713.507)	(592.627)
	11.987.708	10.523.533

Kamatne stope na kredite odobrene tijekom 2008. godine kretale su se od 0,5% do 5% odnosno tijekom 2007. godine od 1% do 4% godišnje, ovisno o namjeni kreditiranja i području investiranja.

12. Krediti ostalim korisnicima

Krediti ostalim korisnicima umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke mogu se prikazati po sektorizaciji kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Domaća trgovačka društva	3.922.257	3.803.524
Državna trgovačka društva	1.699.295	1.906.644
Javni sektor	688.748	899.431
Strane pravne osobe	166.681	98.122
Neprofitne institucije	-	2.983
Ostali	580.207	453.612
Obračunata kamata	18.063	49.177
Odgođena naknada po kreditima	(58.778)	(60.457)
	7.016.473	7.153.036
Rezerviranja za moguće gubitke	(1.368.372)	(1.220.305)
	5.648.101	5.932.731

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama mogu se prikazati kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	1.220.305	1.106.587
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama	146.731	123.134
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	1.552	(3.302)
Naplata izvanbilančnih potraživanja	(589)	(18.026)
Donos rezerviranja s izvanbilančne evidencije	589	18.026
Otpis	(216)	(5.345)
Prijenos u izvanbilančnu evidenciju - krediti	-	(769)
Stanje 31. prosinca	1.368.372	1.220.305

12. Krediti ostalim korisnicima (nastavak)

Krediti ostalim korisnicima umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke prema namjeni kreditnih programa dani su kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti	2.312.827	2.539.040
Financiranje izvoza	1.383.941	1.417.263
Program obnove i razvitka infrastrukture u Republici Hrvatskoj	2.092.720	2.223.624
Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	926.578	675.220
Ostalo	341.122	309.169
Obračunata kamata	18.063	49.177
Odgođena naknada po kreditima	(58.778)	(60.457)
	7.016.473	7.153.036
Rezerviranja za moguće gubitke	(1.368.372)	(1.220.305)
	5.648.101	5.932.731

Kamatne stope na kredite odobrene tijekom 2008. i 2007. godine kretale su se od 2% do 6% godišnje, ovisno o namjeni kreditiranja i području investiranja.

13. Imovina koja se drži do dospjeća

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Obveznice Republike Hrvatske	-	38.821
Obračunata kamata	-	340
	-	39.161

Obveznice Republike Hrvatske stečene u zamjenu za potraživanja od Dubrovačke banke d.d. Dubrovnik realizirane su o redovnom dospjeću 17. studenoga 2008. godine (31. prosinca 2007. godine: 5.300 tisuća eura).

14. Imovina raspoloživa za prodaju

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Dužnički vrijednosni papiri:		
Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:		
Obveznice Ministarstva Financija Republike Hrvatske	149.524	161.633
Obveznice trgovačkih društava	-	14.504
Obračunata kamata	2.447	2.601
	151.971	178.738
Vlasnički vrijednosni papiri:		
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:		
Dionice inozemnih pravnih osoba	20	18
Dionice financijskih institucija	161	138
Dionice inozemnih financijskih institucija - EIF (bilješka 24)	12.761	12.326
Dionice trgovačkih društava	-	-
	12.942	12.482
	164.913	191.220

14. Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHM-F-0-125A), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 23. siječnja 2003. godine, s dospjećem nakon 9 godina, uz kamatnu stopu od 6,875%, na dan 31. prosinca 2008. godine iznose 45.045 tisuća kuna (31. prosinca 2007. godine: 46.148 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHM-F-0-085A), u kunama, izdane su dana 28. svibnja 2003. godine, s dospjećem nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 6,125%, realizirane su o redovnom dospjeću 28. svibnja 2008. godine (31. prosinca 2007. godine: 7.485 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHM-F-0-19BA), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 29. studenog 2004. godine, s dospjećem nakon 15 godina, uz kamatnu stopu od 5,375%, na dan 31. prosinca 2008. godine iznose 9.930 tisuća kuna (31. prosinca 2007. godine: 10.939 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHM-F-0-142A), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 10. veljače 2004. godine, s dospjećem nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 5,5%, na dan 31. prosinca 2008. godine iznose 71.779 tisuća kuna (31. prosinca 2007. godine: 73.325 tisuća kuna).

Obveznice Plive d.d., Zagreb (RHPLVA-0-115A), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 12. svibnja 2004. godine, s dospjećem nakon 7 godina, uz kamatnu stopu od 5,75%, realizirane su prijevremenim otkupom od strane izdavatelja (31. prosinca 2007. godine: 14.504 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHM-F-0-103A), u kunama, izdane su dana 08. ožujka 2005. godine, s dospjećem nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 6,75%, na dan 31. prosinca 2008. godine iznose 22.770 tisuća kuna (31. prosinca 2007. godine: 23.736 tisuća kuna).

U veljači 2007. godine HBOR je stekao tri, a u srpnju iste godine dodatne dvije dionice Europskog investicijskog fonda (EIF). Uplaćeni iznos predstavlja 20% nominalne vrijednosti kupljenih dionica dok je preostalih 80% evidentirano kao potencijalna obveza prema EIF-u koja na dan 31. prosinca 2008. godine iznosi 4,0 milijuna eura (bilješka 24). Glavna skupština Fonda, na prijedlog Uprave, može zatražiti uplatu upisanog neuplaćenog kapitala do razine koja je potrebna kako bi Fond podmirio svoje obveze prema kreditorima. Takvu uplatu potrebno je izvršiti u roku 90 dana od odluke Glavne skupštine Fonda.

Dionice trgovačkih društava odnose se na dionice Brodogradilišta Viktor Lenac d.d., Rijeka.

Po otvaranju stečaja nad društvom Brodogradilište Viktor Lenac d.d., Rijeka u prosincu 2003. godine, HBOR je za cjelokupni iznos potraživanja od društva obavio 100 %-tno umanjenje vrijednosti na teret prihoda zbog procijenjene nenadoknadivosti plasmana te ga klasificirano kao sumnjivo i sporno potraživanje. Okončanjem stečajnog postupka u travnju 2008. godine, temeljni kapital Brodogradilišta podijeljen je na 12.407.813 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kuna, izdanih u postupku okončanja stečajnog postupka unosom prava - potraživanja u novcu. HBOR je unio dio utvrđene tražbine iz stečajnog postupka u iznosu od 13.673 tisuće kuna u temeljni kapital dužnika čime je Banka stekla 11,0194 % udjela u temeljnom kapitalu društva. Pretvaranje dijela potraživanja u temeljni kapital u navedenom iznosu evidentirano je i iskazano uz 100 %-tno usklađenje vrijednosti, prenjeto iz izvanbilančne evidencije. Dionice društva uvrštene su 2008. godine u redovnu kotaciju Zagrebačke burze, ali njima još nije trgovano.

15. Ulaganja u pridružena društva

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Ulaganja u pridružena društva	26.157	26.157
Ispravak vrijednosti	(26.157)	(26.157)
	-	-

Ulaganja u pridružena društva su sastavni dio Programa ulaganja u temeljni kapital trgovačkih društava - malih i srednjih poduzetnika ili je o ulaganju donijeta posebna odluka nadležnih tijela HBOR-a. Ulaganja u temeljni kapital društava obavljena su na rokove od 4 do 6 godina uz pravo pristupa prodaji dionica nakon ugovorenog roka držanja udjela u kapitalu. HBOR ima značajan utjecaj na poslovanje društava putem svog predstavnika u Nadzornom odboru. Ulaganja se sukladno politikama Banke iskazuju po metodi udjela.

	Djelatnost	2008. godine Ulaganja	% vlasništva u 2008.	2007. godine Ulaganja	% vlasništva u 2007.
		000 kuna		000 kuna	
Lika d.d. u stečaju, Donji Lapac	Proizvodnja, obrada i konzerviranje mesa	2.470	26,04%	2.470	26,04%
Bila boja d.o.o., Grohote	Proizvodnja proizvoda od plastike	1.813	23,65%	1.813	23,65%
THC d.d., Obrovac	Proizvodnja metalnih proizvoda	6.000	38,45%	6.000	38,45%
Tri D Drvo d.o.o., Vrhovine	Prerada drva, proizvodnja proizvoda od drva	4.374	26,00%	4.374	26,00%
Pounje d.d., Hrvatska Kostajnica	Tekstilna industrija - proizvodnja rublja	6.000	18,36%	6.000	18,36%
Metal-Sint Oklaj d.d., Oklaj	Metalna industrija sinter proizvoda i kompozitnih materijala	5.500	40,84%	5.500	40,84%
		26.157		26.157	

16. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina

	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Nabavna vrijednost							
Stanje 31. prosinca 2007.	50.082	12.111	11.926	95	74.214	10.705	84.919
Povećanje	-	-	-	22.964	22.964	-	22.964
Prijenos s nekretnine, i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	875	427	905	(4.007)	(1.800)	1.800	-
Rashod	-	(618)	(704)	-	(1.322)	-	(1.322)
Stanje 31. prosinca 2008.	50.957	11.920	12.127	19.052	94.056	12.505	106.561
Ispravak vrijednosti							
Stanje 31. prosinca 2007.	9.478	8.766	8.825	-	27.069	8.798	35.867
Amortizacija za 2008.	1.522	1.861	1.190	-	4.573	1.349	5.922
Rashod	-	(618)	(701)	-	(1.319)	-	(1.319)
Stanje 31. prosinca 2008.	11.000	10.009	9.314	-	30.323	10.147	40.470
Neotpisana vrijednost 31. prosinca 2008.	39.957	1.911	2.813	19.052	63.733	2.358	66.091
Neotpisana vrijednost 31. prosinca 2007.	40.604	3.345	3.101	95	47.145	1.907	49.052

16. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina (nastavak)

	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema imovina	Nematerijalna imovina	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Nabavna vrijednost							
Stanje 31. prosinca 2006.	49.532	12.099	11.605	274	73.510	10.212	83.722
Povećanje	-	-	-	3.137	3.137	-	3.137
Prijenos s nekretnina, i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	550	994	1.124	(3.241)	(573)	573	-
Rashod	-	(982)	(803)	-	(1.785)	(155)	(1.940)
Prijenos s/na	-	-	-	(75)	(75)	75	-
Stanje 31. prosinca 2007.	50.082	12.111	11.926	95	74.214	10.705	84.919
Ispravak vrijednosti							
Stanje 31. prosinca 2006.	7.969	7.915	8.123	-	24.007	7.606	31.613
Amortizacija za 2007.	1.509	1.834	1.491	-	4.834	1.347	6.181
Rashod	-	(983)	(789)	-	(1.772)	(155)	(1.927)
Stanje 31. prosinca 2007.	9.478	8.766	8.825	-	27.069	8.798	35.867
Neotpisana vrijednost 31. prosinca 2007.	40.604	3.345	3.101	95	47.145	1.907	49.052
Neotpisana vrijednost 31. prosinca 2006.	41.563	4.184	3.482	274	49.503	2.606	52.109

17. Imovina namijenjena prodaji

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Imovina namijenjena prodaji	41.441	50.267
	41.441	50.267

U 2008. godini obavljeno je preuzimanje imovine namijenjene prodaji u ukupnom iznosu od 1.128 tisuća kuna (2007. godine: 18.673 tisuća kuna) od čega: zemljište u iznosu od 371 tisuću kuna (2007. godine: 837 tisuća kuna), građevinski objekti u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 15.694 tisuće kuna), stanovi u iznosu od 757 tisuća kuna (2007. godine: 453 tisuća kuna), namještaj i transportni uređaji u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 1.516 tisuća kuna) i ostale nekretnine, postrojenja i oprema u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 173 tisuća kuna).

U 2008. godini obavljena je prodaja imovine namijenjene prodaji u iznosu od 9.954 tisuća kuna (2007. godine: 3.837 tisuća kuna) od čega: zemljište u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 338 tisuća kuna), građevinski objekti u iznosu od 6.544 tisuće kuna (2007. godine: 2.618 tisuća kuna), stanovi u iznosu od 1.721 tisuću kuna (2007. godine: 881 tisuću kuna), namještaj i transportni uređaji u iznosu od 1.516 tisuća kuna (2007. godine: 0 tisuća kuna), te ostala materijalna imovina u iznosu od 173 tisuće kuna (2007. godine: 0 tisuća kuna).

18. Ostala aktiva

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Potraživanja po naknadama	439	441
Potraživanja na temelju konverzije inozemnih valuta	3.188	-
Ostala aktiva	6.124	6.515
	9.751	6.956
Rezerviranja za moguće gubitke	(148)	(159)
	9.603	6.797

18. Ostala aktiva (nastavak)

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po ostaloj aktivi mogu se prikazati:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	159	718
Rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj aktivi	79	(483)
Naplata izvanbilančnih potraživanja	(33)	(35)
Donos rezerviranja sa izvanbilančne evidencije	33	35
Otpis	(15)	(13)
Prijenos u izvanbilančnu evidenciju	(75)	(63)
Stanje 31. prosinca	148	159

19. Obveze po depozitima

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Depoziti banaka	20.955	829
Devizni redovni računi trgovačkih društava	410	1.291
Devizni račun Ministarstva financija RH	21.521	16.979
Devizni namjenski računi trgovačkih društava	61.655	219.786
Depoziti lokalne uprave i fondova	62.021	64.572
Depoziti državnih institucija	194.205	254.952
Devizni depoziti stranih financijskih institucija	77.332	-
Ostali depoziti	715	141
Obračunata kamata	203	-
	439.017	558.550

Devizni račun Ministarstva financija Republike Hrvatske odnosi se na sredstva garantnog fonda temeljem uplaćenih premija za reosigurane poslove po poslovima osiguranja izvoza u iznosu od 12.915 tisuća kuna (2007. godine: 12.572 tisuće kuna), sredstva Darovnice Zaklade Globalnog Fonda zaštite okoliša darovnice po Projektu obnovljivih izvora energije u iznosu od 2.420 tisuća kuna (2007. godine: 1.308 tisuća kuna) te sredstva Darovnice Globalnog Fonda zaštite okoliša po Programu izdavanja bankarskih garancija u okviru Projekta energetske učinkovitosti u iznosu od 6.186 tisuća kuna (2007. godine: 2.991 tisuću kuna), kojima HBOR upravlja u ime i za račun Republike Hrvatske temeljem zaključenih ugovora.

Depoziti po viđenju državnih institucija odnose se na poslove koje Banka obavlja u ime i za račun Ministarstva financija Republike Hrvatske, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG).

Na navedene depozite HBOR ne plaća kamatu, osim po depozitima banaka i stranih financijskih institucija.

20. Obveze po kreditima

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	3.769.554	3.707.625
Novi krediti	3.569.236	924.993
Povrat kredita	(2.363.936)	(823.593)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika	19.353	(39.471)
	4.994.207	3.769.554
Obračunata kamata	25.914	25.805
Stanje 31. prosinca	5.020.121	3.795.359

Kamatne stope na primljene kredite kreću se od 2% fiksno godišnje do promjenjivih kamatnih stopa na međunarodnom tržištu kapitala (LIBOR EUR; EURIBOR) uvećanih za 0,225 - 2,85 postotnih poena godišnje.

Banka je podložna raznim financijskim klauzulama iz Ugovora. Na dan 31. prosinca 2008. godine Banka je bila u skladu sa svim zahtjevanim financijskim klauzulama iz Ugovora.

21. Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire

	Efektivna kamatna stopa	Fer vrijednost 2008.	Knjigovodstvena vrijednost 2008.	Fer vrijednost 2007.	Knjigovodstvena vrijednost 2007.
	%	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Obveznice 100,0 milijuna eura	5,899	554.147	585.954	744.307	732.513
Obveznice 300,0 milijuna eura	5,021	2.095.826	2.190.884	2.192.924	2.188.518
Obveznice 150,0 milijuna eura	4,836	930.096	1.097.465	1.068.224	1.097.384
Obveznice 250,0 milijuna eura	5,076	1.454.490	1.821.860	1.756.566	1.821.174
Obračunata kamata		-	172.518	-	173.256
		5.034.559	5.868.681	5.762.021	6.012.845

Knjigovodstvena vrijednost obveznica uključuje kamate.

21. Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire (nastavak)

Sukladno sporazumu od 28. studenog 2002. godine između HBOR-a i J.P. Morgan Europe Limited (glavni organizator), HBOR je 04. prosinca 2002. godine izdao obveznice pod EMTN programom uz jamstvo Republike Hrvatske, u iznosu od 100.000 tisuća eura (585.954 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine odnosno 732.513 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2007. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 5,75% te amortizirajuću otplatu od 2008. do 2012. godine. Kamate su plative jednogodišnje unatrag. Prva rata glavnice dospjela je u prosincu 2008. godine te stanje na dan 31. prosinca 2008. godine iznosi 80.000 tisuća eura.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London i UBS Limited (glavni organizatori), HBOR je 11. veljače 2004. godine izdao obveznice pod EMTN programom uz jamstvo Republike Hrvatske, u iznosu od 300.000 tisuća eura (2.190.884 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine odnosno 2.188.518 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2007. godine) na rok od 7 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 4,875%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London (glavni organizator), HBOR je dana 11. srpnja 2006. godine izdao obveznice u iznosu od 150.000 tisuća eura (1.097.465 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine odnosno 1.097.384 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2007. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 4,807%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i UBS Investment Bank i Deutsche Bank AG London (glavni organizatori), HBOR je dana 14. lipnja 2007. godine izdao obveznice u iznosu od 250.000 tisuća eura (1.821.860 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine odnosno 1.821.174 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2007. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 5,0%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

22. Ostale obveze

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Odgođeno priznavanje kamatnih prihoda	792.252	675.714
Obveze za subvencioniranje kamatne stope	133.772	285.247
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	145.797	231.564
Obveze u obračunu za subvencioniranje stambenih kredita uz potporu države	32.410	32.410
Rezerviranja za ostale obveze	17.338	12.712
Obveze za isplatu plaća i naknada	4.151	4.605
Odgođeno priznavanje naplaćenih kamatnih prihoda - naknada po garancijama (bilješka 24)	2.699	2.306
Obveze prema dobavljačima	1.042	2.063
Obveze po više naplaćenim potraživanjima	1.720	647
Ostale obveze	8.874	8.650
	1.140.055	1.255.918

Obveze za subvencioniranje kamatne stope odnose se na predumove preuzete za subvencioniranje kamatnih stopa po kreditima, koji su odobreni uz nižu kamatnu stopu krajnjim korisnicima po programima koje HBOR provodi u ime i za račun Republike Hrvatske (vidi Bilješku 25). Ove obveze odnose se na:

- Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a u iznosu od 114.075 tisuća kuna (2007. godine: 269.711 tisuća kuna),
- Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote u iznosu od 13.697 tisuća kuna (2007. godine: 14.046 tisuća kuna),
- Fond za regionalni razvoj u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 1.284 tisuća kuna),
- Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u iznosu od 1.000 tisuća kuna (2007. godine: 206 tisuća kuna),
- Kredite odobrene poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone u iznosu od 5.000 tisuća kuna.

Odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u iznosu od 792.252 tisuća kuna (2007. godine: 675.714 tisuća kuna) sastoji se od državne subvencije za kamate na kredite, koji su odobreni i povučeni od strane krajnjeg korisnika po nižoj kamatnoj stopi (vidi Bilješku 2), ali još nisu u fazi otplate u iznosu od 178.879 tisuća kuna (2007. godine: 175.767 tisuća kuna) te onih koji su u fazi otplate u iznosu od 613.373 tisuća kuna (2007. godine: 499.947 tisuća kuna) (vidi Bilješku 2).

Iznos rezerviranja za garancije i preuzete obveze predstavlja najbolju procjenu izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnjih obveza na datum bilance i utvrđuje se sukladno MRS-u 37 - Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina.

22. Ostale obveze (nastavak)

Od ukupnog iznosa rezerviranja za garancije i preuzete obveze na banke se odnosi iznos od 23.453 tisuće kuna (2007. godine: 29.594 tisuće kuna), domaća trgovačka društva iznos od 87.814 tisuća kuna (2007. godine: 81.333 tisuće kuna), državna trgovačka društva iznos od 15.016 tisuća kuna (2007. godine: 104.167 tisuća kuna), javni sektor iznos od 356 tisuća kuna (2007. godine: 728 tisuća kuna), inozemne pravne osobe iznos od 6.153 tisuće kuna (2007. godine: 6.882 tisuće kuna) te na ostale iznos od 13.005 tisuća kuna (2007. godine: 8.860 tisuća kuna).

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama mogu se prikazati kako slijedi:

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Stanje 01. siječnja	231.564	229.193
Rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	(85.754)	4.795
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	(13)	(2.424)
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	145.797	231.564
Stanje 01. siječnja	12.712	11.019
Rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama	4.626	1.693
Rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama	17.338	12.712
Stanje 31. prosinca	163.135	244.276

23. Garantni fond

Sredstva garantnog fonda u ukupnom iznosu od 12.423 tisuće kuna i 12.985 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. i 2007. godine odnose se na sredstva garantnog fonda od Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft (DEG), a odnose se na financijski doprinos (bespovratna sredstva) Vlade SR Njemačke, koja se koriste za pokriće mogućih gubitaka za izdane garancije i odobrene kredite po Programu kreditiranja utemeljenja poduzetništva u Hrvatskoj. Sredstva garantnog fonda su bezuvjetno nepovratna i nemaju dospijeće.

Iskazano smanjenje u odnosu na prošlu godinu odnosi se na otpis potraživanja po plaćenju garanciji u iznosu od 556 tisuća kuna te tečajne razlike od 6 tisuća kuna. Otpis je obavljen nakon što su iskorištene sve raspoložive mogućnosti prisilne naplate.

24. Garancije i preuzete obveze

U okviru svog redovnog poslovanja, Banka zaključuje ugovore o garancijama i preuzetim obvezama. Svrha je ovih instrumenata osigurati raspoloživost sredstava s obzirom na potrebe klijenata.

Navedene obveze sadrže kreditni rizik te su stoga dio ukupnog rizika Banke iako se ne prikazuju u bilanci.

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Izdane garancije u kunama	518	691
Izdane garancije u devizama	1.700.574	2.311.044
Izdane mjenice	41.183	31.105
Otvoreni akreditivi u devizama	28.135	88.934
Preuzete obveze po kreditima	1.147.058	1.815.862
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a (bilješka 14)	29.298	29.301
Odgodeno priznavanje naplaćenih kamatnih prihoda - naknada po garancijama (bilješka 22)	(2.699)	(2.306)
	2.944.067	4.274.631
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	(145.797)	(231.564)
	2.798.270	4.043.067

Garancije

Garancije i akreditivi predstavljaju obvezu Banke da izvrši plaćanja u ime klijenta u slučaju nemogućnosti klijenta da podmiri svoje obveze prema trećim stranama ili u slučaju nastanka određenih događaja, obično vezanih za izvoz i/ili uvoz dobara te za ostale ugovorene svrhe. Garancije i akreditivi nose isti kreditni rizik kao i krediti.

Garancije Banke najvećim su dijelom pokrivene jamstvima Republike Hrvatske a akreditivi su u cijelosti pokriveni depozitima (bilješka 19).

Preuzete obveze po kreditima

Po ugovorenim neiskorištenim kreditima, Banka je preuzela ugovornu obvezu za isplatom sredstava kredita i revolving kredita. Ugovorom je najčešće definiran krajnji datum korištenja kredita ili je navedena druga klauzula prestanka obveze. Korištenje ugovorenih sredstava obavlja se u nekoliko povlačenja u ovisnosti o namjeni korištenja, fazi projekta ili isplatnoj dokumentaciji. Ukupni ugovoreni iznos kredita ne mora biti povučen zbog čega ukupan ugovoreni iznos ne predstavlja nužno buduće zahtjeve za isplatom.

Ugovoreni neiskorišteni krediti sadrže manji potencijalni kreditni rizik jer većina preuzetih obveza po kreditima ovisi o udovoljavanju posebnih kreditnih uvjeta za povlačenje sredstava od strane korisnika. Banka prati rokove dospijeća ugovorenih preuzetih obveza.

25. Poslovi u ime i za račun

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG) koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka. Ta sredstva se vode odvojeno od sredstava Banke. Prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca, a Banka ne snosi druge obveze. Za svoje usluge Banka po određenim programima naplaćuje naknadu dok određene programe vodi bez naknade u ovisnosti o ugovoru s nalogodavcem, vodeći računa da ti iznosi nisu značajni za Banku.

Ukupna bilančna suma poslova u ime i za račun po pojedinačnim programima iznosi:

Program	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Kreditiranje razvitka i obnove poljodjelskih domaćinstava	78.097	95.624
Kreditiranje zapošljavanja razvojačenih pripadnika HV-a	489.159	470.187
Projekt hitne obnove (zajam IBRD 3760 - HR)	365	438
Kreditiranje poduzeća u poteškoćama - izvor MF	72.840	70.676
Kreditiranje poduzeća u poteškoćama - izvor HZZ	1.058	1.222
Kreditiranje programa ulaganja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša - program MEIP	723.298	683.298
Program naplate potraživanja po garancijama HAMAG-a	285	297
Osiguranje izvoznih poslova	181.943	166.055
Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a	114.075	269.711
Program razvoja i zapošljavanja - krediti	289.695	298.107
Program regionalnog razvoja Republike Hrvatske - krediti	27.605	26.596
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	39.197	40.717
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	41.126	28.939
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja	51.779	31.434
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva - subvencija kamatnih stopa	657	1.442
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture - subvencija kamatnih stopa	1.937	2.743
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja - subvencija kamatnih stopa	11.103	9.861
Projekt obnovljivih izvora energije	5.789	2.880
VIK - EKO račun A - namjenska cijena vode	353.764	308.048
VIK - EKO račun B - PDV	90.022	66.162
Program izdavanja bankarskih garancija iz sredstava UNPD-a u okviru Projekta energetske učinkovitosti	3.093	2.991
Fond za regionalni razvoj - subvencija kamatnih stopa	-	1.284
Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost - subvencija kamatnih stopa	-	206
Program izdavanja bankarskih garancija iz sredstava IBRD-a u okviru Projekta energetske učinkovitosti	3.093	-
Subvencioniranje kamatnih stopa na kredite odobrene poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone	5.000	-
Program kreditiranja HBOR-a za Projekte energetske učinkovitosti - subvencija kamatnih stopa	1.000	-
	2.585.980	2.578.918

26. Transakcije s povezanim stranama

Povezane strane su društva koja izravno ili neizravno putem jednog ili više posrednika kontroliraju izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom.

Najveći dio transakcija s povezanim stranama čine transakcije s Republikom Hrvatskom, 100%-tnim vlasnikom Banke i državnim trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske (51% i više).

Sve iskazane transakcije obavljene su po uobičajenim/redovnim uvjetima Banke.

Na dan 31. prosinca 2008. i 31. prosinca 2007. godine, stanja koja proizlaze iz transakcija s povezanim stranama, uključujući ključne članove rukovodstva, obuhvaćaju sljedeće:

a) Transakcije s povezanim stranama

	Izloženost	Obveze	Prihodi	Rashodi	Izloženost	Obveze	Prihodi	Rashodi
	2008.	2008.	2008.	2008.	2007.	2007.	2007.	2007.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Vlasnik	415.442	282.140	53.638	-	621.099	517.398	47.025	-
Državni fondovi, izvršna tijela i agencije	254.709	93.362	22.151	-	357.091	65.703	26.810	-
Državna trgovačka društva	3.184.455	61.854	229.707	-	3.942.136	209.388	168.709	-
Pridružena društva	21	-	157	-	24	-	29.522	-
Ključni članovi rukovodstva	1.604	-	57	3	1.322	-	64	-
Ukupno	3.856.231	437.356	305.710	3	4.921.672	792.489	272.130	-

Izloženost sadrži kredite ostalim korisnicima, imovinu koja se drži do dospelja, imovinu raspoloživu za prodaju, ostalu imovinu i izvanbilačnu izloženost koja se odnosi na izdane garancije i akreditive.

Obveze sadrže obveze po depozitima te ostale obveze.

Prihodi sadrže prihode od kamata, naknada te prihode od ukidanja umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

Rashodi sadrže gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

Rashodi vezani uz ključne članove rukovodstva ne uključuju plaće koje su sadržane u bilješci 26.c). Ključni članovi rukovodstva su članovi Uprave i direktori.

b) Primljeni instrumenti osiguranja

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Republika Hrvatska	3.113.346	3.735.647
Državne agencije	303.946	214.048
Ukupno	3.417.292	3.949.695

26. Transakcije s povezanim stranama (nastavak)**b) Priljeni instrumenti osiguranja (nastavak)**

Priljeni instrumenti osiguranja odnose se na prvorazredne instrumente osiguranja zaprimljene u svrhu osiguranja plasmana Banke, a čine ih: jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo HAMAG-a, polica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika te zakonska jamstva u slučaju kada za obveze klijenta zakonskim aktima jamči Republika Hrvatska ili druga državna tijela.

c) Plaće ključnih članova rukovodstva

Plaće uključuju redovan rad, godišnji odmor, državni praznik, plaćeni dopust, naknadu plaće za vrijeme bolovanja, minuli rad. Iznos plaće u 2008. godini iznosi 5.760 tisuća kuna (2007. godine: 6.260 tisuća kuna).

Nagrade za rad članovima Nadzornog odbora iznosile su za 2008. godinu 370 tisuća kuna (2007. godine: 399 tisuća kuna) i odnose se na člana Nadzornog odbora HBOR-a koji ima pravo na naknadu i članove nadzornih odbora u pridruženim društvima koje imenuje HBOR.

27. Upravljanje rizicima**27.1. Uvod**

Temeljem Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja.

Banka u procesu upravljanja rizicima kontinuirano obavlja mjerenje, procjenu i upravljanje svim rizicima kojima je u poslovanju izložena. Kriterij, način i postupci mjerenja i procjene upravljanja rizicima propisani su općim aktima Banke. U svakodnevnom poslovanju Banka upravlja kreditnim, tržišnim i operativnim rizicima putem politika, procedura, limita, odbora te kontrola.

Struktura upravljanja rizicima

Nadzorni odbor odgovoran je za nadgledanje primjerenosti i učinkovitosti procesa upravljanja rizicima u Banci.

Uprava Banke odgovorna je za uspostavljanje i provođenje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Donosi akte, procedure i upute kojima se reguliraju sva područja poslovanja. Za ostvarenje svoje funkcije reguliranja područja upravljanja rizicima Uprava je delegirala svoja ovlaštenja na dva odbora.

Odbori za upravljanje rizicima:

- **Odbor za upravljanje aktivom i pasivom** - upravlja tržišnim rizicima (rizik likvidnosti, kamatni rizik i valutni rizik) u okviru propisanih politika i procedura upravljanja aktivom i pasivom,
- **Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika** - upravlja kreditnim rizikom u okviru limita utvrđenih Kreditnim politikama, Procedurama upravljanja kreditnim rizikom i ostalim internim aktima koji obuhvaćaju problematiku vezanu uz kreditni rizik.

Organizacijska jedinica Upravljanje rizicima

Banka je formirala funkcionalno i organizacijski odvojenu organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Upravljanje rizicima odgovorno je za identifikaciju, procjenu, mjerenje, nadzor i kontrolu svih rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena. Svoju funkciju Upravljanje rizicima ostvaruje procjenom i mjerenjem izloženosti Banke kreditnim i nekreditnim rizicima, razvojem procedura i metodologija vezanih za rizike, predlaganjem limita izloženosti, ocjenjivanjem kvalitete kreditnog portfelja, izvješćivanjem Uprave i odbora o rizicima i sl.

Strategija upravljanja rizicima je usmjerena na pripremu za primjenu naprednih metoda izračuna kapitalnih zahtjeva za rizike prema preporukama „Basela II“, za svako područje rizika zasebno, uvažavajući preporuke i podzakonske akte Hrvatske narodne banke te dobre bankarske prakse.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.1. Uvod (nastavak)

Kontrola i revizija

Kontrola i revizija organizirana je kao posebna organizacijska jedinica, funkcionalno i organizacijski neovisna o aktivnostima koje revidira i drugim organizacijskim dijelovima HBOR-a. Kontrola i revizija odgovorna je za svoj rad Nadzornom odboru, Upravi i Revizorskom odboru. Kontrola i revizija provjerava primjenu i djelotvornost procedura i metodologija za upravljanje rizicima. Svoju funkciju ostvaruje provjerom sustava upravljanja rizicima sukladno načelima stabilnog poslovanja, uključujući upravljanje resursima informacijske tehnologije i drugih pridruženih tehnologija.

Mjerenje rizika i sustavi izvješćivanja

Za mjerenje i praćenje rizika Banka koristi različite metode mjerenja bazirane na povijesnim podacima, planovima poslovanja, tržišnim uvjetima i specifičnostima Banke kao posebne financijske institucije. Za praćenje i kontrolu rizika utvrđen je sustav limita za upravljanje kreditnim rizikom i tržišnim rizicima.

Dnevno se prati likvidnost i otvorenost devizne pozicije o čemu se izrađuju izvješća koja se dostavljaju članovima Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Banka kroz analize scenarija i analize osjetljivosti provodi praćenje tržišnih rizika.

Mjesečno Odbor za procjenu i mjerenje kreditnih rizika utvrđuje rizičnost kreditnog portfelja i prati primjerenost visine rezervacija. Na polugodišnjoj razini izrađuje se analiza rizičnosti kreditnog portfelja te se o tome izvješćuje Uprava. Velike izloženosti prate se kroz kvartalno izvješća o čemu se pored Uprave izvješćuje i Nadzorni odbor. Limiti upravljanja kreditnim rizikom određuju se kvartalno o čemu se obavještava Uprava i organizacijske jedinice u kojima rizik nastaje i koje ga prate. Kvartalno se izrađuju izvještaji o adekvatnosti kapitala te razna izvješća za praćenje izloženosti riziku. Razvijaju se sustavi pro-aktivnog upravljanja rizicima radi smanjenja potencijalnih budućih rizika. Izrađuju se izvješća o naplati rizičnih plasmana te poduzetim radnjama pojačanog praćenja i naplate potraživanja od klijenata u poteškoćama i o tome se kvartalno izvješćuje Uprava. Godišnje se izrađuju izvješća o praćenjima klijenata na temelju analiza financijskih izvješća te izvješća o promjenama rizičnih skupina i poduzetim aktivnostima u slučaju pogoršanja kreditne sposobnosti klijenta.

U izradi izvješća Banka se oslanja na povijesne podatke, njihovu statistiku i redovito provjerava propisane kvantitativne metode procjene i mjerenja.

Ublažavanje rizika

Banka kao posebna financijska institucija nije profitno orijentirana te se ne bavi trgovanjem derivatima. Derivate može koristiti samo u svrhu zaštite svojih pozicija.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik

Pod kreditnim rizikom podrazumijeva se gubitak do kojeg dolazi uslijed potpunog ili djelomičnog neispunjenja, odnosno nepravovremenog ispunjenja financijske obveze po dospelju od strane klijenta.

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika i propisanih procedura rada u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja na rizik.

Uprava Banke vodi konzervativnu politiku upravljanja kreditnim rizikom. Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike Banke i bitan je činitelj njezine strategije poslovanja, zbog čega je ovo područje regulirano posebnim aktom - Procedurama upravljanja kreditnim rizikom, koje se primjenjuju na sve faze procesa (od razvoja novih bankarskih proizvoda, odnosno od zahtjeva za kredit do njegove konačne otplate).

Procedure upravljanja kreditnim rizikom su sveobuhvatan dokument koji obuhvaća zasebne metodologije, namijenjene ocjeni različitih ciljanih skupina klijenata:

- Metodologije za ocjenu kreditnog rizika koje obuhvaćaju Metodologije za ocjenu instrumenata osiguranja,
- Metodologiju kreditnog bodovanja,
- Metodologiju za ocjenu i odabir banaka,
- Metodologiju za ocjenu i odabir inozemnih banaka.

U slučaju izravnog kreditiranja, Banka se za određivanje izloženosti kreditnom riziku koristi Metodologijom za ocjenu kreditnog rizika (za kredite iznad 700.000 kuna) ili Metodologijom kreditnog bodovanja (za kredite ispod 700.000 kuna). Metodologija kreditnog bodovanja razvijena je u suradnji s USAID-om i time je unaprijeđena procjena i mjerenje rizika kredita koji pripadaju „malom portfelju“, a sadrži tri modela bodovanja: plasmana do 200.000 kuna, plasmana od 200.000 do 700.000 kuna trgovačkim društvima i plasmana od 200.000 do 700.000 svim ostalim poduzetnicima.

Banka kontrolira rizik povezanih osoba pri samom odobravanju kredita pri čemu se od klijenta zahtjeva navođenje povezanih osoba. Prikupljene informacije se provjeravaju i utvrđuje se tip međusobne povezanosti, kao i postojanje utjecaja poboljšanja ili pogoršanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe na gospodarsko i financijsko stanje druge povezane osobe.

Odvojeni su poslovi subjektivne i objektivne analize klijenata te uvedeni sustavi kontrola u procedure. Banka kao razvojna financijska institucija podupire rast i razvoj hrvatskog gospodarstva kroz investicijsku izgradnju. Iz tog razloga klijenti se najčešće javljaju Banci sa zahtjevima za kreditno praćenje razvojnih investicijskih projekata. Kako bi se rizik sveo na najmanju mjeru i što objektivnije procijenilo koji projekti su ekonomski održivi te osiguravaju povrat uloženog, Banka stalno unapređuje postojeća organizacijsko-tehnološka rješenja, izvještaje i akte te daje prijedloge novih organizacijskih propisa i provedbenih uputa.

Stalnim praćenjem i ocjenjivanjem poslovanja klijenata nastoje se pravovremeno uočiti poteškoće u njihovom poslovanju. Kod klijenata koji su suočeni s problemima Banka pronalazi primjerene načine naplate potraživanja sagledavajući mogućnosti novih uvjeta otplate potraživanja s ciljem nastavka proizvodnog procesa i povećanja

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)**

zapošljavanja. Posebno se uočavaju i prate uzroci loših plasmana te se postupci za njihovu prevenciju ugrađuju u procedure rada u svrhu smanjenja udjela rizičnih plasmana Banke.

Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku

Tabela u nastavku prikazuje najveću izloženost kreditnom riziku u bruto iznosu prema pozicijama bilance i garancija i preuzetih obveza, prije uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja:

	Bruto najveća izloženost 2008.	Bruto najveća izloženost 2007.
	000 kuna	000 kuna
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.017	24.656
Depoziti kod drugih banaka	804.537	584.630
Kreditni bankama	11.987.708	10.523.533
Kreditni ostalim korisnicima	5.648.101	5.932.731
Imovina koja se drži do dospelosti	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	164.913	191.220
Ostala aktiva	8.030	5.186
Ukupno	18.627.306	17.301.117
Garancije i preuzete obveze		
Izdane garancije u kunama	513	683
Izdane garancije u devizama	1.652.182	2.180.479
Izdane mjenice	40.771	30.794
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	85.954
Preuzete obveze po kreditima	1.047.652	1.715.856
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	29.298	29.301
Ukupno	2.798.270	4.043.067
Ukupna izloženost kreditnom riziku	21.425.576	21.344.184

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)**

Banka kroz razvojne programe kreditiranja obuhvaća područje cijele Republike Hrvatske s naglaskom na područja posebne državne skrbi. Kreditni rizik je rasprostranjen po geografskim područjima te kreditnim programima razvoja. Razvojem novih kreditnih programa (proizvoda) Banka vodi računa o koncentraciji kreditnog rizika u cilju ravnomjernog razvitka svih područja Republike Hrvatske.

Kreditiranjem različitih grana djelatnosti uz poticanje proizvodnje i razvoja s ciljem razvoja hrvatske privrede Banka stvara bolju bazu za povrate kredita i smanjenje rizika.

Najveća kreditna izloženost prema jednom dužniku na 31. prosinca 2008. godine iznosi 1.467.850 tisuća kuna (31. prosinca 2007. godine: 1.369.484 tisuća kuna), a radi se o dužniku razvrstanome u rizičnu skupinu A odnosno prvoklasnom dužniku. Politika instrumenata osiguranja dana je u bilješci 27.2. u nastavku.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija aktive i garancija i preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, prije uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja:

2008. godina	Republika Hrvatska	Zemlje Europske unije	Ostale zemlje	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA				
Novčana sredstva i računi kod banaka	10.007	1.834	2.176	14.017
Depoziti kod drugih banaka	150.323	601.663	52.551	804.537
Kreditni bankama	11.956.698	-	31.010	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	5.483.671	-	164.430	5.648.101
Imovina koja se drži do dospeljeća	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	152.133	12.780	-	164.913
Ostala aktiva	8.027	3	-	8.030
Ukupno	17.760.859	616.280	250.167	18.627.306
GARANCIJE I PREUZETE OBVEZE				
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513
Izdane garancije u devizama	1.652.182	-	-	1.652.182
Izdane mjenice	-	40.771	-	40.771
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	-	-	27.854
Preuzete obveze po kreditima	951.195	-	96.457	1.047.652
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	-	29.298	-	29.298
Ukupno	2.631.744	70.069	96.457	2.798.270
Ukupna izloženost kreditnom riziku	20.392.603	686.349	346.624	21.425.576

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija aktive i garancija i preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, prije uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja (nastavak):

2007. godina	Republika Hrvatska	Zemlje Europske unije	Ostale zemlje	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA				
Novčana sredstva i računi kod banaka	8.314	1.975	14.367	24.656
Depoziti kod drugih banaka	95.059	489.571	-	584.630
Kreditni bankama	10.483.266	-	40.267	10.523.533
Kreditni ostalim korisnicima	5.835.953	-	96.778	5.932.731
Imovina koja se drži do dospeljeća	39.161	-	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	178.876	12.344	-	191.220
Ostala aktiva	5.183	3	-	5.186
Ukupno	16.645.812	503.893	151.412	17.301.117
GARANCIJE I PREUZETE OBVEZE				
Izdane garancije u kunama	683	-	-	683
Izdane garancije u devizama	2.180.479	-	-	2.180.479
Izdane mjenice	-	30.794	-	30.794
Otvoreni akreditivi u devizama	85.954	-	-	85.954
Preuzete obveze po kreditima	1.545.420	-	170.436	1.715.856
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	-	29.301	-	29.301
Ukupno	3.812.536	60.095	170.436	4.043.067
Ukupna izloženost kreditnom riziku	20.458.348	563.988	321.848	21.344.184

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)**

Koncentracija aktive i garancija i preuzetih obveza prema djelatnostima, prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja:

	Bruto najveća izloženost	Neto najveća izloženost	Bruto najveća izloženost	Neto najveća izloženost
	2008.	2008.	2007.	2007.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Financijsko posredovanje	13.481.454	332	12.138.610	39.715
Brodogradnja	1.856.788	116.558	2.635.806	276.746
Turizam	1.021.895	61.405	996.974	33.321
Vodoopskrba, opskrba električnom energijom i ostala infrastruktura	1.722.559	1.278.183	1.895.873	1.412.621
Poljoprivreda i prehrambena industrija	694.640	135.082	631.742	164.922
Ostala industrija	434.871	47.590	475.587	47.895
Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	336.304	18.045	316.508	37.036
Građevinarstvo	347.825	214.806	445.590	252.846
Industrija kože i tekstila	76.788	13.866	86.323	15.391
Zdravstvo	21.889	14	19.244	-
Prijevoz, skladištenje i veze	795.023	15.113	956.215	16.543
Ostalo	635.540	499.859	745.712	597.719
Ukupna izloženost kreditnom riziku	21.425.576	2.400.853	21.344.184	2.894.755

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)**

Fer vrijednost instrumenata osiguranja u 2008. godini iznosi 19.024.723 tisuća kuna (2007. godine: 18.449.429 tisuća kuna), međutim, u ukupnoj neto najvećoj izloženosti u 2008. godini iznos kreditnog rizika od 1.848.019 tisuća kuna (2007. godine: 2.243.895 tisuća kuna) nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 454.991 tisuća kuna (2007. godine: 649.032 tisuća kuna), jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 157.192 tisuća kuna (2007. godine: 131.329 tisuća kuna), državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 250.087 tisuća kuna (2007. godine: 320.120 tisuća kuna), Republičkog fonda u iznosu od 4.123 tisuća kuna (2007. godine: 7.698 tisuća kuna), obveznica RH u iznosu od 151.971 tisuća kuna (2007. godine: 164.118 tisuća kuna), korporativnih obveznica u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 14.620 tisuća kuna) i obveznica državne agencije u iznosu od 0 tisuća kuna (2007. godine: 39.161 tisuća kuna). Osim toga, iznos od 829.655 tisuća kuna (2007. godine: 917.817 tisuća kuna) odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (51%).

Dio plasmana koji imaju iskazanu neto izloženost odnosi se na plasmane koji su privremeno djelomično pokriveni instrumentima osiguranja te je daljnje plasiranje po odobrenom plasmanu obustavljeno sve do pribavljanja instrumenata osiguranja potrebnih za udovoljavanje potrebnog omjera vrijednosti predmeta osiguranja i plasmana.

Djelatnost financijskog posredovanja najvećim dijelom uključuje poslovne banke a način poslovanja i kvaliteta osiguranja plasmana putem poslovnih banaka opisana je u bilješci 27.2. u nastavku pod nazivom Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)**

Izloženost kreditnom riziku prema internom kreditnom rejtingu:

Interni kreditni rejting	Stopa povijesnog kašnjenja (%)		Ukupno 2008. 000 kuna	Ukupno 2007. 000 kuna
	2008.	2007.		
A	0,75 %	0,82 %	19.064.951	19.213.293
B	7,54 %	7,24 %	2.360.625	2.130.697
C	60,66 %	55,11 %	-	194
Ukupno			21.425.576	21.344.184

Interna metodologija nije usporediva s metodologijom rejting agencija te se iskazani interni kreditni rejting ne može uspoređivati s rejtingom svjetski priznatih rejting agencija.

Interna metodologija procjene kreditnog rizika

Za ocjenu različitih ciljnih skupina klijenata Banka ima propisane interne metodologije. One predstavljaju podlogu za donošenje odluke o odobrenju kredita, garancija i akreditiva s odgođenim polaganjem pokrića te za određivanje iznosa rezervacija potrebnih za pokriće potencijalnih gubitaka.

Metodologija za ocjenu kreditnog rejtinga primjenjuje se za ocjenu kreditnog rizika kod izravnog kreditiranja trgovačkih društava iznad 700.000 kuna. Sadrži dva glavna područja ocjene: ocjenu klijenta i ocjenu projekta/investicije te sintezu ove dvije ocjene. Sva područja ocjene se sastoje od tri osnovna dijela: financijske, nefinancijske analize i ispravka ocjene putem valutno induciranog kreditnog rizika (VIKR). Klijenti se svrstavaju u 10 rangova ovisno o bodovima prikupljenim po kriteriju kreditne sposobnosti klijenta, ocjeni projekta i izloženosti VIKR-u.

Metodologije kreditnog bodovanja primjenjuju se prilikom ocjene kreditnog rizika za sve izravne plasmane manje od 700.000 kuna, po kojima je Banka izložena kreditnom riziku. Kreditno bodovanje je proces kojim se prethodno definirani subjektivni i objektivni kriteriji klijenta kvantificiraju. Konačni rezultat bodovanja određuje da li je klijent prihvatljiv za kreditiranje. Kvaliteta i vrijednost instrumenata osiguranja plasmana sastavni su dio postupka kreditnog bodovanja. Metodologija za ocjenu i odabir banaka i Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka primjenjuju se za ocjenu domaćih i inozemnih banaka. Metodologije obuhvaćaju procjenu financijskog rizika (kvantitativna ocjena), procjenu poslovnog rizika analiziranih banaka (kvalitativna ocjena) te procjenu reputacijskog rizika.

Rezultat primjene metodologije za ocjenjivanje banaka je interni rejting banke koji se potom pretvara u ocjenu rizika.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)****Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja**

Rezervacije za identificirane gubitke Banka formira u skladu s odredbama i propisima HNB-a te vlastitim procedurama i metodologijama. Formiranje rezervacija u nadležnosti je Odbora za procjenu i mjerenje kreditnog rizika.

Formiranje rezervi na pojedinačnoj osnovi

Formiranje rezervi na pojedinačnoj osnovi predstavlja umanjenje vrijednosti djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana (rizične skupine „B“ i „C“). Na pojedinačnoj osnovi raspoređivanje dužnika u rizične skupine obavlja se po objektivnom i subjektivnom kriteriju te kvaliteti instrumenata osiguranja. Po objektivnom kriteriju, potraživanja se raspoređuju prema dužnikovoj urednosti podmirivanja obveza o roku dospijanja. Iznimno, potraživanja od dužnika koji pripadaju portfelju malih kredita raspoređuju se samo prema objektivnom kriteriju. Po subjektivnom kriteriju potraživanja se raspoređuju prema kreditnoj sposobnosti dužnika koja se procjenjuje na osnovi: karaktera dužnika (status, ekonomsko-financijske i osobne značajke), kapitala dužnika, likvidnosti i profitabilnosti, imovinske snage dužnika te općih uvjeta poslovanja i perspektive njegove djelatnosti. Banka ne utvrđuje sadašnju vrijednost očekivanih budućih novčanih tijekova po djelomično nadoknadivim plasmanima ako je rok u kojem se očekuje priljev kraći od jedne godine računajući od datuma izrade izvještaja.

Formiranje rezervi na skupnoj osnovi

Rezerve na skupnoj osnovi formiraju se za potpuno nadoknadive plasmane ili plasmane i potencijalne obveze razvrstane u rizičnu skupinu „A“. Raspoređivanje dužnika unutar rizične skupine obavlja se po kriteriju kreditne sposobnosti, rizičnosti gospodarske djelatnosti, geografskog područja, vrsti i valutnoj usklađenosti dužnika. Plasmani koji su osigurani 80% i više prvorazrednim instrumentom osiguranja razvrstavaju se u rizičnu skupinu „A“.

Uprava HBOR-a smatra da su politika i procedura formiranja rezervacija adekvatne te da osiguravaju formiranje dostatnih rezervi za potencijalne gubitke.

Restrukturiranje kredita

U 2008. godini obavljeno je restrukturiranje kredita u bruto iznosu od 116.338 tisuća kuna, prije umanjenja za rezerviranja (2007. godine: 24.022 tisuće kuna) odnosno u neto iznosu od 63.679 tisuća kuna, nakon umanjenja za rezerviranja (2007. godine: 606 tisuća kuna).

Na restrukturiranje kredita plasiranih preko poslovnih banaka, koje snose rizik povrata kredita, odnosi se 34% prije umanjenja za rezerviranja (2007. godine: 0%) odnosno 60% nakon umanjenja za rezerviranja (2007. godine: 10%).

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema internom sistemu kreditnog rejtinga:

2008. godina	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA								
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.017	-	-	14.017	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	804.537	-	-	804.537	-	-	-	-
Kreditni bankama	11.236.569	751.139	-	11.987.708	-	332	-	332
Kreditni ostalim korisnicima	4.465.649	1.182.452	-	5.648.101	1.731.726	131.373	-	1.863.099
Imovina koja se drži do dospijanja	-	-	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	164.913	-	-	164.913	151.971	-	-	151.971
Ostala aktiva	8.013	17	-	8.030	761	17	-	778
Ukupno	16.693.698	1.933.608	-	18.627.306	1.884.458	131.722	-	2.016.180
Garancije i preuzete obveze								
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513	-	-	-	-
Izdane garancije u devizama	1.460.980	191.202	-	1.652.182	3.417	191.202	-	194.619
Izdane mjenice	40.771	-	-	40.771	-	-	-	-
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	-	-	27.854	-	-	-	-
Preuzete obveze po kreditima	811.837	235.815	-	1.047.652	127.904	62.150	-	190.054
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	29.298	-	-	29.298	-	-	-	-
Ukupno	2.371.253	427.017	-	2.798.270	131.321	253.352	-	384.673
Ukupna izloženost kreditnom riziku	19.064.951	2.360.625	-	21.425.576	2.015.779	385.074	-	2.400.853

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti iznos kredita ostalim korisnicima od 1.696.019 tisuća kuna nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 454.991 tisuća kuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 157.192 tisuća kuna, državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 250.087 tisuća kuna te republičkog fonda u iznosu od 4.094 tisuća kuna. Dodatno, iznos od 829.655 tisuća kuna odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (51%).

Iznos imovine raspoložive za prodaju nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se odnosi na obveznice Republike Hrvatske u iznosu od 151.971 tisuća kuna.

Ostala aktiva u iznosu od 528 tisuća kuna nije pokrivena uobičajenim instrumentima osiguranja ali se odnosi na potraživanja od republičkih fondova.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema internom sistemu kreditnog rejtinga (nastavak):

2007. godina	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA								
Novčana sredstva i računi kod banaka	24.656	-	-	24.656	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	584.630	-	-	584.630	-	-	-	-
Kreditni bankama	9.928.561	594.972	-	10.523.533	-	554	-	554
Kreditni ostalim korisnicima	5.045.666	886.871	194	5.932.731	2.057.321	91.384	194	2.148.899
Imovina koja se drži do dospijanja	39.161	-	-	39.161	39.161	-	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	191.220	-	-	191.220	178.738	-	-	178.738
Ostala aktiva	5.159	27	-	5.186	1.166	27	-	1.193
Ukupno	15.819.053	1.481.870	194	17.301.117	2.276.386	91.965	194	2.368.545
Garancije i preuzete obveze								
Izdane garancije u kunama	683	-	-	683	-	-	-	-
Izdane garancije u devizama	1.861.513	318.966	-	2.180.479	100	221.497	-	221.597
Izdane mjenice	30.794	-	-	30.794	-	-	-	-
Otvoreni akreditivi u devizama	83.341	2.613	-	85.954	-	2.613	-	2.613
Preuzete obveze po kreditima	1.388.608	327.248	-	1.715.856	163.775	138.225	-	302.000
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	29.301	-	-	29.301	-	-	-	-
Ukupno	3.394.240	648.827	-	4.043.067	163.875	362.335	-	526.210
Ukupna izloženost kreditnom riziku	19.213.293	2.130.697	194	21.344.184	2.440.261	454.300	194	2.894.755

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti iznos kredita ostalim korisnicima od 2.025.996 tisuća kuna nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 649.032 tisuća kuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 131.329 tisuća kuna, državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 320.120 tisuća kuna te republičkog fonda u iznosu od 7.698 tisuća kuna. Dodatno, iznos od 917.817 tisuća kuna odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (51%).

Iznos imovine koja se drži do dospijanja nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se u cijelosti odnosi na obveznice državne agencije.

Iznos imovine raspoložive za prodaju nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se odnosi na obveznice Republike Hrvatske u iznosu od 164.118 tisuća kuna i korporativne obveznice u iznosu od 14.620 tisuća kuna.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema internom sistemu kreditnog rejtinga:

2008. godina	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA				
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.017	-	-	14.017
Depoziti kod drugih banaka	804.537	-	-	804.537
Kreditni bankama	11.201.603	34.966	751.139	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	4.434.564	31.085	1.182.452	5.648.101
Imovina koja se drži do dospelosti	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	164.913	-	-	164.913
Ostala aktiva	7.981	32	17	8.030
Ukupno	16.627.615	66.083	1.933.608	18.627.306
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513
Izdane garancije u devizama	1.460.980	-	191.202	1.652.182
Izdane mjenice	40.771	-	-	40.771
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	-	-	27.854
Preuzete obveze po kreditima	811.837	-	235.815	1.047.652
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	29.298	-	-	29.298
Ukupno	2.371.253	-	427.017	2.798.270
Ukupna izloženost kreditnom riziku	18.998.868	66.083	2.360.625	21.425.576

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema internom sistemu kreditnog rejtinga (nastavak):

2007. godina	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA				
Novčana sredstva i računi kod banaka	24.656	-	-	24.656
Depoziti kod drugih banaka	584.630	-	-	584.630
Kreditni bankama	9.868.816	59.745	594.972	10.523.533
Kreditni ostalim korisnicima	4.953.860	91.806	887.065	5.932.731
Imovina koja se drži do dospelosti	39.161	-	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	191.220	-	-	191.220
Ostala aktiva	5.158	1	27	5.186
Ukupno	15.667.501	151.552	1.482.064	17.301.117
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	683	-	-	683
Izdane garancije u devizama	1.861.513	-	318.966	2.180.479
Izdane mjenice	30.794	-	-	30.794
Otvoreni akreditivi u devizama	83.341	-	2.613	85.954
Preuzete obveze po kreditima	1.388.608	-	327.248	1.715.856
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	29.301	-	-	29.301
Ukupno	3.394.240	-	648.827	4.043.067
Ukupna izloženost kreditnom riziku	19.061.741	151.552	2.130.891	21.344.184

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)**

Analiza starosne strukture dospjelih i neumanjenih kreditnih plasmana prema vrsti financijske imovine:

	Do 2 dana 2008.	3 do 45 dana 2008.	46 do 90 dana 2008.	Preko 90 dana 2008.	Ukupno 2008.	Do 2 dana 2007.	3 do 45 dana 2007.	46 do 90 dana 2007.	Preko 90 dana 2007.	Ukupno 2007.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA										
Kreditni bankama	24.806	10.073	81	6	34.966	29.894	29.661	46	144	59.745
Kreditni ostalim korisnicima	28.214	374	84	2.413	31.085	90.747	753	122	184	91.806
Ostala aktiva	-	30	1	1	32	-	1	-	-	1
Ukupno	53.020	10.477	166	2.420	66.083	120.641	30.415	168	328	151.552

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita bankama u 2008. godini iznos od 14.850 tisuća kuna ili 42% odnosi se na odobrene neprovedene prolongate po okvirnim ugovorima po programu kreditiranja izvoza. Od tog iznosa 10.050 tisuća kuna, odnosno 68%, provedeno je u siječnju 2009. godine.

Potraživanje s kašnjenjem od 3 do 45 dana u iznosu od 10.000 tisuća kuna je gotovo u cijelosti, odnosno 99% podmireno 12. siječnja 2009. godine.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita ostalim korisnicima u 2008. godini iznos od 28.214 tisuća kuna ili 91% odnosi se na kašnjenja do dva dana, dok je iznos ovih potraživanja od 19.933 tisuća kuna ili 64% pokriven jamstvima Republike Hrvatske.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita bankama u 2007. godini iznos od 28.660 tisuća kuna ili 48% odnosi se na odobrene neprovedene prolongate po okvirnim ugovorima po programu kreditiranja izvoza.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita ostalim korisnicima u 2007. godini iznos od 90.747 tisuća kuna ili 99% odnosi se na kašnjenja do dva dana. Iznos ovih potraživanja od 41.412 tisuća kuna ili 45% pokriven je jamstvima Republike Hrvatske, a iznos potraživanja od 45.843 tisuća kuna ili 50% iskazanih potraživanja naplaćen je do 16. siječnja 2008. godine.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti**

Instrumenti osiguranja plasmana Banke su:

1. obvezni (mjenice i zadužnice),
2. uobičajeni (nekretnine, brodovi, zrakoplovi, bankarska garancija, jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, garancija HAMAG-a, policica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika), te
3. ostali instrumenti osiguranja (pokretna imovina, mjenice ili jamstva drugih trgovačkih društva solidnog boniteta, prijenos vlasništva ili zalag dionica odnosno udjela trgovačkog društva, pljenidba novčanih potraživanja odnosno cesija naplativih potraživanja, pljenidba depozita, vinkuliranje police osiguranja imovine i/ili osoba, zalag na žigu ili robnoj marki i sl.).

Svi plasmani Banke moraju biti osigurani obveznim instrumentima osiguranja. Banka provodi osiguranje plasmana prijenosom vlasništva ili zasnivanjem hipoteke (nadhipoteke) na nekretni/pokretni.

Uobičajeni i ostali instrumenti osiguranja razvrstani su prema kvaliteti u pet skupina. Ocjena instrumenata osiguranja temelji se na njihovoj kvaliteti koja se utvrđuje na bazi njihove tržišne unovčivosti, dokumentiranosti i mogućnosti nadzora od strane Banke te mogućnosti prisilne naplate. Ocjenuju se samo prihvatljivi, dok šestu skupinu čine neprihvatljivi instrumenti osiguranja.

Pri donošenju odluke o odobrenju kredita slaba se kreditna sposobnost ne može zamijeniti kvalitetom instrumenata osiguranja, osim u slučajevima osiguranja prvorazrednim instrumentima osiguranja: jamstvom Republike Hrvatske, jamstvom lokalne/područne (regionalne) samouprave (JLS), garancijom HAMAG-a, policom osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika, garancijom banaka s prvoklasnim rejtingom i kada za obveze klijenta zakonskim aktima jamče Republika Hrvatska, JLS ili druga državna tijela.

Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika i smanjenja troškova poslovanja, a sukladno Zakonu o HBOR-u, dio svojih plasmana Banka odobrava putem poslovnih banaka. Za osiguranje plasmana odobrenih krajnjim korisnicima putem poslovnih banaka Banka uzima obavezne instrumente osiguranja od poslovnih banaka. Poslovna banka ih je dužna deponirati temeljem Ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji, a ne za svaki pojedinačni plasman krajnjem korisniku zaključen temeljem tog Ugovora. U svakom pojedinačnom ugovoru o plasmanu za krajnjeg korisnika ugovara se pravo korištenja obaveznih instrumenata osiguranja deponiranih uz Ugovor o međusobnoj poslovnoj suradnji. Obzirom da poslovna banka snosi rizik povrata plasmana krajnjeg korisnika ostavljena joj je mogućnost ugovaranja dostatnih instrumenata osiguranja od krajnjeg korisnika kredita.

Kod odobrenja kredita iznad 700.000 kuna putem poslovnih banaka, ovisno o internom rejtingu banke, zasniva se i nadhipoteka. Tada poslovna banka prenosi vlasništvo na predmetu osiguranja u svoju korist, uz zasnivanje založnog prava u korist Banke ili zasniva hipoteku na predmetu osiguranja u svoju korist, uz nadhipoteku u korist Banke.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti (nastavak)****Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka (nastavak)**

Potpisom Ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji ugovara se prijenos tražbina poslovne banke iz ugovora o kreditu s krajnjim korisnikom kredita na HBOR. Ugovorom poslovna banka ovlašćuje HBOR da može jednostranom pisanom izjavom obavijestiti poslovnu banku da, u slučaju nelikvidnosti poslovne banke ili prijetjećeg stečaja, neurednog ispunjavanja, odnosno neispunjavanja obveza iz ugovora o međubankarskom kreditu te otvaranja stečaja ili redovne likvidacije poslovne banke, nastupa ustupanje potraživanja prema krajnjem korisniku s poslovne banke na HBOR s učinkom cesije umjesto ispunjenja.

Također, poslovna banka ovlašćuje HBOR da se temeljem ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji i navedene izjave može bez ikakve njezine daljnje suglasnosti ili odobrenja upisati u sve javne registre, knjige i upisnike umjesto poslovne banke na mjesto vjerovnika po provedenim osiguranjima za ustupljene tražbine te u svim drugim postupcima stupiti na mjesto vjerovnika.

Od trenutka ustupanja, krajnji korisnik kredita je u obvezi sva plaćanja po ustupljenoj tražbini izvršavati izravno HBOR-u. Ako u tom slučaju poslovna banka eventualno primi neke uplate na ime naplate ustupljenog potraživanja, obvezna je sve što primi bez odgode proslijediti HBOR-u.

Osiguranje plasmana izravnih kredita

Svi izravni plasmani uglavnom su osigurani hipotekom na nekretninama te, ako je to moguće, kao osiguranje od kreditnog rizika Banka pribavlja garanciju Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, jamstvo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, jamstvo Republike Hrvatske i slično.

Banka je ovlaštena izvršiti reviziju procjene vrijednosti i tako utvrđena procjena se smatra konačnom vrijednosti instrumenta osiguranja.

Ovisno o vrsti instrumenta osiguranja, kreditnom programu, općim uvjetima osiguranja ili odluci nadležnog tijela, Banka je odredila potreban omjer plasmana i osiguranja.

Za nekretnine je potreban odnos iznosa plasmana i procijenjene prometne vrijednosti nekretnine u omjeru 1:1,5, osim kod ulaganja na područjima posebne državne skrbi gdje je taj omjer 1:1,3. Za pokretnine je potreban omjer iznosa plasmana i procijenjene prometne vrijednosti pokretnine 1:2.

Osiguranom svotom police osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika mora biti pokriveno (osigurano) najmanje 80% glavnice plasmana HBOR-a.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.2. Kreditni rizik (nastavak)****Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti (nastavak)****Osiguranje plasmana izravnih kredita (nastavak)**

Banka kontinuirano prati vrijednost instrumenata osiguranja te ima formiranu posebnu organizacijsku jedinicu za:

- procjenu vrijednosti i verifikaciju već procijenjenih vrijednosti ponuđenih instrumenata osiguranja (nekretnine i pokretnine),
- tehničko-tehnološku analizu investicijskih projekata kao i
- nadzor nad korištenjem sredstava kredita u svrhu izvedbe investicijskog projekta.

U slučaju nemogućnosti naplate iz redovnog poslovanja Banka pokreće raspoložive instrumente osiguranja u svrhu naplate svojih potraživanja. To podrazumijeva pokretanje naplate iz obveznih instrumenata osiguranja, a zatim iz zaloga ili fiducije nad nekretninama ili pokretninama, uključujući preuzimanje istih u vlasništvo Banke sa svrhom smanjenja ili naplate potraživanja. Prezetu imovinu Banka ne koristi za svoje poslovne namjene.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.3. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti je rizik financijskog gubitka koji nastaje ako Banka nije u mogućnosti ispuniti sve svoje dospjele obveze.

Temeljna načela i principi upravljanja likvidnošću Banke utvrđeni su Procedurama upravljanja rizikom likvidnosti te odlukama Nadzornog odbora, Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka održava potreban nivo rezerve likvidnosti, kontinuirano prati tekuću likvidnost, osigurava dostatna kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza i za namjenske isplate po odobrenim kreditima. Trenutni višak raspoloživih sredstava plasira u brzo unovčive državne vrijednosne papire, kratkoročne kredite (domaćim bankama i državi) i depozite kod prvorazrednih domaćih i inozemnih banaka.

Banka održava likvidna sredstva u iznosu od najmanje 10% neto aktive.

Banka upravlja rizikom likvidnosti kroz praćenje dnevne, tjedne, mjesečne, kvartalne, godišnje i višegodišnje usklađenosti novčanih tijekova. Godišnje se donose planovi priljeva i odljeva za predstojeću godinu. Realizacija planova se prati mjesečno. Upravljanje kratkoročnom likvidnošću podrazumijeva praćenje i upravljanje dnevnom likvidnošću, planiranje likvidnosti za tekući i 4 naredna tjedna koje se provodi tjedno (prvi dan u tjednu).

Pod kratkoročnom likvidnošću prati se dnevna i petotjedna neusklađenost novčanog tijeka i poštivanje limita za upravljanje likvidnošću. Likvidna sredstva čine: gotovina i depoziti kod domaćih i inozemnih banaka, plasmani i krediti financijskim i državnim institucijama s rokom dospelja do 90 dana ili manje, brzo unovčive državne obveznice i utržive vrijednosnice te udjeli u novčanim investicijskim fondovima u državi.

Kod dugoročne likvidnosti Banka prati usklađenost izvora i plasmana prema njihovim dospeljima te mogućnost financiranja dugoročne aktive uz maksimalnu ročnu usklađenost s pasivom.

Praćenje rizika likvidnosti Banka provodi i kroz izradu analiza scenarija i analiza osjetljivosti. Scenarijima se obuhvaćaju slučajevi redovnog poslovanja i značajne promjene tržišnih uvjeta. Banka ima propisane limite upravljanja likvidnošću za rad s poslovnim bankama.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2008. i 31. prosinca 2007. godine analiziran je kroz preostalo razdoblje od dana Bilance u odnosu na ugovoreni datum dospelja kako slijedi:

2008. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.020	-	-	-	-	14.020
Depoziti kod drugih banaka	804.537	-	15.300	-	-	819.837
Kreditni bankama	782.573	1.138.133	2.761.663	2.203.677	5.101.662	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	259.587	125.613	582.884	1.469.578	3.210.439	5.648.101
Imovina koja se drži do dospelja	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	162.466	2.447	-	-	-	164.913
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	66.091	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	7.730	33.711	-	41.441
Ostala aktiva	8.735	600	267	1	-	9.603
Ukupna aktiva (1)	2.031.918	1.266.793	3.367.844	3.706.967	8.378.192	18.751.714
PASIVA						
Obveze po depozitima	417.963	20.762	292	-	-	439.017
Obveze po kreditima	-	78.471	1.378.765	2.275.934	1.286.951	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	172.518	146.489	2.483.861	3.065.813	5.868.681
Ostale obveze	181.322	84.522	166.437	338.655	369.119	1.140.055
Ukupna pasiva	599.285	356.273	1.691.983	5.098.450	4.721.883	12.467.874
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.723.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.378.526	1.378.526
Ostale rezerve	-	-	-	-	(5.754)	(5.754)
Neto dobit tekuće godine	-	-	-	-	174.906	174.906
Ukupni kapital bez garantnog fonda	-	-	-	-	6.271.417	6.271.417
Garantni fond	-	-	-	-	12.423	12.423
Ukupni kapital s garantnim fondom	-	-	-	-	6.283.840	6.283.840
Ukupna pasiva i ukupni kapital s garantnim fondom (2)	599.285	356.273	1.691.983	5.098.450	11.005.723	18.751.714
Neto iznos/pasiva (1) - (2)	1.432.633	910.520	1.675.861	(1.391.483)	(2.627.531)	-
Neto kumulativ aktiva/pasiva	1.432.633	2.343.153	4.019.014	2.627.531	-	-

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2008. i 31. prosinca 2007. godine analiziran je kroz preostalo razdoblje od dana Bilance u odnosu na ugovoreni datum dospijeca kako slijedi (nastavak):

2007. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod banaka	24.660	-	-	-	-	24.660
Depoziti kod drugih banaka	554.776	29.854	-	-	-	584.630
Kredit bankama*	830.887	1.033.000	1.748.564	1.964.865	4.946.217	10.523.533
Krediti ostalim korisnicima	160.258	277.666	735.920	1.462.302	3.296.585	5.932.731
Imovina koja se drži do dospijeca	-	340	38.821	-	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	188.619	2.601	-	-	-	191.220
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	49.052	49.052
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	16.806	28.716	4.745	50.267
Ostala aktiva	5.908	574	247	68	-	6.797
Ukupna aktiva (1)	1.765.108	1.344.035	2.540.358	3.455.951	8.296.599	17.402.051
PASIVA						
Obveze po depozitima	557.866	23	287	374	-	558.550
Obveze po kreditima	26.739	60.054	1.917.929	1.117.350	673.287	3.795.359
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	173.256	146.503	293.005	5.400.081	6.012.845
Ostale obveze	374.044	44.298	192.035	309.384	336.157	1.255.918
Ukupna pasiva	958.649	277.631	2.256.754	1.720.113	6.409.525	11.622.672
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.389.737	4.389.737
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.137.611	1.137.611
Ostale rezerve	-	-	-	-	(1.869)	(1.869)
Neto dobit tekuće godine	-	-	-	-	240.915	240.915
Ukupni kapital bez garantnog fonda	-	-	-	-	5.766.394	5.766.394
Garantni fond	-	-	-	-	12.985	12.985
Ukupni kapital s garantnim fondom	-	-	-	-	5.779.379	5.779.379
Ukupna pasiva i ukupni kapital s garantnim fondom (2)	958.649	277.631	2.256.754	1.720.113	12.188.904	17.402.051
Neto iznos/pasiva (1) - (2)	806.459	1.066.404	283.604	1.735.838	(3.892.305)	-
Neto kumulativ aktiva/pasiva	806.459	1.872.863	2.156.467	3.892.305	-	-

* Potraživanje u iznosu od 1.112.823 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove. Kako je dio iznosa potraživanja produžen nakon datuma Bilance njegovo dospijecje iskazano je u razdoblju od 1 do 3 mjeseca u iznosu od 655.146 tisuća kuna.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostalo ugovorno dospijecje financijskih obveza Banke u nediskontiranim iznosima:

2008. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
FINANCIJSKE OBVEZE						
Obveze po depozitima	417.963	20.762	292	-	-	439.017
Obveze po kreditima	-	78.502	1.547.794	2.491.174	1.505.510	5.622.980
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	107.120	431.669	2.921.832	3.782.006	7.242.627
Ostale obveze	181.322	84.522	166.438	338.655	369.119	1.140.056
Ukupno	599.285	290.906	2.146.193	5.751.661	5.656.635	14.444.680
2007. godina						
FINANCIJSKE OBVEZE						
Obveze po depozitima	557.866	23	287	374	-	558.550
Obveze po kreditima	27.473	46.985	2.054.149	1.254.777	718.154	4.101.538
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	107.130	333.004	854.997	6.384.703	7.679.834
Ostale obveze	374.045	44.299	192.038	309.385	336.157	1.255.924
Ukupno	959.384	198.437	2.579.478	2.419.533	7.439.014	13.595.846

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.4. Tržišni rizik**

Putem Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Banka osigurava kvalitetno upravljanje tržišnim rizicima. Upravljanje tržišnim rizicima podrazumijeva svođenje kamatnog rizika, valutnog rizika i rizika likvidnosti na najmanju mjeru. Sve organizacijske jedinice Banke su uključene u rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom čime se nastoji osigurati integriran, sveobuhvatan sustav upravljanja rizicima.

Kao tehniku upravljanja tržišnim rizicima Banka koristi promjenu jednog ili više faktora rizika te procjenu potencijalnih učinaka na financijsko stanje. Tehnika se primjenjuje kroz analizu scenarija i analizu osjetljivosti u uvjetima stresa i redovnog poslovanja.

HBOR u svom portfelju ne drži financijske instrumente namijenjene trgovanju.

27.4.1. Kamatni rizik

Kamatni rizik je financijski rizik koji nastaje zbog kamatne neusklađenosti u vrijednosti i dospijeću kamatno osjetljive aktive, pasive te izvanbilančnih stavki.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom kamatnim rizikom upravlja na način da prati usklađenost kamatnih stopa aktive i pasive. Ovisno o razini kamatnog jaza odlučuje se o vrsti kamatne stope budućih zaduženja i plasiranih kredita, s ciljem svođenja jaza na najmanju razinu. Iz izvora koji nose određenu vrstu kamatne stope nastoje se odobravati krediti, plasirati sredstva s istom vrstom kamatne stope na koju se dodaje odgovarajuća marža. Banka tako umanjuje svoju osjetljivost na tržišna kretanja i promjene referentnih kamatnih stopa. Pored usklađivanja kamatnih stopa aktive i pasive prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

Za mjerenje i praćenje kamatnog rizika Banka provodi analizu kamatnog jaza. Kamatni jaz izrađuje se za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa (fiksna i varijabilna) i prikazuje osjetljivost Banke na promjene kamatnih stopa. Izrađuje se detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.4. Tržišni rizik (nastavak)****27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)**

Tabele u nastavku prikazuju osjetljivost HBOR-a na rizik kamatnih stopa na dan 31. prosinca 2008. i 2007. godine na temelju poznatih datuma promjene cijena imovine i obveza na koje se primjenjuju promjenjive i fiksne kamatne stope. Razdoblja promjena kamatnih stopa određena su na osnovi preostale ročnosti i ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome što je kraće.

Imovina i obveze na koje se ne primjenjuje kamatna stopa svrstani su u okviru kategorije 'Beskamatno'.

Tabele u nastavku prikazuju procjenu o izloženosti kamatnom riziku HBOR-a na dan 31. prosinca 2008. i 2007. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju.

2008. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi kod banaka	-	-	-	-	-	14.020	14.020
Depoziti kod drugih banaka	804.437	-	-	-	-	15.400	819.837
Kreditni bankama	775.189	1.924.313	2.740.893	2.019.523	4.494.895	32.895	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	239.624	331.319	1.935.923	1.053.876	2.069.836	17.523	5.648.101
Imovina koja se drži do dospijeća	-	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	162.466	-	-	-	-	2.447	164.913
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	66.091	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	41.441	41.441
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	9.603	9.603
Ukupna aktiva (1)	1.981.716	2.255.632	4.676.816	3.073.399	6.564.731	199.420	18.751.714

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.4. Tržišni rizik (nastavak)

27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

2008. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska-matno	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
PASIVA							
Obveze po depozitima	77.373	20.702	292	-	-	340.650	439.017
Obveze po kreditima	-	1.042.576	2.848.924	197.992	904.715	25.914	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	146.488	2.483.861	3.065.813	172.519	5.868.681
Ostale obveze	-	-	-	-	-	1.140.055	1.140.055
Ukupna pasiva	77.373	1.063.278	2.995.704	2.681.853	3.970.528	1.679.138	12.467.874
Kapital							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	4.723.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	1.378.526	1.378.526
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	(5.754)	(5.754)
Neto dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	174.906	174.906
Ukupni kapital bez garantnog fonda	-	-	-	-	-	6.271.417	6.271.417
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.423	12.423
Ukupni kapital s garantnim fondom	-	-	-	-	-	6.283.840	6.283.840
Ukupna pasiva i ukupni kapital s garantnim fondom (2)	77.373	1.063.278	2.995.704	2.681.853	3.970.528	7.962.978	18.751.714
Neto iznos/pasiva (1) - (2)	1.904.343	1.192.354	1.681.112	391.546	2.594.203	(7.763.558)	-

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.4. Tržišni rizik (nastavak)

27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

2007. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska-matno	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi kod banaka	-	-	-	-	-	24.660	24.660
Depoziti kod drugih banaka	554.725	29.691	-	-	-	214	584.630
Kreditni bankama	824.494	1.798.787	1.731.734	1.801.388	4.340.527	26.603	10.523.533
Kreditni ostalim korisnicima	121.441	521.589	2.184.833	1.015.411	2.041.166	48.291	5.932.731
Imovina koja se drži do dospelja	-	-	38.821	-	-	340	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	188.619	-	-	-	-	2.601	191.220
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	49.052	49.052
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	50.267	50.267
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	6.797	6.797
Ukupna aktiva (1)	1.689.279	2.350.067	3.955.388	2.816.799	6.381.693	208.825	17.402.051

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.4. Tržišni rizik (nastavak)

27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

2007. godina	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska-matno	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
PASIVA							
Obveze po depozitima	52	23	287	374	-	557.814	558.550
Obveze po kreditima	26.738	1.278.301	2.129.219	187.338	147.958	25.805	3.795.359
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	146.503	293.005	5.400.081	173.256	6.012.845
Ostale obveze	-	-	-	-	-	1.255.918	1.255.918
Ukupna pasiva	26.790	1.278.324	2.276.009	480.717	5.548.039	2.012.793	11.622.672
Kapital							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	4.389.737	4.389.737
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	1.137.611	1.137.611
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	(1.869)	(1.869)
Neto dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	240.915	240.915
Ukupni kapital bez garantnog fonda	-	-	-	-	-	5.766.394	5.766.394
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.985	12.985
Ukupni kapital s garantnim fondom	-	-	-	-	-	5.779.379	5.779.379
Ukupna pasiva i ukupni kapital s garantnim fondom [2]	26.790	1.278.324	2.276.009	480.717	5.548.039	7.792.172	17.402.051
Neto iznos/pasiva [1] - [2]	1.662.489	1.071.743	1.679.379	2.336.082	833.654	(7.583.347)	-

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.4. Tržišni rizik (nastavak)

27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Analiza osjetljivosti:

Postavke korištene u izradi analize osjetljivosti za kamatni rizik vezane su uz promjene bazičnih bodova prema kretanjima referentnih kamatnih stopa većim, odnosno manjim od ostvarenih, radi procjene hipotetskog utjecaja na dobit i glavnica HBOR-a.

Primjenom metode standarde devijacije na dnevne promjene referentne kamatne stope vezane uz EUR utvrđena je volatilnost koja za 2008. godinu iznosi 44,9% (2007. godine: 22%). Na temelju utvrđene volatilnosti u analizi osjetljivosti za 2008. godinu analiziran je hipotetski utjecaj promjene referentne kamatne stope vezane uz EUR za 45 baznih bodova (2007. godine: 25 baznih bodova).

Primjenom metode standarde devijacije na dnevne promjene referentne kamatne stope vezane uz USD utvrđena je volatilnost koja za 2008. godinu iznosi 120% (2007. godine: 49%). Na temelju utvrđene volatilnosti u analizi osjetljivosti za 2008. godinu analiziran je hipotetski utjecaj promjene referentne kamatne stope vezane uz USD za 120 baznih bodova (2007. godine: 50 baznih bodova).

Analiza prikazuje osjetljivost na razumno očekivane promjene baznih bodova promjenjivih kamatnih stopa. Sve ostale varijable ostaju nepromijenjene.

Osjetljivost dobiti je pod utjecajem pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama u razdoblju od godine dana, bazirano na kamatonosnoj aktivi i pasivi uz promjenjivu kamatnu stopu.

Valuta	Povećanje bazičnih bodova 2008.	Utjecaj na dobit i glavnica 2008.	Povećanje bazičnih bodova 2007.	Utjecaj na dobit i glavnica 2007.
		000 kuna		000 kuna
EUR	+45	(3.395)	+25	(341)
USD	+120	300	+50	65
Valuta	Smanjenje bazičnih bodova 2008.	Utjecaj na dobit i glavnica 2008.	Smanjenje bazičnih bodova 2007.	Utjecaj na dobit i glavnica 2007.
		000 kuna		000 kuna
EUR	-45	3.395	-25	341
USD	-120	(300)	-50	(65)

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.4. Tržišni rizik (nastavak)****27.4.2. Valutni rizik**

Valutni rizik je rizik gubitka vrijednosti financijskog instrumenta koji nastaje uslijed promjena tečajeva valuta. Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka prati otvorenost devizne pozicije.

Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka koristi metodologiju izračuna propisanu od strane HNB-a, jednostavnu metodu izračuna vrijednosti i prilagođenu delta metodu. Izvješće o otvorenoj deviznoj poziciji izrađuje se dnevno. Ukupnu otvorenu deviznu poziciju Banke (uključujući i poziciju u opcijama) čini apsolutni iznos zbroja svih dugih ili zbroja svih kratkih pozicija po svim valutama, ovisno o tome koji je od tih dvaju zbrojeva veći. Osim dnevnog praćenja ukupne devizne pozicije, Banka valutni rizik prati kroz propisani limit i kroz usklađenost aktive i pasive po valutama.

HBOR većinu svojih kredita plasira uz valutnu klauzulu i na taj se način, u kumulativu, štiti od izloženosti valutnom riziku.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)**27.4. Tržišni rizik (nastavak)****27.4.2. Valutni rizik (nastavak)**

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2008. i 31. prosinca 2007. godine u kunama i devizama:

2008. godina	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod banaka	552	2.312	1.286	4.150	9.870	14.020
Depoziti kod drugih banaka	52.553	732.191	-	784.744	35.093	819.837
Kreditni bankama	21.928	7.407.558	-	7.429.486	4.558.222	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	92.828	3.342.507	-	3.435.335	2.212.766	5.648.101
Imovina koja se drži do dospeljeća	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	-	141.489	-	141.489	23.424	164.913
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	66.091	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaj	-	-	-	-	41.441	41.441
Ostala aktiva	-	2	3.156	3.158	6.445	9.603
Ukupna aktiva [1]	167.861	11.626.059	4.442	11.798.362	6.953.352*	18.751.714
PASIVA						
Obveze po depozitima	149.182	29.775	3.833	182.790	256.227	439.017
Obveze po kreditima	-	5.020.121	-	5.020.121	-	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	5.868.681	-	5.868.681	-	5.868.681
Ostale obveze	6.919	33.974	-	40.893	1.099.162	1.140.055
Ukupna pasiva	156.101	10.952.551	3.833	11.112.485	1.355.389	12.467.874
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.723.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.378.526	1.378.526
Ostale rezerve	-	-	-	-	(5.754)	(5.754)
Neto dobit tekuće godine	-	-	-	-	174.906	174.906
Ukupni kapital bez garantnog fonda	-	-	-	-	6.271.417	6.271.417
Garantni fond	-	12.423	-	12.423	-	12.423
Ukupni kapital s garantnim fondom	-	12.423	-	12.423	6.271.417	6.283.840
Ukupna pasiva i ukupni kapital s garantnim fondom [2]	156.101	10.964.974	3.833	11.124.908	7.626.806	18.751.714
Neto iznos/pasiva [1] - [2]	11.760	661.085	609	673.454	(673.454)	-

*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 2.666.327 tisuća kuna.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.4. Tržišni rizik (nastavak)

27.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2008. i 31. prosinca 2007. godine u kunama i devizama (nastavak):

2007. godina	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod banaka	661	6.313	9.382	16.356	8.304	24.660
Depoziti kod drugih banaka	158.897	396.093	-	554.990	29.640	584.630
Kreditni bankama	29.777	5.980.808	-	6.010.585	4.512.948	10.523.533
Kreditni ostalim korisnicima	279.755	2.993.713	-	3.273.468	2.659.263	5.932.731
Imovina koja se drži do dospijeća	-	39.161	-	39.161	-	39.161
Imovina raspoloživa za prodaju	-	159.328	-	159.328	31.892	191.220
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	49.052	49.052
Dugotrajna imovina namijenjena prodaj	-	-	-	-	50.267	50.267
Ostala aktiva	-	3	-	3	6.794	6.797
Ukupna aktiva (1)	469.090	9.575.419	9.382	10.053.891	7.348.160*	17.402.051
PASIVA						
Obveze po depozitima	161.740	67.767	9.519	239.026	319.524	558.550
Obveze po kreditima	202.276	3.593.083	-	3.795.359	-	3.795.359
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	6.012.845	-	6.012.845	-	6.012.845
Ostale obveze	27.396	89.816	-	117.212	1.138.706	1.255.918
Ukupna pasiva	391.412	9.763.511	9.519	10.164.442	1.458.230	11.622.672
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.389.737	4.389.737
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.137.611	1.137.611
Ostale rezerve	-	-	-	-	(1.869)	(1.869)
Neto dobit tekuće godine	-	-	-	-	240.915	240.915
Ukupni kapital bez garantnog fonda	-	-	-	-	5.766.394	5.766.394
Garantni fond	-	12.985	-	12.985	-	12.985
Ukupni kapital s garantnim fondom	-	12.985	-	12.985	5.766.394	5.779.379
Ukupna pasiva i ukupni kapital s garantnim fondom (2)	391.412	9.776.496	9.519	10.177.427	7.224.624	17.402.051
Neto iznos/pasiva (1) - (2)	77.678	(201.077)	(137)	(123.536)	123.536	-

* Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 3.421.200 tisuća kuna.

27. Upravljanje rizicima (nastavak)

27.4. Tržišni rizik (nastavak)

27.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Analiza osjetljivosti:

Analiza osjetljivosti obavljena je za valutni rizik kojem je HBOR bio izložen na izvještajni datum.

Postavke korištene u analizi osjetljivosti za valutni rizik vezane su uz promjene tečajeva stranih valuta i to prema kretanjima tečajeva EUR i USD većima, odnosno manjima od ostvarenih, radi procjene hipotetskog utjecaja na dobit i glavnice HBOR-a na razini godine dana.

Primjenom metode standardne devijacije na mjesečne promjene tečaja EUR/HRK utvrđena je volatilnost koja za 2008. godinu iznosi 3,3% (2007. godine: 1,8%). Na temelju utvrđene volatilnosti i odnosa neto aktive i pasive u EUR iskazane u ovoj bilješci u analizi osjetljivosti za 2008. godinu primijenjena je stopa porasta od 7,6% (2007. godine: 5,5%)

Primjenom metode standardne devijacije na mjesečne promjene tečaja USD/HRK utvrđena je volatilnost koja za 2008. godinu iznosi 15,69% (2007. godine: 5,39%). Na temelju utvrđene volatilnosti i odnosa neto aktive i pasive u USD iskazane u ovoj bilješci u analizi osjetljivosti za 2008. godinu primijenjena je stopa porasta od 20% (2007. godine: 7%).

U nastavku se izražava utjecaj pretpostavljene promjene tečajeva aktive i pasive u EUR i USD te uz dvosmjernu i jednosmjernu valutnu klauzulu. Tretman jednosmjerne valutne klauzule opisan je u bilješci 2.

Valuta	Promjene tečaja valute u % 2008.	Utjecaj na dobit i glavnice 2008.	Promjene tečaja valute u % 2007.	Utjecaj na dobit i glavnice 2007.
		000 kuna		000 kuna
EUR	+7,6	150.834	+5,5	81.020
USD	+20	2.352	+7	5.497
EUR	-7,6	(52.042)	-5,5	6.146
USD	-20	(2.352)	-7	(5.497)

27.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka koji nastaje iz neadekvatnih unutarnjih procesa, ljudskih pogrešaka ili vanjskih događaja. Banka nastoji operativni rizik svesti na najmanju mjeru uvođenjem kontrola u procedure rada i izgradnjom jedinstvenog i sveobuhvatnog informatičkog sustava. Banka primjenjuje smjernice Basela II i dobre prakse upravljanja informatičkim sustavom. Zbog prisutnosti operativnog rizika u svakodnevnom radu nastoji se stalnim edukacijama djelatnika, praćenjem učestalosti pogrešaka i prevencijom smanjiti izloženost ovom riziku.

28. Upravljanje kapitalom

Osnovni ciljevi Banke u upravljanju kapitalom su osiguravanje pretpostavki neograničenosti poslovanja („going-concern“) i poštivanja regulatornih i ugovornih zahtjeva od strane vjerovnika o održavanju adekvatnosti kapitala.

Banka je odredila jamstveni kapital kao kategoriju kapitala kojom upravlja.

Jamstveni kapital u svakome trenutku mora biti najmanje na razini osnivačkog kapitala, odnosno na razini koja osigurava stopu adekvatnosti kapitala na razini od najmanje 10 % te dovoljno za pokriće kapitalnih zahtjeva za rizike iz poslovanja.

Jamstveni kapital čine primarni kapital (Tier 1) i dopunski kapital (Tier 2), a izračunava se sukladno propisanome za banke u Republici Hrvatskoj.

Banka je utvrdila mjere ostvarivanja i praćenja politike upravljanja kapitalom kako slijedi:

- Jamstveni kapital na svaki izvještajni datum u visini najmanje jednako iznosu osnivačkog kapitala izvještajnog razdoblja.
- Stopa adekvatnosti kapitala na izvještajni datum u visini propisanoj za banke u Republici Hrvatskoj i standardnim ugovornim financijskim klauzulama iz ugovora o zaduživanju HBOR-a na financijskim tržištima i ugovorima zaključenima s posebnim financijskim institucijama.

Izračun stope adekvatnosti kapitala obavlja se sukladno propisanome za banke u Republici Hrvatskoj i ne razlikuje se od međunarodne bankarske prakse.

	2008.	2007.
	000 kuna	000 kuna
Osnovni kapital - Tier 1	6.277.170	5.768.263
Dopunski kapital - Tier 2	233.737	184.429
Ukupni jamstveni kapital	6.510.907	5.952.692
Kreditnim rizikom ponderirana aktiva	7.714.438	6.425.218
Kapitalni zahtjev za deviznu poziciju (valutni rizik)	3.021.687	3.377.499
Ukupno kapitalni zahtjevi	10.736.125	9.802.717
	%	%
Pokrivenost kapitalnih zahtjeva Osnovnim kapitalom (Tier 1)	58,47	58,84
Stopa adekvatnosti kapitala	60,64	60,73
	000 kuna	000 kuna
Potreban iznos jamstvenog kapitala za pokriće kapitalnih zahtjeva prema regulatornim zahtjevima	1.073.613	980.272

28. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Minimalna adekvatnost kapitala na datume bilance u 2007. i 2008. bila je 10%. Od druge polovice 2009. minimalna stopa adekvatnosti kapitala povećava se na 12%. Osim povećanja minimalne adekvatnosti kapitala, novi propisi zahtijevaju promjenu metodologije za izračun adekvatnosti. Banka ne očekuje nepovoljne utjecaje na adekvatnost kapitala izazvane promjenom regulative.

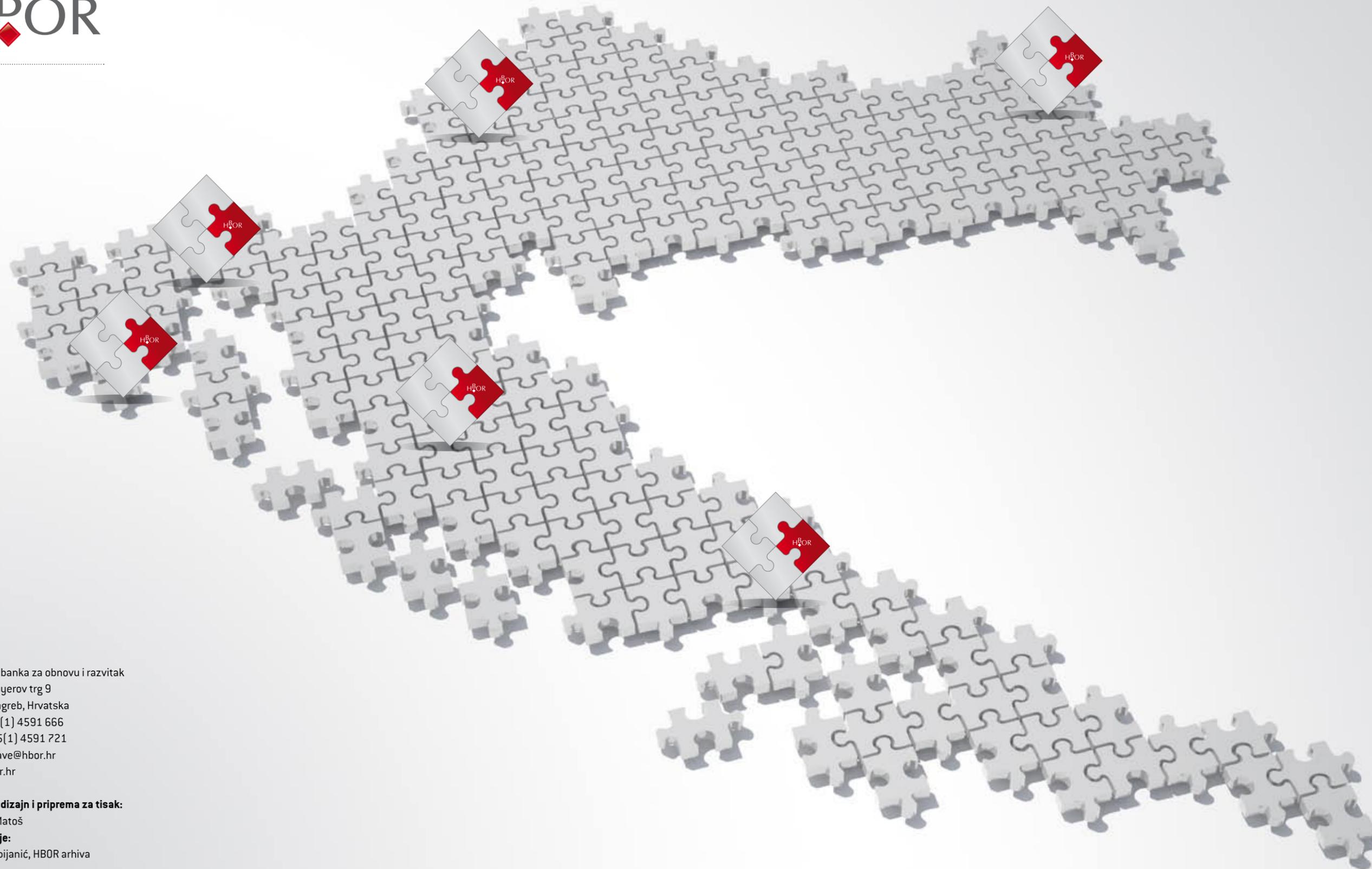
29. Događaji nakon datuma bilance

Nakon završetka godine, Banka je 24. ožujka 2009. godine zaključila ugovor o kreditu sa Europskom investicijskom bankom za financiranje malog i srednjeg poduzetništva, projekata zaštite okoliša te infrastrukturnih projekata u javnom i privatnom sektoru u iznosu od 250.000 tisuća eura.

Isto tako, Banka je 31. ožujka 2009. godine zaključila ugovor o ročnom kreditu u iznosu od 100.000 tisuća eura za opće namjene u organizaciji više inozemnih banaka.

Nadzorni odbor HBOR-a je dana 25. ožujka 2009. godine potvrdio novi mandat predsjednika Uprave Banke u idućem petogodišnjem razdoblju od 01. lipnja 2009. do 31. svibnja 2014. godine.

HBOR

Izdavač:

Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Strossmayerov trg 9
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385(1) 4591 666
Fax: +385(1) 4591 721
ured-uprave@hbor.hr
www.hbor.hr

Koncept, dizajn i priprema za tisak:

Kuharić Matoš

Fotografije:

Damir Fabijanić, HBOR arhiva

Tisak:

Cerovski Print Boutique

ISSN 1332-2893

HBOR